

REPUBLIKA SRBIJA
NARODNA SKUPŠTINA
PETO VANREDNO ZASEDANJE
Treći dan rada
25. septembar 2017. godine

(Sednica je počela u 10.15 časova. Predsedava Maja Gojković, predsednik Narodne skupštine.)

*
* *

PREDSEDNIK: Poštovane dame i gospodo narodni poslanici, nastavljamo rad sednice Petog vanrednog zasedanja Narodne skupštine Republike Srbije u Jedanaestom sazivu.

Na osnovu službene evidencije o prisutnosti narodnih poslanika konstatujem da sednici prisustvuju 57 narodnih poslanika.

Radi utvrđivanja broja narodnih poslanika prisutnih u sali, molim narodne poslanike da ubace svoje identifikacione kartice u poslaničke jedinice elektronskog sistema.

Konstatujem da je primenom elektronskog sistema za glasanje utvrđeno da je u sali prisutno 105 narodnih poslanika i da imamo uslove za rad.

Obaveštavam vas da je narodni poslanik Žarko Korać sprečen da prisustvuje sednici.

Prelazimo na 1. tačku dnevnog reda – PREDLOG ZAKONA O OSNOVAMA SISTEMA OBRAZOVANJA I VASPITANJA (pretres u pojedinostima).

Saglasno članu 90. stav 1. Poslovnika Narodne skupštine, obaveštavam vas da današnjoj sednici prisustvuje ministar prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Mladen Šarčević; takođe, pozvani su ministar zdravlja dr Zlatibor Lončar i njihovi saradnici u ministarstvima.

Primili ste amandmane koje su na Predlog zakona podneli poslanici.

Primili ste izveštaj Odbora za ustavna pitanja i zakonodavstvo i Odbora za obrazovanje, nauku, tehnološki razvoj i informatičko društvo, kao i mišljenje Vlade o podnetim amandmanima.

Pošto je Narodna skupština obavila načelni pretres, saglasno članu 157. stav 3. Poslovnika otvaram pretres Predloga zakona u pojedinostima.

Na član 1. amandmane, u istovetnom tekstu, podneli su poslanici Marijan Rističević i prof. dr Marko Atlagić.

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Zbog uštede vremena neću obrazlagati.

PREDSIEDNIK: Hvala.

Na član 1. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Nikola Savić, Dubravko Bojić i Milorad Mirčić.

Reč ima narodni poslanik Dubravko Bojić.

DUBRAVKO BOJIĆ: Članom 1. predlagač je uredio predmet zakona. U pitanju je sistemski, krovni zakon, koji uređuje osnove sistema predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja i vaspitanja, kao i obrazovanja odraslih. U konkretizaciji Predloga zakona nije dopuštena nikakva nepreciznost, jer to može kasnije da smeta primeni samog zakona.

U ovom slučaju, primera radi, naglašeno je da zakonom treba urediti, između ostalog, znanja, veštine i stavove. Voleo bih da vidim kako se to stavovi mogu urediti zakonom i kako to izgleda.

Svaki zakon je spoj predmetne struke, u ovom slučaju obrazovanja i vaspitanja, pravne struke, nauke i tehnike, odnosno normativa i jezičke struke. Imajući u vidu jezičku strukturu i slobodu, sklonost predlagača da ponavlja uopštene odrednice, predložili smo da se u stavu 1. člana 1. brišu reči na kraju stava – kao i druga pitanja neophodna za obrazovanje i vaspitanje. Treba jednom prestati da se u normiranju zakona dodaju pravne začkoljice i nejasnoće tipa: „i druga pitanja“. Što je trebalo normirati ili što se smatralo da treba, to je normirano, ne rezervišete se nikakav prostor da se kasnije priziva ili poziva neko na nešto što je uopšteno. Pošto se pod ovim „i druga pitanja“ može podrazumevati i nešto što nije primereno obrazovanju i vaspitanju, predložili smo brisanje ovog člana.

PREDSIEDNIK: Hvala vam.

Na član 1. amandman je podnela poslanica Vesna Marjanović.

Da li želite reč? (Ne.)

Na član 1. amandman su zajedno podneli poslanici Vjerica Radeta, Vesna Nikolić Vukajlović i Zoran Krasić.

Reč ima Vjerica Radeta.

Izvolite.

VJERICA RADETA: U članu 1. predložili smo brisanje petog stava, koji govori o terminima. Ovo je neka novotarija, videli smo da to imate u skoro svakom predlogu zakona. Iskreno, ovo je potpuna besmislica, da pišete da „termini izraženi u ovom zakonu u gramatičkom muškom rodu podrazumevaju

prirodni muški i ženski rod lica na koja se odnose“. Zaista, apsolutno ništa ne znači i potpuno je nebitno. Recimo, ministre, ako imate inspektore, potpuno je nebitno da li su u muškom ili ženskom rodu, bitno je da su dobri, da dobro rade svoj posao i da neće prevariti ni vas ni Ministarstvo.

Vi ste pre neki dan u Zemunu, u školi koja je sporna već duži period, odnosno direktor, onaj prethodni i ovaj novoizabrani... Mi imamo precizno, evo i danas su nam roditelji učenika škole „Svetozar Miletić“ dostavili dopis, zamolili su nas da ga prosledimo svim narodnim poslanicima i mi smo to uradili. Dakle, mi i u javnosti i u ovom njihovom apelu imamo precizno njihove stavove zbog čega misle da ne treba menjati direktora škole. Ministre, vi nama i javnosti još uvek niste rekli koji su vaši argumenti zbog čega to treba da se uradi. Mi ne želimo da budemo sudije, ali želimo da čujemo i argumente Ministarstva.

Umesto da to uradite ozbiljno, da pošaljete tamo nekog ozbiljnog čoveka – ako vi ne možete, odnosno nemate vremena – vi ste poslali onog harmonikaša, Marka Milenkovića. Videli ste kako je tamo prošao, videli ste kako se snašao. Vi, ministre, treba da vodite računa o tome da će vas taj čovek prevariti. On je izdao i prevario Srpsku radikalnu stranku. Taj Marko Milenković će vama doći sa dezinformacijama. Dovešće vas u situaciju da na osnovu onoga što vam on kaže pogrešno presudite. Molimo vas da o tome vodite računa.

Bez obzira na povike, ovo je i te kako vezano za ovaj član, jer, na početku sam naglasila, nije važno da li je ministar, inspektor, nastavnik, direktor muškarac ili žena, važno je da svoj posao obavlja savesno, vredno i stručno. Hvala vam.

PREDSEDNIK: Hvala.

Amandman kojim se posle člana 1. dodaje član 1a podneo je narodni poslanik Saša Radulović.

Izvolite.

SAŠA RADULOVIĆ: Hvala vam.

Amandman koji sam podneo odnosi se na ono o čemu sam diskutovao u glavnoj raspravi (zamolio bih vas da smirite vladajuću većinu) a to je da je obrazovanje pravo deteta. Ovaj član se upravo odnosi na to – obrazovanje je pravo deteta. To podrazumeva, pročitacu, da je „Republika Srbija obavezna da obezbedi sredstva kojima će se svakom detetu obezbediti predškolsko obrazovanje u potpunosti plaćeno iz budžeta bez ikakve obaveze participacije roditelja“; zatim, da je dužna da obezbedi sredstva za opremu za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje za sve korisnike, a to su sva deca koja su državljani Republike Srbije, i to posebno, ali ne isključivo, za udžbenike, sveske, olovke i računare. Znači, da zaista obrazovanje bude pravo deteta, da to nije pitanje roditelja, nego pitanje budžeta Republike Srbije, da svako dete koje je

državljanin Republike Srbije ima ova prava i da je obaveza Republike Srbije da mu pruži ovo obrazovanje bez obzira na ekonomsku snagu roditelja.

Ovo može da se plati iz budžeta. Dali smo jednu računicu u obrazloženju koja kaže da, recimo, osnovne škole u Srbiji pohađa oko 560.000 đaka. Nabavka svih udžbenika za svu decu u osnovnim školama bi koštala nekih 56.000.000 evra. Recimo, sva deca naše dijasporne imaju udžbenike u školama u inostranstvu, tamo gde idu u školu. Bogate zemlje, kao što su recimo Amerika, Kanada, zemlje EU, nabavljaju, odnosno pozajmljuju deci udžbenike; na svake četiri godine oni se menjaju, prenose se sa generacije na generaciju i onda se ovaj trošak smanji četiri puta. Tako je, praktično, za nabavku svih udžbenika za svu decu osnovnih škola u Srbiji, njih 560.000, dovoljno oko 14.000.000 evra na godišnjem nivou, što predstavlja 0,15% budžeta Republike Srbije. Znači, ovo može da se plati. Druga stvar, za đake u srednjim školama, ima ih oko 260.000, nabavka svih udžbenika, po istom principu, koštala bi nekih osam miliona evra, odnosno 0,08% budžeta Republike Srbije.

Trebalo bi da konačno pređemo s reči na dela. Umesto da pričamo o tome kako su deca prioritet, kako je natalitet prioritet, umesto da govorimo o tim stvarima, hajde da uradimo nešto konkretno. Ovo je mali izdatak iz budžeta i moguće je platiti sve ove troškove za svu decu.

Da podsetim, prosečna primanja domaćinstva u Srbiji su oko 57.000 dinara. To je celo domaćinstvo, u ta primanja spadaju često i penzije, pošto imamo proširena domaćinstva, i plate svih onih koji rade. Znači, samo 57.000 za jednu prosečnu porodicu. Nabavka udžbenika za jedno dete košta od 10.000 do 17.000 dinara. Ako imate dva deteta, pomnožite sa dva. Iz toga jasno vidimo da je nabavka udžbenika ogroman trošak za roditelje i zaista je mađioničarstvo kako izlaze s tim na kraj.

Znači, moguće je da ovaj trošak preuzme budžet Republike Srbije. Kada pogledamo subvencije koje se daju svake godine, to je milijarda evra. Ovaj trošak je oko četrnaest miliona evra, za toliko bismo mogli da smanjimo subvencije. Trošak za udžbenike za srednje škole je oko osam miliona evra. Znači, ovo je moguće ostvariti. Predložili smo da se prihvati ovaj amandman. Nažalost, Vlada je odbila. Ministar je u svom izlaganju i posle u diskusiji rekao da razume ove stvari, ali za ovako mali trošak očigledno nije pronađeno razumevanje.

Jako je bitno da o ovome diskutujemo, jako je bitno da građani znaju da je moguće platiti ovaj trošak i da bi, u stvari, Vlada morala jednog trenutka da sa reči pređe na dela. Hvala.

PREDSEDNİK: Na član 2. amandmane, u istovetnom tekstu, podneli su poslanici Marijan Ristićević i prof. dr Marko Atlagić.

MARIJAN RISTIĆEVIĆ: Iz istog razloga neću obrazlagati.

PREDSEDNIK: Amandman kojim se posle člana 2. dodaje član 2a podneo je narodni poslanik Saša Radulović. Izvolite.

SAŠA RADULOVIĆ: Amandman se odnosi ponovo na obrazovanje kao pravo svakog deteta.

Ja ću da ponavljam ova pitanja i očekujem neke odgovore. Potrebno je da pređemo s reči na dela. Finansiranje udžbenika je, dali smo ovde obračun, moguće; udžbenici za decu svih osnovnih i srednjih škola u celoj Srbiji koštaju oko 0,23% budžeta Republike Srbije. Recimo, u odnosu na ono što se daje „Er Srbiji“ svake godine, nekih četrdeset miliona evra (to je poslednja subvencija koju su dobili), ovo je više nego duplo manji trošak za sve udžbenike, za svu decu u osnovnim školama.

Moguće je platiti ovo. Ne razumem zbog čega Vlada insistira na svim drugim stvarima, a ne radi ono što je suštinski važno za sve roditelje i svu decu u Srbiji. Ljudi jako teško žive i ima malo novca u budžetima, koji se sve više smanjuju. Prihodi porodica su mali. Ovaj trošak je zaista jako mali za budžet Republike Srbije. Ima toliko mesta gde bi moglo da dođe do ušteda ili do preraspodele sredstava, ovaj trošak bismo morali da platimo.

U amandmanu za to da je obrazovanje pravo deteta stoji odredba koja kaže da je Republika Srbija dužna da obezbedi prevoz za sve korisnike, odnosno za sve naše učenike, od kuće do škole i nazad iz budžeta Republike Srbije, tako da sva deca imaju plaćene karte. Tamo gde nema prevoza, treba da bude obezbeđen. Ovo postoji za svu decu naše dijaspore koja žive u inostranstvu; države se odgovorno odnose prema svojoj deci. Obrazovanje jeste pravo deteta i moramo to pravo da im pružimo. Hvala.

PREDSEDNIK: Ministre, izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Samo kratko. Pričali smo o tome da će se u ovom domu naći i zakon o udžbenicima; ukupna cifra koju je poslanik pominjao svakako će biti značajno manja, a rade se i standardi za digitalne udžbenike. Mislim da ćemo vrlo brzo doći do ove kategorije besplatnih udžbenika.

Kada je u pitanju prevoz, on je ostavljen lokalnim samoupravama. Tamo gde su one dobro organizovane i rade svoj posao dobro, prevoz je besplatan. Ostaje da se analizira – tamo gde nisu, zašto nisu. To ne mora da se apostrofira u prvim članovima zakona, to je pitanje da se realizuje, čak ni stari zakon to nije branio.

PREDSEDNIK: Hvala.

Na član 3. amandman je podnela poslanica Branka Stamenković.

Vlada i nadležni odbor su prihvatili amandman, a Odbor za ustavna pitanja i zakonodavstvo smatra da je amandman u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom Republike Srbije, pa konstatujem da je ovaj amandman postao sastavni deo Predloga zakona.

Reč ima narodni poslanik Branka Stamenković.

BRANKA STAMENKOVIĆ: Koliko vidim, predlagač zakona je prihvatio ukupno 24 amandmana od brda amandmana koji su podneti. Od ta 24 amandmana, 15 dolazi iz redova opozicije, a od toga je 14 mojih.

Podnela sam 74 amandmana, prihvaćeno je 14. Svih 14 odnosi se na pravopisne i slovne greške. Ne mogu da verujem da predlagač zakona smatra da je doprinos opozicije u Narodnoj skupštini nešto što treba da se svede na ispravke slovni i pravopisnih grešaka. Molim vas, suštinskih amandmana sam imala, vezano za praktične situacije koje se u stvarnom životu dešavaju, oko kojih nema ničeg političkog i ničeg spornog. Svi su odbijeni uz – mi to nismo tako zamislili.

Drago mi je da predlagač zakona shvata važnost ispravki pravopisnih i slovni grešaka u zakonima koje donosimo, ali molim da se malo ozbiljnije shvati pokušaj opozicije da se amandmanima poprave predložena rešenja u Predlogu zakona. Biće diskusije kroz druge amandmane koje ste odbili i nadam se da će tokom diskusije biti prostora da se predlagač zakona predomisli i prihvati još neki suštinski amandman. Hvala.

PREDSEDNIK: Na član 3. amandmane, u istovetnom tekstu, podneli su poslanici Marijan Rističević i prof. dr Marko Atlagić.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Neću obrazlagati, hvala.

PREDSEDNIK: Marko Atlagić ima reč.

MARKO ATLAGIĆ: Pošto je Vladin predlog bolji, povlačim.

PREDSEDNIK: Moraćete do zaključenja rasprave pismeno da povučete amandman.

Na član 3. amandman su zajedno podneli poslanici Aleksandra Jerkov, Balša Božović i Maja Videnović.

Niko od predlagača, je l' tako?

Izvolite, Dejan Nikolić.

DEJAN NIKOLIĆ: Koristiću vreme poslaničke grupe.

Poštovana predsednice, dame i gospodo narodni poslanici, uvaženi ministre, hteli smo bolje da definišemo stav 1. člana 3. i da dodamo da svako lice ima pravo na obrazovanje i vaspitanje, ali uz puno uvažavanje specifičnih interesovanja, sposobnosti, talenata i potreba svakog učenika. Ovaj amandman jeste opšti, ali ukazuje na to šta mi zapravo želimo da postignemo amandmanima koje smo podneli. Želimo da obrazovni proces, obrazovanje usmerimo na svakog učenika, na svako dete pojedinačno.

Ovaj amandman pravi jedan uvod za neke amandmane koje sam podneo i o kojima ću govoriti nešto kasnije; mislim na posebne grupe dece kojoj je potrebna dodatna podrška – obrazovna, zdravstvena i socijalna.

Vaš posao, ministre, jeste da u saradnji sa ostalim ministrima, interesorno, jednaku šansu pružite svakom učeniku, bez diskriminacije. Mislim

da u praksi situacija nije takva. Znamo da postoje učenici sa kojima rade pedagoški asistenti zato što je interesorna komisija donela takvu odluku; postoje učenici sa kojima ne rade pedagoški asistenti iako je interesorna komisija odlučila da je potrebno da rade. Postoje učenici i deca koja nemaju lične pratioce iako je interesorna komisija donela odluku da je potrebno da oni sa njima rade, i postoje deca koja imaju lične pratioce. Dakle, imamo obrazovni proces koji ne pruža jednake šanse. Ministre, teška je reč ali upotrebiću je, ovde se radi o blagoj diskriminaciji dece.

Roditelji su primorani da prihvataju lične pratioce iako je interesorna komisija dodelila pedagoške asistente. Roditelji su u situaciji da daju otkaz na poslu da bi se bavili decom, da samo budu u obrazovnom procesu, da budu u školi, iako je to obaveza države, vaša obaveza, ministre, jer se ona nalaze u ovom zakonu, jer se nalaze u procesu obrazovanja. O tome ću mnogo više govoriti kada za to dođe vreme. Amandmani koje sam podneo tiču se ovoga, a ovaj amandman, ministre, pravi preduslov da ti amandmani budu potpuni. Hvala vam.

PREDSEDNIK: Reč ima narodni poslanik Aleksandra Jerkov.

Izvolite.

ALEKSANDRA JERKOV: Da li mogu kao predlagač amandmana, predsednice?

(Predsednik: Možete.)

Kolega Nikolić je naveo jedan od aspekata ovog našeg amandmana, ali to nije jedini. To je ono o čemu smo pričali u raspravi u načelu – u svemu, u svakoj profesiji imamo pojedinačan pristup svakome. Lekari, kada im dođu pacijenti, ne propisuju isti lek svakome, nemaju isti recept, istu terapiju za svakog pacijenta, nego usklade ono što govore sa onim što jesu potrebe tog pacijenta. Imamo personalizovane naloge na društvenim mrežama. Imamo kola, gospodine Šarčeviću, koja se danas mogu naručiti baš tako da odgovaraju vama kao kupcu. U svemu imamo personalizovan pristup, samo u obrazovanju imamo jednog nastavnika, jednog učitelja koji stoji u učionici naspram tridesetoro dece, svima priča istu stvar, na isti način i očekuje od njih apsolutno isti rezultat.

U obrazloženju zašto odbijate ovaj amandman kažete: „Amandman se ne prihvata jer je Predlogom zakona na obuhvatniji način uređeno pravo na obrazovanje i vaspitanje“.

Prvo da vam kažem, da mi ovako obrazložimo amandmane, nama bi amandmane odbacili s obzirom na to da je nedozvoljeno da tako obrazložimo; kada nešto predlažemo, moramo da kažemo zbog čega predlažemo.

Sve i da prihvatimo to, kako je moguće da je nešto što mi predlažemo da se dopuni manje obuhvatno od onoga što ste vi predložili? Možda imam različito razumevanje šta znači reč „obuhvatnije“. Ja pretpostavljam da „obuhvatnije“

znači nešto što obuhvata više, pa ne znam onda kako kada piše manje može da obuhvata više. Ili vi, prosto, ne želite da prihvatate naše amandmane.

PREDSEDNIK: Na član 3. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Nikola Savić, Dubravko Bojić i Milorad Mirčić.

Reč ima narodni poslanik Dubravko Bojić.

DUBRAVKO BOJIĆ: Ovim članom je propisano da svako lice ima pravo na obrazovanje i vaspitanje, tačnije jednakost prava državljana Republike Srbije u ovoj oblasti. To je civilizacijska tekovina.

Predlagač se dosetio da postoje lica sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, ali i lica sa izuzetnim sposobnostima, što je sasvim u redu ali nije dovoljno. Pravo svih lica mora da ima i dodatnu garanciju da će njihove posebne obrazovne i vaspitne potrebe biti osigurane već u osnovama ovog zakona.

Talentovani mladi ljudi sa natprosečnim intelektualnim sposobnostima, a to je praksa bogatih društava, imaju poseban tretman. Da bismo ušli u red bogatih, a imamo talentovan mlad svet, mi predlažemo dopunu člana 3. gde bi se ovim mladim ljudima obezbedio minimum uslova, a to su smeštaj i prevoz do najbliže škole, gde će oni odgovarajućim vežbanjem i treningom razvijati bogomdane sposobnosti.

Novi stav 5. ovog člana treba da glasi: „Ako iz objektivnih razloga ne postoji mogućnost da se posebna odeljenja odnosno škole otvore na teritoriji lokalne samouprave, ista je dužna da licima sa izuzetnim sposobnostima obezbedi prevoz, odnosno smeštaj do najbliže škole koja pruža takvu mogućnost.“ Valjda bismo ovoliko morali, u ovom našem siromaštvu, da učinimo za našu budućnost.

PREDSEDNIK: Reč ima narodni poslanik Nikola Savić.

NIKOLA SAVIĆ: Poslanička grupa SRS podnela je amandman na ovaj član zakona koji govori o učenicima sa izuzetnim sposobnostima, jer, nažalost, danas je sve manje takvih. Meni je neshvatljivo da ministar i Vlada nisu prihvatili ovaj amandman, jer znamo da obrazovanje ima strateški značaj za svaku državu i svako društvo.

Obrazovanje u suštini, prevedeno bukvalno, znači – stvaranje čoveka, i to čoveka sa velikim slovom „č“. Obrazovati znači završiti proces obrazovanja. Obrazovan čovek nije samo onaj koji poseduje određena znanja, iz matematike, engleskog ili nekog drugog jezika, obrazovan čovek je onaj koji pre svega zna odgovor na najvažnija pitanja i koji ta svoja znanja može podrediti normama moralnog ponašanja.

Nažalost, danas u Srbiji, pa i šire, imamo sve manje pravih učitelja. Kada kažem učitelj pre svega mislim na sve one koji pružaju proces obrazovanja, odnosno sve one koji prenose znanje. Takvih je, kao što rekoh, sve manje. Studentima, učenicima i svima danas se pružaju sekundarna znanja, dok im

primarna znanja nisu pružena i pitanje je da li je neko u stanju da im pruži ta znanja. Vrednosna skala kojom se povode naši ljudi koji prenose znanje ne rukovodi se time da daje lepotu uzvišenog i da pokazuje učenicima i studentima odvratnost nedostojnog, nego to ide po nekom šablonu i na kraju sve to završi tamo gde ne treba. Hvala.

PREDSEDNIK: Na član 3. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Vjerica Radeta, Sreto Perić i Zoran Krasić.

Reč ima narodni poslanik Zoran Krasić.

ZORAN KRASIĆ: Podneli smo amandman i predlagač je odgovorio da ne može da prihvati amandman zato što nije u skladu sa koncepcijom Predloga zakona. Stvarno je teško pronaći koncepciju ovog predloga zakona. Ovo je jedan od retkih zakona koji apsolutno nema nikakvu koncepciju.

Moram da vam skrenem pažnju, pre svega predlagaču, predlagač nema ustavno ovlašćenje da izjednačava strance i državljane Republike Srbije, jer Ustav poznaje samo jednu kategoriju prava gde su oni izjednačeni, a to je pravo nasleđivanja. U svim drugim pravima stranci na teritoriji Republike Srbije ne mogu da koriste resurse i potencijale Republike Srbije kao što to rade građani i državljani Republike Srbije.

Mi smo samo hteli da skrenemo pažnju predlagaču zakona da kada su u pitanju stranci, lica bez državljanstva i lica koja traže državljanstvo Republike Srbije, ako ima takvih, pravo na obrazovanje mogu da stižu pod posebnim uslovima, ne na isti način niti pod istim uslovima kao građani Republike Srbije, jer to Ustav jednostavno ne dozvoljava. Ne dozvoljava Ustav.

Ustav, kada priča o strancima i njihovim pravima u Republici Srbiji, pominje još jednu čuvenu reč, a to je – uzajamnost. Evo, da pitate ljude koji su predložili ovaj zakon, kažu da imaju neku koncepciju, ajde kažite mi kako da protumačite uzajamnost Republike Srbije i Iraka. Da li je državljanima Republike Srbije priznato pravo na obrazovanje pod istim uslovima kao Iračanima? Ili kada je u pitanju neka druga teritorija odakle dolaze migranti?

Jednostavno, ovde koncepcija jeste medijska, oni guraju to, računajući – pokazujemo veliki stepen humanizma. A koliko to košta građane Republike Srbije, da li ste o tome razmišljali? Vi imate obavezu da vodite računa i o tome da li finansijske mogućnosti ovog prostora dozvoljavaju da se vi ovako razbacujete, tim pre što ne dobijate nikakva sredstva iz inostranstva da pokrijete te troškove koji su nastali obrazovanjem ljudi koji su, nažalost, migranti i, nažalost, migranti u Srbiji.

PREDSEDNIK: Na član 3. amandman su zajedno podneli poslanici Marinika Tepić, Aleksandra Čabraja, Zoran Živković, Sonja Pavlović i Jovan Jovanović.

Reč ima narodni poslanik Aleksandra Čabraja.

Izvolite.

ALEKSANDRA ČABRAJA: Poštovane kolege narodni poslanici, poštovani građani Srbije, mi smo ovim amandmanom predložili sledeće – da se u članu 3. posle stava 5. doda novi stav koji glasi: „Osnovno i srednje obrazovanje je obavezno.“

Meni je jako drago što sam čula u diskusiji da su mnoge kolege podržale ovakav predlog i sigurna sam da bi ovo bilo najbolje što biste mogli da uradite s ovim zakonom. S obzirom na to da smo imali mnogo primedaba na ovaj zakon i da smo se složili da on, blago da se izrazim, nije najbolji, mislim da je ovo nešto čime biste mogli svakako da iskusite kompletno donošenje ovog zakona.

Ako biste želeli da zaista učinite nešto za dobrobit ove zemlje, da nam obrazovanje, kultura i uopšte društvo bude zaista naprednije i bolje, onda bi trebalo da uvedete obavezno srednje obrazovanje. Uostalom, član 28. Konvencije o pravima deteta propisuje obavezu država da učine obrazovanje obaveznim. Komitet za prava deteta dao je preporuku Republici Srbiji još 2008. godine, znači pre skoro deset godina, da i srednje obrazovanje, pored osnovnog, učini obaveznim, a propisivanje obaveznosti osnovnog i srednjeg obrazovanja bilo bi u skladu sa pozitivnim praksama brojnih država, uključujući zemlje iz okruženja, kao što je, recimo, Hrvatska. Da ne kažem koliko bi to doprinelo opštoj dobrobiti.

Ukoliko vam nije u interesu da narod bude neobrazovan, da narod nema osnovne svesti, obrazovanja i kulture, onda možete da nastavite sa ovakvom praksom. Ukoliko želite da idemo napred, da zaista učinite nešto dobro što bi bilo u korist cele države, pa da vam se ne prebacuje da volite da narod bude neobrazovan, da ništa ne zna, da samo zaokružuje nešto što mu se kaže itd., ukoliko biste želeli da odbacite sve ove optužbe i da se ponosite nečim što ste učinili, onda biste mogli da prihvatite ovakav amandman. Hvala.

PREDSEDNIK: Reč ima ministar.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Mislim da je odgovor vrlo razuman – nešto što ne postoji u Ustavu ne može da bude u ovom zakonu. Vrlo smo se jasno izjasnili da ćemo, čim bude prilike da se Ustav menja, mi delegirati to pitanje.

Slažem se generalno s vama, nema diskusije da to ne treba da bude, davno je trebalo da bude čak. Mnoge evropske zemlje to imaju. A stepen obuhvata dece srednjom školom je dovoljno velik da je to izvodljivo apsolutno i ne košta državu ništa specijalno.

Kada je u pitanju školovanje dece tražilaca azila i ostalih, mi nemamo troškove, zasad se sve plaća iz donacija. Hvala.

PREDSEDNIK: Reč ima narodni poslanik Aleksandar Marković.

Izvolite.

ALEKSANDAR MARKOVIĆ: Zahvaljujem.

Gospođo predsednice, dame i gospodo narodni poslanici, moram da izrazim čuđenje kako je ovakav amandman uopšte prošao sednicu Odbora za ustavna pitanja i zakonodavstvo. Želim da verujem da je u pitanju previd. Dakle, ne možemo mi menjati nešto što nije definisano Ustavom. Potpuno sam saglasan s tim što je malopre rekao ministar i apelujem na poslaničku grupu, vrlo mladu poslaničku grupu... Pa, možda je nedostatak iskustva rezultirao time da danas imamo ovakav, potpuno neustavan amandman, ali daću im jedan savet – u svojoj poslaničkoj grupi imaju jednog vrsnog pravnika, koji se doduše proslavio u životu u nekim drugim oblastima, pa neka se on potruži da objasni prethodnoj govornici da ovakvi amandmani prosto ne mogu proći jer nemaju nikakve veze s Ustavom. Zahvaljujem.

PREDSEDNİK: Reč ima narodni poslanik Aleksandra Čabraja, po amandmanu.

ALEKSANDRA ČABRAJA: Kao prvo, zaista ne znam kojeg mi to pravnika uopšte imamo u svojoj poslaničkog grupi. Koliko ja znam, nemamo nijednog, ali možda vi znate bolje od nas.

Kao drugo, uopšte ne znači da je ovo u suprotnosti sa Ustavom. Ovakav zakon bi bio u suprotnosti sa Ustavom dok se Ustav ne bi promenio. Koliko sam čula, vi ćete Ustav ionako da menjate. Evo, ministar mi je to potvrdio sada, tako da ne vidim prepreku da se ovo učini ako biste to želeli. Hvala.

PREDSEDNİK: Reč ima narodni poslanik Zoran Živković.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Shvatio sam da je gospodin ministar rekao da se on slaže s ovim predlogom ali da vidi probleme koji su formalne prirode, a to je da Ustav trenutno ne dozvoljava da obavezno bude i srednje obrazovanje, što je jedno tumačenje Ustava.

Ako ne piše u Ustavu da je nešto zabranjeno, ja to smatram dozvoljenim. Ne kao pravnik, nisam pravnik, ali ima dovoljno pravnika sa kojima ljudi mogu da se konsultuju kada nešto ne znaju.

Naravno, protivustavno je da se potpisuju međudržavni sporazumi sa Kosovom, sa Prištinom, protivustavno je da se podržava ratni zločinac za mesto kandidata, a posle izabranog premijera Kosova, Haradinaj. Zabranjeno je, ako ne Ustavom onda nekim zakonom, da se diskutuje s nekim Sorošem, koji je ovde proglašen za najveće zlo, pa vaš predsednik stranke to radi. Zabranjeno je da šef BIA bude politički aktivan, pa, ako sam dobro video, on se juče slikao u nekoj mesnoj zajednici gde je bio sastanak vladajuće stranke. Prema tome, to tumačenje Ustava od strane Srpske napredne stranke, to je kao da se ja bavim atomskom fizikom. To nema veze.

Prema tome, Krasić je zadužen za atomsku fiziku, a vi ste zaduženi da uništavate Srbiju i to radite, nažalost, vrlo uspešno, protiv Ustava.

PREDSEDNIK: Poslaniče, moram da uzmem vašoj grupi dve minute. Vi ste replicirali a repliku niste dobili.

(Zoran Živković: Ja sam tražio repliku.)

Ali niste dobili.

(Zoran Živković: Inače, ja sam ovlašćeni predstavnik.)

Da, vidim, ali repliku od predsedavajućeg niste dobili.

Morala bih da oduzmem dve minute. Evo neću, ali imajte u vidu da, ako ne dobijete pravo na repliku, ne možete ga sami sebi davati.

(Zoran Živković: Ja sam govorio kao ovlašćeni.)

Dobro, petnaest minuta od ovlašćenog, vreme koje je potrošeno.

(Zoran Živković: Tako je.)

Hvala lepo, razumeli smo se.

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Zahvaljujem.

Dame i gospodo narodni poslanici, ja još nisam čuo da se Ustav usklađuje sa zakonom. Danas to prvi put čujem. To je gotovo nemoguće. Ustav je zakon svih zakona, zakoni treba da se usklađuju spram Ustava, a ne Ustav spram zakona, tako da argumentacija gospode preko apsolutno ne stoji. A među njima je i moj kolega poljoprivrednik, koji je bio premijer. Mogu samo da kažem da smo još i dobro prošli, ko nam je bio premijer. Hvala.

PREDSEDNIK: Reč ima narodni poslanik Aleksandar Marković, po amandmanu.

Izvolite.

ALEKSANDAR MARKOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajuća.

Razumem da se prethodni govornik, govornik pre Marijana Rističevića, vodi onom narodnom da Ustav nije Sveto pismo. Mi smo imali prilike da u praksi vidimo, u njegovo vreme, da Ustav zaista nije bio Sveto pismo, ali nama iz Srpske napredne stranke Ustav i zakoni su Sveto pismo i dok god Srpska napredna stranka bude vršila vlast, Ustav i zakoni ove zemlje će biti Sveto pismo. Zahvaljujem.

PREDSEDNIK: I vama je po amandmanu oduzeto vreme.

DUŠAN MILISAVLJEVIĆ: Poštovana predsednice, kolegice i kolege, poštovani ministre, povodom ovog amandmana, vidim da vlast i opozicija dele isto mišljenje. Mislim da je dobro da u promene Ustava uđemo s ovim predlogom, jer obavezno srednje obrazovanje je dobro za našu državu i naš narod.

Što se tiče ovog amandmana, s obzirom na to da trenutno nije u saglasju s Ustavom, ako uđete u promenu Ustava Srbije, ovo je dobra stvar i kao narodni

poslanik opozicione Demokratske stranke pružam podršku za ovakvu inicijativu jer je dobro da se uvede obavezno srednje obrazovanje.

Povodom prošlih amandmana želim da kažem, kao narodni poslanik Demokratske stranke, da je dobro što je Srbija pružila priliku deci imigranata da pohađaju naše škole. To je dobra stvar, tu pokazujemo zrelost naše države. Naše dečake, kad su bežali od Prvog svetskog rata i od Drugog svetskog rata, koji su u Škotskoj završili fakultete, Škotska je prihvatila. Tako da naš narod pamti progone, naš narod vraća i mislim da tako treba i da nastavi. Podržavam da sva deca migranata i izbeglica imaju ista prava, to je odlika jedne ozbiljne države, tako da tu nema dilema između vlasti i opozicije.

PREDSEDNIK: Reč ima narodni poslanik Saša Radulović.

SAŠA RADULOVIĆ: Samo da podsetim, tema ovog amandmana je da se srednjoškolsko obrazovanje učini obaveznim. Argumentacija koju smo čuli s druge strane je da to ne može pre nego što se Ustav promeni. To jednostavno nije tačno, jer da u Ustavu piše da srednjoškolsko obrazovanje nije obavezno ili da je zabranjeno da srednjoškolsko obrazovanje bude obavezno, onda bi ovaj amandman bio protivan Ustavu. Pošto u Ustavu to ne piše, znači, u Ustavu ne piše da je srednjoškolsko obrazovanje neobavezno, ovaj član, odnosno predlog nije protivan Ustavu. Ova argumentacija zaista nema nikakvog smisla.

Ovde se predlaže da i srednjoškolsko obrazovanje bude obavezno i, takođe, u sklopu amandmana koji je podneo DJB, da svi troškovi budu plaćeni. Ja mislim da bi ovo bio značajan korak napred, kombinacija ove dve stvari – nabavka udžbenika i obaveznost – svi troškovi su pokriveni iz budžeta Republike Srbije, a deca dobijaju srednjoškolsko obrazovanje.

Molim vas, zaista je neozbiljno kazati da Ustav na bilo koji način sprečava danas da se usvoji amandman koji kaže da je i srednjoškolsko obrazovanje obavezno. Svaki pravnik će vam ovo kazati. Hvala.

PREDSEDNIK: Reč ima narodni poslanik Marko Atlagić.

MARKO ATLAGIĆ: Uvažena predsednice, kao što je osnovno vaspitanje i obrazovanje jako ozbiljna stvar, tako je i visoko obrazovanje i srednje obrazovanje jako ozbiljna stvar.

Nije problem, što su kolege iznele pre mene, samo to što Ustav nije definisao da bude obavezno srednje obrazovanje, već su potrebne određene pedagoške, psihološke i druge pripreme. Ne može se na brzinu doneti odluka, bez određenih pedagoških priprema.

Prema tome, smatram da su ovo samo predlozi radi dobijanja jeftinih političkih poena. Ja vas molim, pošto je obrazovanje i vaspitanje jako ozbiljna stvar, nemojmo to raditi u ime naše dece. Hvala.

PREDSEDNIK: Reč ima narodni poslanik Aleksandra Čabraja.

ALEKSANDRA ČABRAJA: Ja sam htela za repliku da se javim, samo da kažem da zaista ne vidim nikakvog smisla, nemoguće je reći da je ovo radi dobijanja jeftinih političkih poena.

Mislim da je zaista sramota da bilo koji kolega misli da nije dobro da imamo obavezno srednje obrazovanje. Hvala.

PREDSEDNIK: Znači, od vremena grupe, pošto nije bilo replike.

Reč ima narodni poslanik Marko Đurišić.

MARKO ĐURIŠIĆ: Evo, sad smo čuli argument da su reforme obrazovanja dobra stvar, ozbiljna stvar i da zahtevaju ozbiljnu pripremu, ozbiljan rad. Pa kako je onda ozbiljno da mi dobijemo ovaj zakon tri dana pred početak rasprave i da raspravljamo po hitnom postupku? Da li je to ozbiljan pristup i ozbiljan rad? Ili se od ovog parlamenta očekuje da samo usvoji ono što je Vlada predložila, bez prihvatanja jednog ozbiljnog amandmana?

Ovaj amandman, ovo pitanje obaveznog srednjoškolskog obrazovanja jeste ozbiljno i potrebno je o njemu razgovarati, a Ustav sasvim sigurno nije prepreka. Ako ima volje, ako želimo da stvaramo građane koji razmišljaju, koji su slobodni, a ne podanici i poslušni, onda ćemo uraditi reformu obrazovanja na drugačiji način u odnosu na ono što predlažu ovi zakoni. Hvala.

PREDSEDNIK: Reč ima narodni poslanik Balša Božović.

Izvolite.

BALŠA BOŽOVIĆ: Zahvaljujem, predsednice.

Tema ovog amandmana kolegice Čabraje jeste zapravo da je srednjoškolsko obrazovanje obavezno. Mislim da je to potpuno u skladu s Ustavom Republike Srbije. Ni u jednom članu Ustava Republike Srbije ne piše eksplicitno da je zabranjeno obavezno srednjoškolsko obrazovanje. Dakle, može da bude u skladu s Ustavom. Ja nikada ne bih predložio ili se zalagao za nešto što nije u skladu s Ustavom Republike Srbije.

Veoma me čudi to što se na jedan veoma čudan način vladajuća većina danas ophodi prema Ustavu kao prema Svetom pismu, a s druge strane, iako to nije po Ustavu i izričito stoji da ne sme da bude smanjenja penzija, vladajuća većina je ovde izglasala smanjenje penzija penzionerima u Srbiji; iako nije po Ustavu da se pravi vlada sa Haradinajem, ipak je vladajuća većina ovde zajedno sa Vladom Republike Srbije podržala vladu Kosova na čelu sa ratnim zločincem Haradinajem.

Dakle, mnoge stvari koje nisu po Ustavu Republike Srbije ovde se izglasavaju i Vlada Republike Srbije nema nikakav problem da u tom smislu krši Ustav. A kada je u pitanju obavezno srednjoškolsko obrazovanje, onda se to dovodi u pitanje. Mislim da je to više nego licemerno. Mislim da su pravne službe ministra Šarčevića potpuno zakazale. Smatram da je ovo jedno veoma važno pitanje, o kojem mora Parlament da diskutuje, a ne da se, kao što je rekao

kolega Đurišić, po hitnom postupku ubacuje i da se isključivo ono što je u interesu ministra Šarčevića, Vlade Republike Srbije, eventualno nekolicine iz SNS-a ovde usvaja. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI (Vladimir Marinković): Hvala.

Reč ima narodni poslanik Maja Gojković.

MAJA GOJKOVIĆ: Po osnovu toga što sam poslanik i što imam prava da diskutujem o amandmanu, što poslanik Zoran Krasić zna ali voli da dobacuje, što kod određenih poslanika izaziva veliku pažnju. Ali nije bitno.

Amandman poslanice Aleksandre Čabraje je vrlo jasan i u potpunosti sam u tom pravcu dobro razumela i ministra Šarčevića, koji je rekao da je amandman dobar, da može o tome da se razmišlja, ali da je zaista potrebno da se sačeka eventualna izmena Ustava koja bi obuhvatila i obavezno obrazovanje u smislu toga da i srednje obrazovanje bude obavezno, kao što je osnovno, za svu decu u našoj državi.

Ono što smo čuli u daljoj diskusiji od većeg broja poslanika, nažalost, iz opozicije, jeste njihovo shvatanje poštovanja odredaba Ustava. Prvo, u Ustavu se nikada ništa ne zabranjuje. Pretpostavljam da ima i pravnika ili poslanika sa većim iskustvom koji znaju šta znači pisanje Ustava, šta znače ustavne odredbe i kako glase ustavne odredbe. U njima se nikada ne piše – zabranjeno je.

Možemo da krenemo od same preambule Ustava Republike Srbije, u kojoj se jasno govori da je AP Kosovo i Metohija neotuđivi deo Republike Srbije. Kada bismo krenuli tumačenjem koje su predložili pojedini poslanici, koje smo čuli pre moje diskusije, onda bi, kada ne daj bože jednog dana oni budu vodili državu, a ovaj Ustav ostane na snazi, bilo primenjeno tumačenje Ustava ovako – a, pa u toj preambuli nije zabranjeno da Kosovo i Metohija, kao severna pokrajina Republike Srbije, možda bude i otuđivi deo jednoga dana. Izvinjavam se, južna, hvala na intervenciji.

Znači, ono što smo čuli malopre od većeg broja poslanika iz opozicije je jedno pravno neznanje i paušalno tumačenje Ustava kao najvišeg akta Republike Srbije i opasno tumačenje, u kome se predlaže da kada nešto nije zabranjeno u Ustavu – a moram da podvučem da se u Ustavu nikad ništa ne zabranjuje, nego se piše šta je to moguće, odnosno dozvoljeno u pravnom poretku naše države – krenemo sa tumačenjem da je sve što nije zabranjeno dozvoljeno u ovoj državi.

Molila bih kolege da se, ako nemaju znanja, uzdrže od takvih paušalnih tumačenja, jer onda bismo dobili različita tumačenja, vrlo opasna po ustavni i pravni poredak naše države. Hvala vam.

Inače, nije loš amandman, kao ideja, da svi zajedno razmišljamo, kada bude otvorena rasprava o izmeni Ustava, da se ne fokusiramo svi – treba nam manji broj poslanika ili hajde da pričamo o budućnosti nekoj, kako da uredimo odnose između Beograda i Prištine, nego dajte da razmišljamo na širi način i da

se i poslanici opozicije uključe u tu raspravu, a ne da kažu unapred: „Ne, mi nećemo“, jer, eto, ima i dobrih ideja koje mogu biti usvojene u eventualnim izmenama Ustava. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, gospođo Gojković.

Reč ima narodni poslanik Dušan Pavlović.

DUŠAN PAVLOVIĆ: Koristim vreme ovlašćenog poslaničke grupe.

Jako je interesantno tumačenje koje je sada dala predsednica Skupštine da nikako ne sme da se prihvati kako je sve ono što nije zabranjeno – dozvoljeno. Evo vam jedan mali primer: recimo, u članu 60. ovog zakona kaže se da planovi nastave i učenja u osnovnom i srednjem obrazovanju sadrže listu obaveznih predmeta. Da li postoji u Ustavu Srbije ta lista obaveznih predmeta? Kako smemo da predložimo zakon koji sadrži neku obaveznu listu predmeta kada toga nema u Ustavu? Ne znam da li shvatate koliko je ovo besmisleno kada bismo tako posmatrali stvari. Dakle, sve što u Ustavu i u zakonima nije eksplicitno zabranjeno, dopušteno je, odnosno slobodno.

Bolje recite, ako već nećete ovo da prihvatite – ne želimo da srednje obrazovanje bude obavezno. Kažite to slobodno, šta je problem? Nemojte izmišljati ustavne članove ili ustavne zabrane koje ne postoje. Kažite građanima Srbije – ne želimo da srednje obrazovanje bude dostupno i obavezno za sve ljude, za svu decu. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Maja Gojković.

Izvolite.

MAJA GOJKOVIĆ: Takođe po amandmanu.

Nemojte vikati, molim vas.

Da li mogu po amandmanu?

(Predsedavajući: Polako, svi će doći na red. Samo malo strpljenja. Kolege, nemojte da ste nervozni, molim vas.)

Da li mogu da dobijem repliku pošto nisu razumeli? Ono što sam iznela je potpuno pogrešno protumačeno. Ako dozvolite, ja bih da dobijem repliku.

PREDSEDAVAJUĆI: U skladu sa članom 104, izvolite.

Replika, Maja Gojković.

MAJA GOJKOVIĆ: Poslanik Dušan Pavlović, koji je govorio pre mene, profesor je na političkim naukama, koliko znam. Tamo postoji predmet Ustavno pravo. Neka me ispravi ako ja možda dobro ne znam. Ali ovo što smo čuli je nešto strašno, da neko ko predaje na jednom fakultetu kaže da je sve što nije zabranjeno Ustavom – dozvoljeno, i impliciranje da su poslanici koji govore da moramo poštovati Ustav Republike Srbije zlonamerni i ne žele da uvedu besplatno obrazovanje za decu.

Ja bih molila, stvarno, zbog građanina Srbije, da ovde govorimo istinu. Ovde od 250 poslanika, nisam sigurna, osim onih koji su protiv toga da deca koja

su migranti, koja su morala da pobegnu iz svojih država i napuste ih zbog ratnih stradanja, pa neko ovde želi da im zabrani mogućnost da imaju malo, deo te dečje radosti i da se školuju u državi u kojoj trenutno borave, ima i takvih poslanika, ali svi ostali poslanici se zalažu i za prava deteta i za obavezno osnovno i srednje obrazovanje. Ali kada nešto u jednoj državi ne možete, zbog poštovanja Ustava, onda ne možete.

Nije problem da se promeni Ustav. Uostalom, ukidanje obaveznog srednjeg obrazovanja nije počelo od juče, to znamo svi ovde i nemojte da zbog nekih sitnih i malih poena, ili zato što su najavljeni eventualni izbori u decembru, sada ovde govorimo građanima Srbije neistinu. To nije istina.

Ustav Republike Srbije, hteli to neki ili ne, moramo da poštujemo, jer otkako nema Tita, koji je rekao: „Nemojte se držati baš tako Ustava, kao pijan plota“, sve vlasti od tada pokušavaju da poštuju najviši akt jedne države. Tako će biti dokle god se ne promeni vlast i dokle god ne dođu nekakvi revolucionari ili Crveni Kmeri, koji će želiti da rade mimo Ustava.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Balša Božović.

BALŠA BOŽOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Predsednica Skupštine Srbije Maja Gojković, koja je inače pravnik, rekla je da u Ustavu ništa nije zabranjeno. Ja ne znam kako onda u Ustavu piše da je zabranjena diskriminacija, da je zabranjena cenzura, da je zabranjeno ropstvo, koje uvodite posredno na ovaj način obrazovanja koji želite da implementirate u Srbiji, da je zabranjen sukob interesa, da je zabranjeno da političke stranke mogu neposredno da vrše vlast i da vlast potčine sebi, pa se to dešava u Srbiji. Hoćete menjati Ustav i u ovom smislu da sve zavisi od vas i vaše političke stranke, sudbine građana Srbije, sudbine nekih klinaca koji u budućnosti žele da žive u ovoj zemlji?

Mislim da ste na ovaj način grubo prekršili pre svega vaše znanje, kao pravnik, o Ustavu Republike Srbije, šta može, a šta ne može po tom Ustavu, samo da biste rekli kako je zabranjeno besplatno srednjoškolsko obrazovanje. To ne piše nigde, ali vama to nije u interesu jer ne želite da građani Srbije razmišljaju. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Maja Gojković, pravo na repliku.

MAJA GOJKOVIĆ: Fascinirana sam, poštovani predsedavajući, pravnim znanjem uvaženog poslanika Balše Božovića. Toliko sam fascinirana da me je ostavio bez daha, bez reči i bez komentara. To što je on rekao uopšte nije u skladu, niti je odgovor na moju diskusiju. Ja sam tačno rekla šta je zabranjeno, a šta ne može da se tumači, barem ne u našoj državi, ako je nešto eksplicitno

navedeno, osnovno obrazovanje je obavezno, da sve ono što nije navedeno i nije zabranjeno u tom smislu.

Znate šta? Ne vredi uopšte da trošimo vreme na ovakvu raspravu, kada neko nije na vreme stekao određeno bazično obrazovanje i ne može tačno da protumači šta je neko ko se redovno školovao hteo da kaže. Oni koji su me slušali pažljivo, a ja sam se obratila građanima Srbije, u potpunosti su shvatili šta sam htela da kažem. Ono što je poslanik Božović ovde naveo, to je neko sitno politikantstvo koje zaista niti govori o raspravi o amandmanu o kojem pričamo, niti me je razumeo, niti očekujem da razume ono što sam ja rekla. Hvala lepo.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Đorđe Vukadinović, po amandmanu.

ĐORĐE VUKADINOVIĆ: Po amandmanu. Vratio bih se na temu. Ovo je suviše važan amandman i suviše važna tema da bismo je trošili u uobičajenim političkim prepucavanjima. U tom smislu bih predložio, kolege ako hoće neka se saglase... Svi kažemo, bar deklarativno, da je predlog dobar, da je amandman dobar, da je ideja da je obavezno srednje obrazovanje nešto što je poželjno; toga ne želi da se odrekne ni vlast i razumem zašto im se ne dopadaju moguće insinucije da su oni protiv toga.

Pošto postoji dilema oko ustavne zasnovanosti... Niko ovde nije vrhunski ustavni pravni stručnjak. Ministar je pohvalio predlog amandmana. Vladajuća većina takođe kaže da je to dobro, ne žele da deluju i da budu osumnjičeni da ne žele obavezno srednje obrazovanje. Imamo Ministarstvo, imamo Odbor za obrazovanje, hajde da se u narednom periodu zaista poradi na tome, da se razmotri ustavni osnov, da se vidi da li se i na koji način može obezbediti to, a ne da ovde trošimo vreme u jalovim političkim prepucavanjima koja nikoga ne zanimaju i, što je važnije, nikome ne koriste. Kao što rekoh, obrazovanje uopšte, posebno mogućnost obaveznog srednjeg obrazovanja, što jeste zanimljiv i važan predlog... Mislim da smo svi u tom duhu okrenuti da vidimo da li je to moguće. Ako nije moguće, idemo dalje. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, gospodine Vukadinoviću.

Reč ima Marko Đurišić.

Izvolite.

MARKO ĐURIŠIĆ: Ja ću da se vratim na diskusiju šta Ustav zabranjuje a šta ne.

Mislim, predsedavajući, da treba pažljivije da gledate ko se kad prijavio za reč kada brišete prijave za reč iz sistema. Ja sam se javio kada je to imalo malo više smisla...

PRESEDAVAJUĆI: Veoma sam pažljiv i vodim računa o tome. Samo nastavite.

MARKO ĐURIŠIĆ: Ne želim da prećutim neke stvari koje su se ovde čule. Znači, predsednica Parlamenta, pravnica po obrazovanju, redovnom i stečenom na vreme, kako voli da kaže, verovatno da bi se razlikovala od nekih kolega koje to nisu i nemaju...

Ja nisam pravnik, ali znam makar da čitam: Ustav, član 21, kaže – zabrana diskriminacije; Ustav, član 26 – zabrana ropstva, položaja sličnog ropstvu i prinudnog rada; član 76 – zabrana diskriminacije nacionalnih manjina; član 78 – zabrana nasilne asimilacije; član 152 – zabranjeno političko delovanje sudija itd.

Ima mnogo zabrana u Ustavu. Ne bih se javio da ovde nismo čuli od predsednice Parlamenta, pravnice, koja dva puta kaže – Ustav ništa ne zabranjuje, u Ustavu ništa nije napisano što je zabranjeno.

Sad je meni vrlo interesantno kako to da predsednica Parlamenta, koja dolazi iz najveće stranke, ne zna da u Ustavu stoje baš ovi članovi koji govore o zabrani diskriminacije, o zabrani prinudnog rada, o svemu onome čime srpsko društvo danas obiluje, svemu onome zbog čega građani Srbije danas ne mogu da kažu da su slobodni.

Ako predsednica Parlamenta ne zna da je Ustavom Srbije zabranjena diskriminacija, da je zabranjeno ropstvo, da je zabranjen prinudni rad, da je zabranjena cenzura, onda nije ni čudo što živimo u ovakvoj današnjosti u kakvoj živimo. Hvala.

PREDSEDNIK: Neću se javiti za repliku iako ima osnova.

Reč ima Saša Radulović.

SAŠA RADULOVIĆ: Hvala.

Da ponovim još jednom, predsednica Skupštine je ovde izašla kao narodna poslanica i rekla par stvari koje nisu istinite. Rekla je da Ustav ništa ne zabranjuje. Čuli smo nekoliko kolega poslanika koji su jasno rekli, pročitali odredbe Ustava koje kažu da Ustav zabranjuje mnoge stvari, između ostalog zabranjuje i sukob interesa za predsednika Republike, da u isto vreme bude predsednik stranke.

Međutim, cela diskusija dalje, o tome kako tobože poslanici ne znaju Ustav, kako tobože nemaju pravno obrazovanje, zaista je krajnje licemerna. Znači, očigledno je elementarno nepoznavanje Ustava i zakona, nažalost, ne samo od predsednice Skupštine, nego i od Vlade koja je odbila ovaj amandman sa ovakvim obrazloženjem.

Da ponovimo još jednom, dobili smo obrazloženje da u Ustavu piše da je osnovno obrazovanje obavezno, ali da za srednje obrazovanje ne piše ništa. Pošto ne piše ništa, i to je činjenica, ništa nas ne sprečava da u ovom zakonu propišemo obavezno srednje obrazovanje.

Znači, ovo je nešto što bi trebalo da bude elementarno znanje za svakog pravника, da ono što nije eksplicitno zabranjeno jeste dozvoljeno. Ako postoji jedna odredba Ustava sa kojom to da je srednje obrazovanje obavezno nije u skladu, jedna odredba Ustava, onda možemo da govorimo o tome da je to protivustavno.

Znači, radi se o elementarnom nepoznavanju prava i Ustava Republike Srbije koje je ovde danas pokazala predsednica Skupštine govoreći o tome kako Ustavom... Da ponovim, imate i snimke, mi ćemo od ovoga napraviti snimke, da svi građani vide, rekla je lepo više puta kako Ustav ništa ne zabranjuje i dala jedno izuzetno kreativno tumačenje toga, pošto kaže, osnovno obrazovanje je obavezno, da iz nekog razloga ne može srednje da bude propisano zakonom. Hvala.

PREDSEDNIK: Reč ima narodni poslanik Aleksandar Martinović.

Izvolite.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, gospodin Saša Radulović po običaju ne govori istinu. Voleo bih, pošto vidim da je postao u međuvremenu i stručnjak za ustavno pravo sem toga što je stručnjak za stečajevе, da nam pročita gde to u Ustavu piše da predsednik Republike ne može da bude predsednik političke stranke.

Gospoda iz opozicije nisu dobro, odnosno, bolje rečeno, zlonamerno su protumačila izlaganje gospođe Maje Gojković, koja je govorila u svojstvu narodnog poslanika Srpske napredne stranke. Gospođa Gojković je rekla da Ustav ne zabranjuje ništa što se tiče obrazovanja, odnosno da Ustav ne poznaje zabrane u sferi obrazovnog sistema. Rekla je da je ideja o uvođenju obaveznog srednjoškolskog obrazovanja u suštini dobra i da o tome treba razgovarati. Dakle, nije dočekala na nož, kao što vi želite da predstavite, amandman koji je podnela kolegunica iz opozicije.

Ali, morate priznati, neozbiljno je, nijedna država to ne radi, amandmanom uvoditi obavezno srednjoškolsko obrazovanje. To je tema za jednu ozbiljnu društvenu diskusiju i društvenu raspravu u koju treba da se uključe i Narodna skupština, i Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, univerziteti, građani i sve druge relevantne institucije.

Problem je u nečem drugom. Vi ste podneli taj amandman ne iz želje da se zaista uvede obavezno srednjoškolsko obrazovanje, nego iz dnevnopolitičkih razloga, da biste mogli da napadate ministra kako ne radi ništa i da biste mogli da napadate Srpsku naprednu stranku.

Naslušao sam se, zajedno sa mojim kolegama, i u načelnoj raspravi genijalnih ideja onih koji su do 2012. godine vodili Republiku Srbiju. Zoran Živković je pričao o tome kako je skandalozno da udžbenici u Srbiji koštaju toliko i toliko. Ja ga sada pitam zašto on nije delio besplatne udžbenike u svoje

vreme. On je delio firme. Slušao sam o tome kako je skandalozno što đaci moraju da nose udžbenike kući umesto da ih ostavljaju u školi. Što ih nisu ostavljali u školi u vaše vreme? Na kraju krajeva, evo, danas više od sat vremena pričate o obaveznom srednjoškolskom obrazovanju, ko vas je sprečavao da za dvanaest godina vaše vladavine uvedete obavezno srednjoškolsko obrazovanje u Republici Srbiji?

Vidim da se sada ograđujete od Ustava Republike Srbije, odnosno, nekada se ograđujete, nekada se na njega pozivate, kako vam kad odgovara. Demokratska stranka je, sećam se tog vremena vrlo dobro, i te kako učestvovala 2006. godine u izradi ovog Ustava, u izradi važećeg Ustava.

Ko vas je sprečavao, za sve vreme dok ste vršili vlast u ovoj zemlji, da sprovedete sve te vaše genijalne ideje, da đacima besplatno delite udžbenike, da ne moraju kod kuće da pišu domaći (kao što sam čuo da ste rekli da je u Finskoj), da ostavljaju udžbenike u školi umesto da ih nose kući itd.? Ko vas je sprečavao da te ideje sprovedete u praksi? Ko vas je sprečavao da uvedete obavezno srednjoškolsko obrazovanje? Ne počinju problemi u prosveti i ne počinju sva pitanja u prosveti dolaskom na funkciju ministra prosvete gospodina Šarčevića. Čovek je došao u prosvetni sistem da ga uredi, sredi i u velikoj meri je u tome uspeo. Ovi zakoni koji su na dnevnom redu ovih dana su korak napred u uređivanju našeg obrazovnog sistema, i osnovnog, i srednjeg i visokog.

Što se tiče Srpske napredne stranke, vi ćete, gospodine ministre, u tome imati našu punu podršku, ali ovde je problem u nečem drugom. Ovde se licemerno nastupa, ovde se za sve probleme koje imamo objektivno u školstvu, i osnovnom i srednjem i visokom, pokušava svaliti krivica na vas. Sada je Mladen Šarčević kriv što đaci moraju da nose udžbenike kući, a ne ostavljaju ih u školi. Sada je Mladen Šarčević kriv što nije kao u Finskoj, da se domaći radi u školi a da čak kada dođe kući nema praktično nikakvih školskih obaveza.

Moram da vas podsetim, mi smo nasledili jedan obrazovni sistem koji je, u suštini, nastao neposredno posle Drugog svetskog rata, bolje rečeno, bivša Jugoslavija ga je preuzela od Sovjetskog Saveza, a to znači jedno široko obrazovanje, memorisanje velikog broja činjenica, veliki broj knjiga. Da li je to obrazovanje bilo u potpunosti loše? Lično mislim da nije. Da li ga treba usavršiti? Sigurno treba, ali to ne može da se uradi preko kolena. Do juče srednjoškolsko obrazovanje nije bilo obavezno, sad ćemo mi podneti amandman, usvojite naš amandman i onda ćemo uvesti obavezno srednjoškolsko obrazovanje. Nije to tako naivno. To je pitanje koje zahteva ozbiljnu društvenu raspravu, a to je Maja Gojković upravo i rekla. Nije rekla da amandman nije dobar i da nije dobra ideja o uvođenju obaveznog srednjoškolskog obrazovanja, nego da je to tema o kojoj treba da se razgovara.

U čemu je vaš problem? Vaš problem je u tome što ne želite da razgovarate, odbijate dijalog. Vi odbijate dijalog o bilo čemu i podnosite amandmane isključivo iz dnevnopolitičkih razloga, da biste se predstavili kao zaštitnici dece, odnosno zaštitnici roditelja.

Kada sam ja išao u osnovnu školu, u vreme socijalističke Jugoslavije, moji roditelji su meni plaćali udžbenike, nije mi država davala besplatno. A pogotovo ne u današnje vreme. Vi iz opozicije konačno morate da se opredelite kakva je vaša ideološka orijentacija, jeste li liberali, jeste li marksisti, jeste li za kapitalizam, jeste li za socijalizam, za šta ste. Dakle, vaša orijentacija je mutna, vaša orijentacija je nejasna.

Ja razumem gospodina Mićunovića, on se uvek uzvrpolji kada se o tome govori. On je 1968. godine Beogradski univerzitet hteo da nazove „Crveni univerzitet Karl Marks“. Dobro, takvo je bilo vreme, bilo je popularno, studentski pokreti u Francuskoj, Nemačkoj, prelilo se malo i kod nas. Ali sada odjedanput mi treba da kao đaci u školi slušamo o tome kakve su ideje gospodina Mićunovića i Demokratske stranke o tome kako treba urediti osnovnu školu, srednju školu i fakultete. Ko vas je sprečavao, gospodo, da sve to uradite za dvanaest godina vaše vlasti? Nije vas sprečavao niko, nego vas nije bilo briga za to, bavili ste se nečim drugim: nameštanjem tendera, bogaćenjem na ličnoj osnovi, kupovinom stanova, pretvaranjem pašnjaka u gradilišta. To ste radili. Šta je vas bilo briga za osnovnu, srednju školu i fakultete.

Vodite hajku ovih dana protiv predsednika Odbora za obrazovanje. U vaše vreme su nastali privatni fakulteti. Koji privatni fakultet je osnovala Srpska napredna stranka? Vi ste očevi privatnih fakulteta. Da me neko pogrešno ne razume, nemam ništa protiv privatnih fakulteta, ima dobrih državnih fakulteta, ima loših državnih fakulteta, ima dobrih privatnih fakulteta, ima loših privatnih, ništa nije crno-belo, ali prosto mi je licemerno kada slušam – evo, vi iz Srpske napredne stranke, neki falsifikovani doktorati, diplome sa privatnih fakulteta itd. Bivši predsednik Republike Boris Tadić je držao predavanje, hvalio se, na jednom od tih privatnih fakulteta, koji je u međuvremenu promenio ime. U vaše vreme, super je kada postoje privatni fakulteti; kada privatni fakulteti postoje u vreme vladavine Srpske napredne stranke, onda to ne valja. Kada ste na vlasti, onda ste kapitalisti, onda ste za zapadne vrednosti; kada ste u opoziciji, onda ste marksisti – ukinite sve privatno, sve mora da bude državno, sve mora da bude besplatno itd.

Nemam ništa protiv da sve bude besplatno, ali onda ste, gospodo iz opozicije, morali da ostavite budžet u mnogo boljem stanju nego što ste ga ostavili 2012. godine, a ne – ispraznili ste sve živo, da ne kažem da ste opljačkali, i onda ste se setili – e, sada da bude besplatno. Kamo sreće da smo 2012. godine u budžetu imali situaciju kakvu imamo danas, onda bi bilo moguće ovo što vi

govorite. A ne – ispraznili ste budžet tako da ne mogu da se isplaćuju ni plate ni penzije, a onda posle pet godina kažete dajte nam besplatne udžbenike. Ni u vreme gospodina Mićunovića nisu bili besplatni udžbenici.

Još jednu stvar da naglasim, nije tačno da se osnovno obrazovanje u Srbiji plaća. Ne plaća se. Dakle, besplatno je. Obmanjujete građane već danima kako su navodno SNS i Aleksandar Vučić uveli plaćanje osnovne škole. Niko ništa ne plaća. Plaćaju se udžbenici, i to na rate, i to na više rata, plaćam ih i ja za svoju decu, kao i vi za svoju, ali to nije nešto što je uveo Mladen Šarčević, Aleksandar Vučić, Maja Gojković ili bilo ko od nas. Uvek je tako bilo. Možemo da govorimo o tome da li cenu udžbenika možemo da smanjimo, da li možemo da popravimo stanje u školama. Možemo, ali za to je potreban novac. Novca može da bude jedino ako budemo vodili pametno ekonomsku politiku. Ako budemo vodili ekonomsku politiku kakvu ste vi vodili, neće biti ni školstva u Srbiji, ni besplatnog ni sa plaćanjem, ni ovako ni onako. To je ono što građani Srbije treba da znaju.

PREDSIEDNIK: Prvo pitam prof. Mićunovića, tražio je repliku.

(Saša Radulović: Replika. Ja sam prvi, pomenut sam imenom i prezimenom.)

(Goran Ćirić: Replika, Demokratska stranka je pomenuta.)

Tražili ste repliku, ali on ima prednost, on je imenom i prezimenom, pa onda stranke.

Profesore, da li želite repliku? Pošto je puna lista, vi meni samo recite da ili ne, i ja ću vam dati reč. Molim vas, budite ljubazni, nema potrebe da neko bude advokat između nas dvoje.

Profesore, da li želite reč? (Da.)

Izvolite, prijavite se.

DRAGOLJUB MIĆUNOVIĆ: Mislim da bi neki želeli polemiku sa mnom, ali za to treba da postoje preduslovi: prvo, da se govori istina; drugo, da se znaju činjenice; treće, da se vodi rasprava o predmetu, a ne o uvredama. Pošto ne spadam u osobe koje će se svađati sa svakim ko to želi, ja odustajem od te rasprave. Sa gospodinom koji me je prethodno prozivao toliko puta ne želim da vodim polemiku, jer imam problem, čuo sam na N1, na pitanje novinara: „Ali vi ste o gospodi Vučiću i Nikoliću izjavljivali to i to“, dobio sam od gospodina Šešelja knjigu o dotičnoj ličnosti, njegova izjava je bila: „Jeste, ja sam to govorio, ali nisam tako mislio“. Imam problem kada tog čoveka slušam, da li to što govori misli ili iz nekog drugog razloga govori. Zato uglavnom biram sagovornike.

Što se vas lično tiče, mi smo razgovarali prilikom vašeg izbora i vi znate kako ste se meni onda obraćali. Ja sam vam tada rekao da ne želim više da

polemišem, s obzirom na to da sam pretpostavljao da mi imamo sasvim drugu relaciju, druge i civilizovane odnose.

Što se udžbenika tiče, ministar prosvete, ne vidim ga ovde, gospodin Žarko, s velikim oduševljenjem je prihvatio moju inicijativu da se poštuje Ustav i da ono što piše da je besplatno tako bude, kao u najvećem broju zemalja, uključujući one iz našeg okruženja. Udžbenici su besplatno deljeni. To što neko ne zna, to je drugo pitanje. Prema tome, ne bih hteo da ulazim u polemiku, dao sam objašnjenje pošto me neprimereno nekoliko puta prozivate.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Prepuna je lista, polako.

Želite da replicirate profesoru Mićunoviću? Izvolite.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, upućujem gospodina Mićunovića na knjigu Branka Petranovića „Istorija Jugoslavije“ u tri toma. U jednoj od tih knjiga, u trećoj knjizi ako se ne varam, nalazi se fotografija gospodina Mićunovića sa grupom tadašnjih studentskih revolucionara iz 1968. godine, a ispod toga piše komentar fotografije – Crveni univerzitet „Karl Marks“. Dakle, to je istorijska činjenica. Ja vam ne zameram zbog toga, samo vam kažem da se vi na jedan način ponašate kad ste na vlasti, a na drugi način kada ste u opoziciji.

Što se tiče gospodina koga ste maločas spominjali, vi ste njegov stari politički prijatelj, još sa onog Otvorenog univerziteta koji je držao Milovan Đilas u Beogradu početkom osamdesetih godina. Pisali ste mu recenzije nekih knjiga, zastupali ga, odnosno njegove političke stavove u javnosti, tako da me to mnogo ne uzbuđuje.

Jedino što mi nije jasno... Vidim da je gospodin Mićunović izašao; rekao je da ja ne znam, a da on zna, da su udžbenici navodno u vreme kada je Demokratska stranka vršila vlast bili besplatni, ako sam ga dobro razumeo. Samo da mi kaže kada su to udžbenici bili besplatni, kada je to roditelj mogao da dođe u neku knjižaru i kaže – dobar dan, moje dete ide u treći razred osnovne škole, dajte mi besplatno komplet udžbenika za treći razred osnovne škole. Ako mi kažete koje godine je to bilo, za vreme kog ministra, ja ću vam se izviniti i reći da ste potpuno u pravu, ali mi dajte tačne podatke o tome koje godine su udžbenici u Republici Srbiji bili potpuno besplatni, a knjižare bile u obavezi da roditeljima, odnosno deci besplatno dele komplete udžbenika.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima Goran Ćirić.

GORAN ĆIRIĆ: U više navrata su pomenuti DS i profesor Mićunović. Upravo on, kao inicijator, jeste realizovao zajedno sa Gradom Beogradom to u šta vi sumnjate, a to su besplatni udžbenici za đake u Srbiji i dupli kompleti u gradu Beogradu, jer je Grad Beograd u tom trenutku imao potencijala za tako

nešto, u vreme koalicione vlade sa Socijalističkom partijom Srbije, kada je ministar prosvete bio Žarko Obradović. Možete da proverite i sa njima sve to.

Međutim, očigledno je da se svim ovim temama, koje traju deset-petnaest minuta, direktnim napadima na profesora Mićunovića, udaljavamo od nečega što je suštinska rasprava o amandmanu. Mi smo podržali ovaj amandman, a to je obavezno srednje obrazovanje. Sada smo zaboravili na kom smo amandmanu. Zaboravili smo šta je izjavila predsednica Parlamenta kada je govorila o zabranama u Ustavu. Podsetiću vas, rekla je da nema nikakvih zabrana u Ustavu i da je to razlog zbog čega se ne prihvata ovaj amandman. Čuli smo od mojih kolega, i činjenica je, kada pogledate Ustav Republike Srbije, postoje zabrane i te kako, posebno zabrane koje se tiču diskriminacije.

Mi u Skupštini gledamo svih ovih godina diskriminaciju prema opozicionim poslanicima i svim predlozima, iako su suvisli i prihvatljivi. Ovo je jedan od amandmana oko kojih možemo da se složimo. To jeste suština ove priče i ja pokušavam da vas vratim upravo na suštinu i da vam dokažem nešto što je notorna istina, a to je da su udžbenici bili besplatni u tom periodu, da sada treba platiti 10.000–17.000 dinara za komplet udžbenika za đake u osnovnim školama. To je nešto što zaista mora da se promeni.

PREDSEDAVAJUĆI (Vladimir Marinković): Reč ima Aleksandar Martinović.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Morate da mi kažete, gospodine Ćiriću, vi koji trpите veliku diskriminaciju tako što ste savetnik direktora Pošte Srbije i imate platu 150.000 dinara, koje godine su udžbenici bili besplatni, ali za sve đake u Republici Srbiji. Mi donosimo zakon koji se odnosi na celu Republiku Srbiju. Ne za grad Beograd ili za pojedine opštine u gradu Beogradu, nego za učenike u celoj Republici Srbiji. Toga nije bilo i vi to veoma dobro znate.

Što se tiče diskriminacije, što se tiče toga da ste vi iz opozicije ugroženi, da li ste čuli neki dan, čoveku dlaka s glave nije falila, nije čak ni priveden u policiju, a na televiziji objašnjava kako treba ubiti predsednika Republike, kaže – nije ga teško pogoditi snajperom. Otvorite televiziju N1, televiziju B92 (sada je promenila ime), kupite „Kurir“, „Tabloid“, kupite sve moguće novine, NIN, „Blic“, „Danas“ itd., najgore moguće uvrede, neistine na račun Aleksandra Vučića, Nebojše Stefanovića, Maje Gojković i svih nas iz Srpske napredne stranke. Onda vi kažete – cenzura, mi diskriminisani, nemamo pravo.

Pa ko vas diskriminiše, gospodine? Kada je u vaše vreme predsednik opozicione poslaničke grupe mogao da bude savetnik generalnog direktora jednog javnog preduzeća? Evo, vi ste savetnik Mire Petrović, direktorice Javnog preduzeća „Pošta Srbije“. Kažite kolika vam je plata.

(Predsedavajući: Obraćajte se meni, kolega Martinoviću.)

Evo pitam gospodina Ćirića da mi kaže kolika mu je plata i kakva je to diskriminacija kada je on u vreme „strašne“ vladavine Aleksandra Vučića savetnik direktora Javnog preduzeća „Pošta Srbije“, sa platom od 150.000 dinara. Ja bih voleo da mene tako neko diskriminiše. Voleo bih da su oni mene diskriminirali kada su upravljali ovom državom do 2012. godine. To je odlična diskriminacija! Čuj, kaže – diskriminisan sam, savetnik sam direktora Pošte, imam platu od 150.000 dinara. Ja za takvu diskriminaciju u životu nisam čuo.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima Maja Gojković.

MAJA GOJKOVIĆ: Hvala.

Replika se odnosi na izlaganje šefa Poslaničke grupe DS. A mogla bih da dobijem repliku i povodom izlaganja svih poslanika opozicije koji su zlonamerno tumačili ono što sam rekla, jer su shvatili da su izgovorili pravni i politički nonsens i da građani Srbije vrlo dobro znaju da Ustav ne sme i ne može da se krši i da sam ja govorila o zabrani, nekakvoj zabrani; ako nešto nije zabranjeno u oblasti obrazovanja, onda je dozvoljeno. To što ja znam da citiram i preambulu, to je moj problem, a nije problem Balše Božovića. Ja ga pozivam da idemo na kviz o znanju Ustava Republike Srbije.

Takođe pozivam i Sašu Radulovića. Mogu da pozovem i one koji su podneli ovaj amandman da razgovaramo o opštem poznavanju Ustava. Priznajem, možda oni, sa svojim obrazovanjem i tumačenjem Ustava, bolje vladaju tom materijom. Ja to nisam sporila, rekla sam da je amandman dobar, ali da ne može u ovom trenutku da bude prihvaćen zato što nije usklađen sa članom 71. Ustava Republike Srbije.

Takođe sam rekla da kada pobedi neko iz opozicije (bože moj, možda se građani Srbije i opredele za sadašnju opoziciju), onda tumačite Ustav kako vi želite, a u skladu sa Titovim uputstvom da ne treba da se držimo Ustava i zakona kao pijan plota. Član 71. kaže da svako u ovoj državi ima pravo na obrazovanje; stav 2 – osnovno obrazovanje je obavezno i besplatno za decu u Srbiji, a srednje obrazovanje je besplatno. To nećete da kažete građanima Srbije glasno, misleći da možete da zamaglitate suštinu time što ćete napadati SNS i nadležnog ministra i Vladu.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima Goran Ćirić.

GORAN ĆIRIĆ: Dakle, ponovo smo došli do faze u kojoj ulazimo u lične živote. Odgovoriću i na ta pitanja, ali mislim da je ključno vraćanje na amandman i pitanje kada i u kom periodu su bili besplatni udžbenici u Srbiji, i obećanje da će se šef poslaničke grupe izviniti ukoliko dobije dokaze.

Imate koalicionog partnera koji sedi u ovim klupama, poslanika koji je 2012. godine, dakle Žarko Obradović, tadašnji ministar prosvete, izjavio, to

možete da proverite, da u Srbiji već tri godine postoje besplatni udžbenici za đake od prvog do četvrtog razreda osnovne škole, od 2009. do 2012. godine. Neki od gradova i lokalnih samouprava su imali dovoljno potencijala i snage, kao što je imao Grad Beograd, da realizuju i to da deo kompleta udžbenika bude u školi, a deo besplatnih udžbenika đaci nose svojim kućama.

Sada očekujem vaše izvinjenje zbog toga što ste dobili potpuno jasnu informaciju i potvrdu da je Demokratska stranka u tadašnjoj vladi sa svojim koalicionim partnerima obezbedila nešto što je važno za sve đake. Voleo bih da to imamo i danas u Srbiji.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Povreda Poslovnika, Maja Gojković.

MAJA GOJKOVIĆ: Imam prava, verovatno i ja da neki put govorim o članu 27. stav 2, a to je da se predsednik stara o primeni ovog poslovnika.

Kada ste dali repliku prethodnom govorniku, on je bio dužan da odgovori na izlaganje Aleksandra Martinovića, koji ga je jasno pitao da li je istina da on kao ugroženi opozicionar, diskriminisan, prima platu od 150.000 dinara i da li je istina da je savetnik generalnog direktora „Pošte Srbije“. Znači, to je ono što građane Srbije sigurno interesuje, a ostalo je u vazduhu neodgovoreno.

S druge strane, poslanik je dužan da govori istinu. Nikada nisu deljeni za vreme njihove vlasti novi besplatni udžbenici. Promovisali su jedno vreme zamenu starih udžbenika i onda je to delimično deljeno besplatno, ali nikada nisu deljeni besplatni udžbenici, pa čak ni za vreme Tita i gospodina Mićunovića, tu se apsolutno slažem s diskusijom Aleksandra Martinovića.

Znači, član 27, starajte se o primeni. Ne može replika da se dobije da bi se govorilo šire od teme. Vi morate da se fokusirate na ono što je rečeno pre vas, da odgovorite. Hvala vam puno.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje o povredi Poslovnika?

(Maja Gojković: Da.)

Povreda Poslovnika, Aleksandra Jerkov.

Prijavite se, molim vas.

ALEKSANDRA JERKOV: Zahvaljujem.

Članovi 103. i 104. Prvo, gospodine Marinkoviću, nemojte da dozvolite da vam Maja Gojković deli lekcije o tome kada kome možete da date repliku. Ona je prva kao sveto pravilo u ovu skupštinu uvela to da predsedavajući sam odlučuje o tome kada nekom daje pravo na repliku ili ne, pa nama čak ne dozvoljava, kada se javimo da ukažemo na povredu u postupanju predsedavajućeg, da zamerimo to što je, recimo, neko direktno vređan, prozvan, pogrešno protumačen itd., a nije dobio pravo na repliku. Malo držite do svog

dostojanstva, nemojte da vam narodna poslanica Gojković određuje kada ćete kome dati repliku. Kada se uključi u raspravu, ona ima prava kao i svaki drugi narodni poslanik. Čini mi se, što bi rekao Orvel, da je malo „jednakija“ od nas drugih narodnih poslanika, ali dobro, to je sada već deo njenog rada u Skupštini.

Drugo, član 103. Ne znam da li ste приметili da se narodna poslanica Gojković malopre javila za reč navodno želeći da vama ukaže na povredu u postupanju: pro forme je navela član koji ste navodno prekršili, a umesto toga je replicirala narodnim poslanicima zloupotrebivši svoje pravo da vama ukaže na povredu u postupanju. Predlažem ili da uvedemo takva pravila za sve ili da u Poslovniku napišemo da Maja Gojković, kao i predstavnik predlagača, ima pravo da dobije reč kad god zatraži, da govori o čemu god hoće, u neograničenom trajanju. Ili počnite da primenjujete pravila ista za sve ili nam recite da su neki narodni poslanici „jednakiji“ od drugih, da znamo na čemu smo.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolegice Jerkov. Naravno da poslanica Maja Gojković ima pravo da ukaže na povredu Poslovnika. Ne bih da diskriminišem bilo koga, naravno ni nju.

Želite da se Skupština izjasni?

(Aleksandra Jerkov: Da.)

Hvala.

Maja Gojković, opet povreda Poslovnika.

Izvolite.

MAJA GOJKOVIĆ: Zahvaljujem.

Član 107, poslanik je dužan da poštuje dostojanstvo Narodne skupštine.

Ne kaže se „jednakiji“, to je osnovno što bi – predsedavajući, molim vas, vama se obraćam – što bi bilo lepo da neko nauči i da time nauči da poštuje dostojanstvo Narodne skupštine.

Drugo, izuzetno je važno da posle niza godina provedenih u ovom parlamentu poslanici nauče Poslovnik. Znači, svaki poslanik može da se javi za repliku, a zavisi od ocene predsedavajućeg, član 104. stav 3, da li će mu dati repliku ili neće. S druge strane, ima pravo, naravno, svaki poslanik jednako, od 250 nas, da se pozove na povredu Poslovnika.

To što je neko opsednut mojom ličnošću i delom i mojom karijerom, to je već za razmatranje van ovog plenuma. Kao što mogu da приметim, vrlo ste blagonakloni prema poslanici, uvek nakon mog izlaganja date njoj da nešto kaže. Ja imam potpuno razumevanje, posle 27 godina bavljenja politikom, za takvu želju za takvim eksponiranjem.

Hvala lepo. Neću tražiti da se glasa jer nije do vas, do nekog drugog je.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala vam.

Upravo je to bila i moja intencija, da poslanica Jerkov kao opoziciona poslanica ima pravo da uvek ukaže i na povredu Poslovnika i na sve ono drugo na šta ima pravo kao narodni poslanik.

Pošto imamo puno prijavljenih, određujem pauzu od pet minuta.

(Posle pauze – 11.55)

PRESEDAVAJUĆI: Idemo dalje. Amandman kojim se posle člana 3. dodaje član 3a podneo je narodni poslanik Saša Radulović.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Saša Radulović.

Izvolite.

SAŠA RADULOVIĆ: Pre ovoga, imam repliku, koju mi niste dali. Pitao me je poslanik Martinović, pitanje je iz Ustava; pitao me je direktno, za šta mi niste dali repliku, koje to članove Ustava krši predsednik Srpske napredne stranke i predsednik Republike Srbije. Pa, da mu pročitam član 6, Zabrana sukoba interesa, koji kaže: „Niko ne može vršiti državnu ili javnu funkciju koja je u sukobu sa njegovim drugim funkcijama, poslovima ili privatnim interesima.“ Predsednik Srpske napredne stranke, ta njegova funkcija, druga funkcija, ne javna, to je u sukobu interesa sa mestom predsednika Republike.

(Aleksandar Martinović: Šta je ovo? Ti si u sukobu sa samim sobom, bitango jedna!)

PRESEDAVAJUĆI: Molim vas, kolega Raduloviću, da nastavite da govorite po amandmanu.

SAŠA RADULOVIĆ: Ovo je replika, koju ste morali da mi date.

PRESEDAVAJUĆI: Ne možete, nemate pravo na repliku.

SAŠA RADULOVIĆ: Ovo je replika, koju ste morali da mi date.

PRESEDAVAJUĆI: Nemate pravo da zloupotrebljavate govornicu.

SAŠA RADULOVIĆ: Ne zloupotrebljavam.

PRESEDAVAJUĆI: Ne možete, ne vodite vi sednicu.

SAŠA RADULOVIĆ: Morali ste da mi date pravo na repliku.

PRESEDAVAJUĆI: Nisam ništa morao.

Niko ovde ništa ne mora. Imamo pravila, imamo Poslovnik. Ne bih sa vama više da raspravljam o tome.

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Zahvaljujem. Dame i gospodo narodni poslanici, mislim da su prethodne kolege koje galame to pravo koje je predlagač amandmana definisao kao pravo svakog deteta preskočili. Voleo bih da Ustav dozvoljava da srednje obrazovanje bude obavezno, ali retroaktivno. Većina njih ne bi ni prvi razred završila. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Marinika Tepić, po Poslovniku.

Izvolite.

MARINIKA TEPIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Pošto mi niste dali reč odmah kada sam je tražila, odnosno neposredno po učinjenoj povredi Poslovnika, za koju smatram da ste je učinili, uzećete u obzir to što sada reagujem. Smatram da ste povredili član 8. U prvom stavu se navodi da se o redu na sednici Narodne skupštine stara predsednik Narodne skupštine.

Smatram da ste Poslovnik povredili, prvo, kada ste odredili pauzu i dali obrazloženje da je dajete zato što imate previše prijavljenih govornika. Ovo je Narodna skupština, gde narodni poslanici dolaze da govore i prijavljuju se za reč. To je naš posao. Mi smo zbog toga danas došli ovde, a vi ste odredili pauzu i prekinuli diskusiju zbog koje mi ovde postojimo i zbog čega smo izabrani. Dakle, potpuno je neosnovano određivanje pauze da biste sprečili prijavljene govornike da govore.

Drugo, u odnosu na to, vaš pokušaj se zapravo nastavio, odnosno on je posledica namere Maje Gojković, koja je prethodno govorila, da vas disciplinuje i da vas odvraća od vašeg prava i dužnosti, dozvolite mi da završim obrazloženje, da nam date reč.

PREDSEDAVAJUĆI: Nemojte, molim vas, ovo nema nikakve veze sa članovima koje ste malopre pomenuli.

Samo malo sačekajte, molim vas. Ukazali ste na povredu određenih članova. Kakve sada veze sa tim ima Maja Gojković, koja niti je u sali niti je sa nama ovde kada smo započeli sednicu ponovo?

Odgovoriću vam. Završite, izvolite.

MARINIKA TEPIĆ: Ne slušate pažljivo. Nema veze Maja Gojković, ima veze vaša reakcija na izlaganje Maje Gojković, koja je prouzrokovala to da vi želite da date pauzu pod lošim izgovorom i sa obrazloženjem da je suviše govornika na listi, a mi smo zbog toga u Narodnoj skupštini. Vi ste, u stvari, podlegli pokušaju disciplinovanja prethodne govornice Gojković i niste znali kako da se snađete, nego da uskratite već prijavljenim govornicima pravo da se obrate građanima.

Predlagač amandmana, moja koleginica iz Građanske platforme Aleksandra Čabraja, više od pola sata čeka da govori u raspravi koja je izazvana njenim amandmanom. Vi uporno ne dajete reč onima koji su se prijavili mnogo pre poslanice Gojković i poslanika Martinovića. Nemam ništa protiv da svi govorimo, naravno, tako i treba, ali... (Isključen mikrofon.)

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Uvažena koleginice, imate u Poslovniku član 112. koji govori o tome kada predsedavajući može da odredi pauzu i, naravno, član 27. koji govori o tome ko se stara o redu na sednici Narodne skupštine, i to vam sve objašnjava.

Da li želite da se Narodna skupština u danu za glasanje izjasni?

(Marinika Tepić: Da, želim.)

Balša Božović, povreda Poslovnika.

BALŠA BOŽOVIĆ: Povreda Poslovnika je u pitanju.

Vi ste, Marinkoviću, dobar čovek, ali ono što dozvoljavate sa mesta predsedavajućeg je nešto što ...

PRESEDAVAJUĆI: Samo recite koji član.

BALŠA BOŽOVIĆ: Članovi 103. i 104. Pre pet minuta ste mi rekli da imam pravo na repliku zato što me je gospođa Maja Gojković imenom i prezimenom pomenula kao nekoga ko ne zna šta piše u Ustavu Republike Srbije. Posle pauze od pet minuta dozvolili ste da vas gospodin Martinović sa svog mesta opominje da li treba da date nekome repliku ili ne, a to nije u skladu sa Poslovníkom Narodne skupštine; vi procenjujete da li na to neko ima pravo ili ne (po članu 104) i, dozvolite mi da završim, a ne Martinović sa mesta da govori – ne, ne, da, da, to tako, to ne.

Hoću da vam kažem da je u samom Ustavu, ono što gospođa Gojković nije znala, zbog čega mi niste dali pravo na repliku, piše u članu 5. da je zabranjena Ustavom uzurpacija vlasti. Ne može gospodin Martinović sa svog mesta ...

PRESEDAVAJUĆI: Ne, ne. Kolega Božoviću, uz sve poštovanje prema vama, ne možemo sada, nije tema gospodin Martinović. Ukazali ste na povredu Poslovnika, član 103, član 104, i dobićete svako pravo danas tokom sednice na repliku, na povredu Poslovnika, uopšte nemojte da brinete.

Imao sam pravo da nastavim sednicu u skladu sa Poslovníkom i da održim red na samoj sednici, te vas molim da mi u tome pomognete. Svi će doći na red i imati pravo da govore. Hvala vam.

Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje? Da. Hvala.

Reč ima narodni poslanik Aleksandar Martinović.

Izvolite.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, gospodine Marinkoviću, ja sam shvatio da ste vi pauzu dali da bismo, da kažem, resetovali diskusiju u Narodnoj skupštini i da bismo se vratili na raspravu o amandmanima.

(Predsedavajući: U pravu ste.)

Ponavljam ono što sam rekao na početku, dakle, Maja Gojković je zlonamerno protumačena; žena je rekla da Ustav ne zabranjuje, odnosno da ne sadrži zabranjujuće norme kada je reč o obrazovnom sistemu. Svako ko uzme Ustav, to može da pročita. Dakle, to je rekla gospođa Maja Gojković i tu je stvar sasvim jasna.

(Marko Đurišić: Kad je to rekla? To je problem, što to nije rekla.)

Što se tiče ovih koji dobacuju, koji vrište, koji misle da je u njihovo vreme sve bilo odlično, a ništa nije bilo dobro, koji nam nikad nisu rekli kad su to udžbenici bili besplatni, samo da ih podsetim, evo, ulazi gospodin Dušan Pavlović, na društvenim mrežama možete da pronađete video-klip iz vremena kada je njegov predsednik pokreta ili stranke, šta li je već, bio ministar privrede, gde uvaženi gospodin Pavlović kaže: „Trebalo podići školarine na fakultetima da bi se smanjio priliv škarta na naše univerzitete.“ Tim rečima, citiram. Znači, čovek je u vreme kada je Saša Radulović bio ministar tražio da se povećaju školarine. Sad nas danima ubiše o tome kako treba davati besplatne udžbenike, kako je skupa školarina na fakultetima itd. A oni se zalagali za to da školarina bude veća da bismo, kaže, smanjili škart na univerzitetima. Pa, da li su naša deca škart? Da li je naša omladina škart? Mi mislimo da nije.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Pored ovih povreda, ukazanih povreda Poslovnika, ovih nekoliko diskusija apsolutno nisu imale nikakve veze sa ovim amandmanom, koji je jako značajan i važan.

Molim vas, nemojte dobacivati. Doći ćete na red, ali morate da shvatite da kolege moraju da se ponašaju u skladu sa Poslovníkom i da govore o amandmanu.

Po amandmanu, reč ima narodni poslanik Zoran Živković.

Izvolite.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Hvala lepo.

Po amandmanu, ali kao ovlašćeni za ovu tačku dnevnog reda.

Hvala vam, tek je sat vremena prošlo otkako sam se prijavio i već sam dobio reč, tako da čestitam na efikasnosti.

Zahvaljujem se svim kolegama iz opozicije, ministru i nekima sa pozicije vlasti koji su dali podršku ovom našem amandmanu na član 3. Samim tim, logično je da i mi podržimo ovo što je amandman na član 3a, jer ako je srednje obrazovanje obavezno, onda naravno i udžbenici treba...

(Predsedavajući: Izvinjavam se, kolega Živkoviću, mi smo na amandmanu na član 3. gospodina Saše Radulovića.)

O tome govorim. Malo se upoznajete sa tekstom.

Prema tome, to je potpuno logična stvar i još jednom se svima zahvaljujem.

Ona rasprava o tome da li je to po Ustavu ili nije po Ustavu, ja bih to prepustio Ustavnom sudu, makar i ovom kakav je sad. Nije bilo nikakvog razloga da to bude obrazloženje zašto se ne prihvata jedan amandman, jedan predlog Kluba samostalnih poslanika (a to je Građanska platforma i Nova stranka) da oko nečeg dobrog, oko čega se svi slažemo da je dobro, nađemo način da dođemo do

dijaloga i da bude izglasano nešto što bi bilo korisno za svu decu Srbije. Naravno, to se nije desilo zato što vladajuća stranka, i po tome kako se odnosila prema našem amandmanu a sada i amandmanu kolege Radulovića, hoće da protera pamet, poštenje, čestitost iz Srbije.

To se dešava stalno. Za to imate koliko god hoćete dokaza. Dvadeset pet, dvadeset šest, trideset hiljada ljudi koji godišnje odlaze iz zemlje ne odlaze samo zbog krize, nego zato što ih terate, da napravite mesto za svoje švercere, za svoje prevarante, za falsifikatore, za sve one koji su od predsednika ... (Isključen mikrofoni.)

(Vladimir Orlić: Šta je ovo?)

(Aleksandar Martinović: Šta je ovo?)

PRESEDAVAJUĆI: Ne mogu vam uključiti mikrofoni dokle god koristite ovakve reči kakve koristite. Potpuno je nedopustivo da se takvi termini koriste. Molim vas da nastavite da govorite o ovom amandmanu. Prijavite se ponovo.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Voleo bih da nastavimo u jednoj atmosferi koja će ličiti na Srbiju u 21. veku i na raspravu u hramu demokratije, kako bi ovo zdanje trebalo da bude nazivano. Svako ko hoće da kaže nešto glupo, ružno, odvratno, da preti, ima ulica pa to tamo radite.

Dakle, proterivanje kadrova je očigledno, tu nema nikakve sumnje. Falsifikatori na svim nivoima, tu nema nikakve sumnje isto. Obrazovanje mora da bude mesto gde se uči ne samo za diplomu, nego ima da se uči za znanje, ali i za vaspitanje i izgradnju sistema vrednosti koje te mlade generacije treba da nose kroz svoj dalji život. I da na taj način temeljimo Srbiju koja će biti primer, lider na Balkanu, lider u Evropi, lider po svemu. Zato moramo da imamo ozbiljne zakone na tu temu, zato moramo da imamo ozbiljne ljude koji sprovedu te ozbiljne zakone, što danas nemamo. Danas smo imali i primere za to.

Akadska čestitost, to je neki sledeći amandman, on ima veze s ovim, odbijena je zato što je to, kažu, sinonim za akadamski integritet. Okej, hajde da prihvatimo da je to tačno, mada nije do tačnina tačno. Zadovoljan sam što je bar pod drugim nazivom, kroz sinonim, prihvaćen predlog za koji se zalažem već godinu i nešto dana, ali hajde da vidimo da li će to biti sprovedeno u praksi.

Da li ostali deo zakona, da li zakon o visokom obrazovanju donosi uslove da dođe do akadamske čestitosti, do pobede struke, nauke i čestitosti nad onim što imamo danas? Nema.

Već sam govorio, za ministra je preveliko opterećenje da sebi na pleća stavi to da postavlja direktore svuda. Vidim da postavljate sve živo. Pa nećete imati vremena za to! Mogu ja da kažem da je neko dobar čovek, ali to ne mora da znači da može da sprovede sve na način koji je adekvatan.

Da ne pričamo o tome šta smo imali malopre oko Ustava i nepoznavanja Ustava od ljudi koji bi to morali da znaju. Hoću da vam kažem jednu stvar: da stavi ruku na Ustav i jevanđelje može svaki ludak i svaki kriminalac, ali to ne znači da će biti pošten i da će poštovati bilo koji propis. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Povreda Poslovnika.

Reč ima narodni poslanik Vladimir Orlić.

Izvolite.

(Aleksandar Martinović: Šta je ovo? Za ovo se izriče opomena.)

VLADIMIR ORLIĆ: Čujete već reakcije, gospodine predsedavajući. Ovo sada, 107, 108, 109, znači opomena je minimum minimuma koji mora da se dogodi. Na šta to liči? Ako ovo nije vređanje dostojanstva Narodne skupštine, ako nije vređanje pameti, imate li bolji primer u ovom sazivu celom?

Na šta to liči da koristimo izraze poput „ludak“, „kriminalac“, u kontekstu onoga što se dešava ovde, u kontekstu države, u kontekstu onih koji te ljude predstavljaju, koji se trude da institucije funkcionišu, koji su izabrani voljom građana?

Šta nije jasno? Da li nekom nešto nije jasno? Onome ko priča o švercerima i prevarantima, nas optužuje, u lice nas gleda. Meni je to vređanje dostojanstva, gospodine predsedavajući. Vređanje dostojanstva je da neko ko je, npr. onaj gospodin Zoran Živković malopre, bio direktno odgovoran za to što su mladi odlazili... Čega se ja sećam, kada mi ode drug iz klupe zbog toga što je u zemlji bilo divno, onda godinu dana kasnije ode onaj ko je sedeo ispred mene, pa kada se završi škola ode pola odeljenja. Ja njega da slušam da smo mi sada za takve stvari krivi, kao da se to danas dešava prvi put!

Nema replike na Poslovnik, naučite nešto. Pročitajte nešto, ako ste za slova sposobni.

Ne može neko da nam priča ovde da mi pravimo zemlju iz koje se tera pamet i poštenje. Pa za šta nas optužuje?

Ako niste reagovali na dostojanstvo kada je govorio Radulović, kada je govorio onaj ljubitelj Tadićevog Jeremića, oni koji se reklamiraju, hoće transfer kod Albina Kurtija, ako ste sve to ignorisali, ovo malopre ne možete, da nas optužuje da teramo pamet i poštenje. On nas direktno optužuje da mi hoćemo Srbiju punu Zorana Živkovića. On nas direktno optužuje, kad kaže da hoćemo da ostanu samo šverceri i prevaranti, da hoćemo Srbiju punu Zorana Živkovića. Ako to nije uvreda za svakoga od nas ovde, ja veću uvredu danas nisam čuo.

Gospodine predsedavajući, vi treba da date opomenu i, kad god treba, da date pauzu, da se ohlade malo usijane glave, da ih na to podsetite, šta se ovde dešava i na šta ova rasprava treba da liči ako hoćemo da bude nešto što treba da bude na ponos ljudi koji nas gledaju. Ako hoćete da bude u duhu švercera i

prevaranata, onda puštajte ovog Živkovića do mile volje, ja neću više da se javljam. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Kolega Orliću, delimično ste u pravu, stvarno takav rečnik nikad nisam čuo u životu. Valjda sam odrastao u takvom okruženju gde nisam ni mogao da čujem ovakve reči, ali, dobro, različiti smo.

Da li želite da se Skupština izjasni o povredi Poslovnika u danu za glasanje? (Ne.)

Po Poslovniku, reč ima Marinika Tepić.

Izvolite.

MARINIKA TEPIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući. Smatram da ste povredili član 104. zato što niste odmah reagovali na izlaganje prethodnog kolege kada je počeo da vam daje smernice, i to vrlo didaktički i vrlo autoritarno, da li nekome treba ili ne treba da date pravo na repliku. Odnosno, rekao je – nema prava na repliku, što je direktan pritisak na predsedavajućeg. Ja želim da vas uzmem u zaštitu, jer smatram da je to vrlo nekorektno ponašanje prema vama. Ako vi nemate snage to da uradite i kažete poslanicima iz vladajuće većine da se ne ponašaju tako prema vama, evo, ja ću to učiniti.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala vam na ukazivanju na povredu Poslovnika. Kada budete u prilici da budete predsedavajući, možda u nekom drugom filmu, to onda možete da radite. Hvala vam.

Po amandmanu, narodni poslanik Marijan Rističević. Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Zahvaljujem. Dame i gospodo narodni poslanici, dobio sam mnogo poruka. Kaže Dragica Vidaković: „Moj kolega poljoprivrednik govori o sebi“.

(Zoran Krasić: Šta je ovo?)

Ja poštujem prava opozicije.

Gospođo Radeta, nemojte dobacivati. Poštujte i vi moja prava.

Obrazlažući amandman, moj kolega poljoprivrednik govorio je o svemu onome što njemu nedostaje. Ovde je govorio o nedostatku pameti.

(Narodni poslanik Zoran Živković dobacuje.)

U tom smislu ja bih tražio da ja i on zajedno proverimo koeficijent inteligencije.

PRESEDAVAJUĆI: Kolega Živkoviću, izričem vam opomenu zbog toga.

Nastavite, kolega Rističeviću.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Da, zajedno, s obzirom na to da omalovažava, a ja, eto, priznajem da sam ovde najslabiji od dve poslaničke grupe... Evo, slažem se da idemo na testiranje IQ. Mislim da ću mu debelo odmaći, ali neka rezultati kažu što će reći. Bojim se da će IQ mog kolege poljoprivrednika biti manji od broja njegovih cipela.

Onda je govorio o poštenju. To se valjda odnosi na ono poštenje kada je poljoprivrednicima uzeo 525.000 evra za nepostojeću parcelu na Fruškoj gori. (Opet neki prozor klepeće, je li?)

Pa je onda govorio o čestitosti. Evo, po pitanju čestitosti, pozivam ga da jednom pokaže tu svoju diplomu koju upornim traganjem petnaest-dvadeset godina ne može niko, pa ni kolega Krasić, da nađe u Nišu.

Govorio je o švercu, a postoje ozbiljne optužbe za šverc bundi pa sve do šverca oružja.

PREDSEDAVAJUĆI: Molim vas, vratite se na temu amandmana, kolega Rističeviću.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Znači, odgovaram zašto mislim da nema prevare kod nas već kod njega.

Govorio je o prevarama čovek koji je pelcovao kokoške u selu Pukovac rastvorom jogurta. Toliko o kvalitetu te rasprave.

Dozvolićete da na kraju citiram ono što mi je zabranjeno, a ovog puta Cicerona. Ciceron kaže ovako: „Ne treba tražiti razboritost od čoveka koji nije nikada trezan“. Hvala.

(Radoslav Milojević: Povreda Poslovnika.)

(Marinika Tepić: Povreda Poslovnika.)

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Pre nego što nastavimo sa radom ...

(Marinika Tepić: Tražila sam povredu Poslovnika, ne vidim da sam prijavljena.)

Puna je lista. Imaćete priliku, prijavite se.

Pročitaću vam deo teksta ovog amandmana: „Svako lice ima pravo na obrazovanje i vaspitanje. Državljeni Republike Srbije jednaki su u ostvarivanju prava na obrazovanje i vaspitanje. Lica sa smetnjama u razvoju i invaliditetom imaju pravo na obrazovanje i vaspitanje koje uvažava obrazovne i vaspitne potrebe u sistemu obrazovanja i vaspitanja, uz pojedinačnu odnosno grupnu dodatnu podršku u nastavi i učenju ili u posebnoj vaspitnoj grupi ili školi, u skladu sa ovim i posebnim zakonom.“

Evo koliko poštujemo pravila i koliko poštujemo srž i suštinu ovoga amandmana da raspravljamo o njemu.

Određujem pauzu od pet minuta a nastavljamo sa narednim članom zbog toga što niste hteli da raspravljate o ovom članu. Hvala.

(Radoslav Milojević: Povreda Poslovnika.)

Pauza pet minuta. Sledeći amandman narodni poslanici Dveri, neka se pripreme. Hvala.

(Posle pauze.)

PRESEDAVAJUĆI: Narodni poslanici Boško Obradović, Srđan Nogo, Marija Janjušević...

(Marinika Tepić: Poslovnik.)

(Radoslav Milojević: Šta je ovo?)

Određio sam pauzu...

(Radoslav Milojević: Nije još prošlo pet minuta.)

... I počeli smo sa novim članom, tako da kada završimo...

(Radoslav Milojević: Pet minuta je pauza?)

Tako je.

(Radoslav Milojević: Pa nije prošlo pet minuta.)

... Dr Dragan Vesović, mr Ivan Kostić, Zoran Radojčić i...

(Saša Radulović: Ne možete da počnete sa novim članom.)

Gospodine Raduloviću, molim vas da se vratite na svoje mesto.

(Saša Radulović: Moram da obrazložim sopstveni amandman.)

Izričem vam opomenu.

(Saša Radulović: Ne možete da počnete sa novim članom.)

Izričem vam drugu opomenu.

... Prof. dr Miladin Ševarlić jednim amandmanom predložili su izmene u članovima 4, 17, 20, 22, 49, 73, 76, 77, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 90, 99, 100, 109, 112, 126, 130, 136, 138, 160, 164, 174, 176, 177, 182, 193, 194. i 195.

(Marinika Tepić: Poslovnik.)

(Radoslav Milojević: Povreda Poslovnika.)

Da li neko želi reč po amandmanu?

(Radoslav Milojević: Poslovnik ima prednost.)

Ja vodim sednicu, izvinjavam se.

Reč ima gospodin Boško Obradović.

Izvolite.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Poštovani građani Srbije, ne mislim da je rešenje da uvek kada vam se ne dopadaju govori opozicije prekinete rad sednice i nastavite dalje ukidajući sva demokratska prava opoziciji.

Što se tiče konkretnog amandmana koji je predložila Poslanička grupa Dveri, mislim da je od velikog značaja ono što je rekao aktuelni ministar prosvete gospodin Šarčević, da se ono čega nema u Ustavu ne može naći ni u ovim predlozima zakona. Tako u Ustavu, gospodine ministre, nema rodne ravnopravnosti, nema seksualne orijentacije i nema onoga o čemu govori ovaj amandman, a to je zakonski zastupnik, koga vi uvodite u 37 članova ovog zakona.

Do sada su se, što se tiče onih koji su, da tako kažem, nadležni nad decom u ovoj državi, tretirali ili roditelji ili staratelji. Vi uvodite izvesnog

zakonskog zastupnika, pritom ne objašnjavajući uopšte kako ga pravno utemeljujete u zakonodavnom procesu u Srbiji. On nije ni u kakvom skladu sa drugim zakonima, posebno sa Porodičnim zakonom, koji prepoznaje roditelja i staratelja. Dakle, šta vi želite da nam nametnete kroz zakonskog zastupnika? Ko je sad taj zakonski zastupnik? Da li, zapravo, pripremate teren da nastavite sa promocijom homoseksualizma u Srbiji, da uvodite gej brakove i mogućnost usvajanja dece u takvim brakovima, pa će oni biti zakonski zastupnici te dece?

Jasno je da je Vlada Aleksandra Vučića i vlast SNS glavni promoter ideologije homoseksualizma u Srbiji i sigurno da ovakvim rešenjima vi pokušavate da pripremite teren za sledeću fazu – uvođenje gej brakova i mogućnost da takvi brakovi usvajaju decu i imaju zakonskog zastupnika. Ili nam objasnite odakle, gospodine ministre, ovaj zakonski zastupnik?

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Po Poslovniku ima reč Aleksandar Martinović.

Izvolite.

(Radoslav Milojević: Stojimo 15 minuta ovde. Kako vas nije sramota?)

Nemojte biti nervozni, radićemo ceo dan, svi će doći na red da govore.

(Radoslav Milojević: Stvarno nema smisla.)

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, vidim da u redovima opozicije vlada velika nervoza, nešto ih žulja, ne osećaju se baš najbolje.

Što se tiče izlaganja gospodina Boška Obradovića, on iz sednice u sednicu priča jedno te isto. Koji god predlog zakona da je na dnevnom redu, SNS i Aleksandar Vučić su najveći zlikovci na svetu i uvodimo, kaže on, gej brakove.

Gospodine Marinkoviću, juče su u Saveznoj Republici Nemačkoj održani izbori. Pobedila je stranka Angele Merkel. Stranka koju podržava gospodin Boško Obradović je Alternativa za Nemačku, to su neonacisti. Njima je čestitao gospodin Boško Obradović.

Ono što gospodin Boško Obradović ne zna, čini mi se da ne zna, jedan od funkcionera Alternative za Nemačku je gospođa koja se zove Alis Vejdal, koja je deklarirana lezbijka, živi sa suprugom, dakle sa osobom ženskog pola, i odgaja dvoje dece. E, to su prijatelji gospodina Boška Obradovića. Iako nekome prigovara za uvođenje gej brakova, gospodin Boško Obradović se direktno zalaže za uvođenje gej brakova. Gospodin Boško Obradović direktno radi na kvarenju naše dece i naše omladine. Ja vas molim, gospodine Marinkoviću, da mu to ne dozvolite.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Povreda Poslovnika, reč ima narodni poslanik Marinika Tepić.

MARINIKA TEPIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući. Učinili ste, po mom uverenju, više povreda Poslovnika, odnosno člana 108, jer smatram da se ne

starate o redu na sednici Narodne skupštine i člana 27. koji kaže da treba da se starate o primeni ovog poslovnika.

Najpre, vi ste određivanjem pauze, iako ste se pravili posle da niste videli moj zahtev za reklamaciju Poslovnika i niste mi dali reč odmah po učinjenom prekoračenju, odnosno kršenju Poslovnika s vaše strane, a to smatram prvo merom koju ste uveli određivanjem pauze, kao i prethodni put... Dakle, određivanjem pauze uskraćujete narodnim poslanicima da govore, umesto da se starate o tome da govore...

PRESEDAVAJUĆI: Poštovana kolegice, ne uskraćujem pravo poslanicima da govore, nego da dobacuju i da potpuno nerazumljivo... Ništa ne mogu da razumem. Svako ima pravo da govori. Drugi put ukazujete na ovo, samo završite u čemu je povreda, koji član je povređen. Rekli ste 108. Na koji način, obrazložite, molim vas. Izvolite.

MARINIKA TEPIĆ: Prvo vas molim da me ne prekidate, da izdržite dva minuta. Ja ću isto tako izdržati, koliko god treba, vaše obrazloženje. Molim vas, nemojte više da me prekidate. Svaki put ste me danas prekinuli. To nema nikakvog smisla.

Upravo pokušavam da objasnim da ste povredili član 27. i član 108, dakle, staranje o redu, za koje smatram da ne ispunjavate i ne izvršavate valjano, i primenu Poslovnika. Dakle, uskraćujete poslanicima pravo da govore. Mene prekidate svaki put. Dok govori drugi narodni poslanik, izričete opomenu trećem narodnom poslaniku bez ikakvog obrazloženja zašto se to dešava. Dok se mi vrlo glasno javljamo za reč i u sistemu smo, ne dajete nam pravo (koje je pravo prečeg) da reklamiramo Poslovnik, već dajete drugim kolegama koje su se posle nas prijavile. Apsolutno se ni ne potrudite da pogledom obuhvatite celu salu, pravite se da nas ne vidite i ne čujete. Molim vas da to više ne činite.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala. Trebalo bi da znate šta znače čl. 108. i 109. posle ovoliko vremena u Parlamentu.

(Marinika Tepić: Tražim vaše obrazloženje.)

Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje o povredi Poslovnika?

(Marinika Tepić: Tražim vaše obrazloženje.)

Da, obrazložio sam. Pogledajte u Poslovniku, ima, piše šta podrazumevaju čl. 108. i 109.

Reč ima narodni poslanik Radoslav Milošević.

RADOSLAV MILOŠEVIĆ: Gospodine Marinkoviću, zaista nisam toliko nizak da me ne vidite.

Gospodin Đurišić, kolegica Tepić i ja stojimo i držimo Poslovnik petnaest minuta, bole nas ruke od držanja Poslovnika, a vi se pravite da nas ne vidite.

(Predsedavajući: Meni je žao, izvinite zbog toga što vas bole ruke.)

Nemojte da me prekidate, molim vas, dozvolite mi da završim.

Ovo nije rasprava ispred prodavnice gde ljudi popiju pivo kada svrate, ovo je Narodna skupština. Molim vas da poštujete dostojanstvo Narodne skupštine.

(Predsedavajući: Da li možete da kažete član?)

Molim vas da me ne prekidate.

(Predsedavajući: Moram da vas prekinem ako ne kažete koji član sam povredio.)

Član mogu da kažem i na kraju.

(Predsedavajući: Ne možete.)

Navedite mi gde piše da mora na početku.

(Predsedavajući: Molim vas, kažite član ako želite dalje da govorite.)

Reklamiram član 107 – dostojanstvo. Gospodin Martinović je malopre kolegi iz opozicionih klupa rekao da je bitanga. On je povredio dostojanstvo, pod broj jedan.

Pod broj dva, vi ste povredili dostojanstvo time što ste čitali amandman. Svi poslanici opozicije znaju da čitaju. Ako ste čitali poslanicima Srpske napredne stranke, takođe ste povredili dostojanstvo Skupštine. Nema potrebe to da radite. Ja vas molim da ovu raspravu privedete toku kakav ona zaslužuje. Nema potrebe da to radite.

Nemojte da dozvolite, ovo vam ne kažem zbog sebe, zbog vaše partije, kažem vam zbog dostojanstva Skupštine, da vas maltretira jedan Martinović i da vas maltretira gospođa Gojković sa mesta i da vam naređuju šta ćete da radite. Vi u ovom trenutku predsedavate Skupštini, zaboravite njih.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Da li želite da se Narodna skupština izjasni?

(Radoslav Milojević: Da.)

Po Poslovniku, reč ima Aleksandar Marković.

ALEKSANDAR MARKOVIĆ: Zahvaljujem. Više članova Poslovnika o radu je povređeno: 105, 106, 107, ali i 108. i 109. od prethodnih nekoliko govornika, konkretno od prethodnog govornika.

Predsedavajući, rizikujući da dobijem opomenu od vas, i spreman na takvu žrtvu, moram da vas pitam – dokle ćete da dozvoljavate najgorima među nama ovde da se iživljavaju nad Narodnom skupštinom? Jedan najgori, koji je u celom mandatu umeo samo da vređa, i danas je to radio nazivajući nas ludacima, kriminalcima, švercerima itd., i drugi najgori, jer za svog mandata, dok je bio predsednik opštine, jedino što je uspeo da uradi, to je da upropasti opštinu i pokrade je za tri milijarde dinara. Da vas pitam – dokle ćete dopuštati takvo maltretiranje? Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala. Mogu da vas razumem i, naravno, trudim se, zajedno sa predsednicom Parlamenta, da pokušam da ubedim narodne poslanike da se takvi termini, takva terminologija ne koristi.

Naravno da je ispod svake časti, ispod svakog nivoa rasprave, ali, kao što i sami znate, u skladu sa Ustavom svako može da postane narodni poslanik, da bude izabran, te ne možemo uticati na kućno vaspitanje i nivo obrazovanja.

Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje?

(Ne.)

Reč ima narodni poslanik Marko Đurišić, povreda Poslovnika.

MARKO ĐURIŠIĆ: Predsedavajući, ja sam hteo da se javim po jednom članu, ali prošlo je mnogo vremena i sada ću da govorim o članu 103. stav 3, koji ste povredili. Pročitaću ga: „Predsednik Narodne skupštine daje reč narodnom poslaniku koji ukazuje na povredu iz stava 1. ovog člana odmah po završenom izlaganju prethodnog govornika, s tim što predsednici poslaničkih grupa imaju prednost.“

Znači, ja sam predsednik jedne poslaničke grupe, male, ali kako kaže naš poslovnik, predsednik sam. Samim tim imao sam pravo da govorim pre dvojice kolega koji su govorili pre mene. Hajde da kažem da smo se svi javili u isto vreme, a nismo, nego sam se ja javio pre njih.

Vama Poslovnik ne daje pravo da dajete reč po partijskom ili ne znam kakvom nahodanju, simpatijama ličnim ili ne znam čemu, nego samo u skladu sa ovim poslovníkom. Ako Poslovnik kaže da poslanik koji se javio za povredu Poslovnika ima pravo da dobije reč odmah i da u tom slučaju prednost imaju predsednici poslaničkih grupa, meni ste morali da date reč pre pola sata, pre nego što ste odredili poslednju pauzu.

Moj razlog za javljanje tada je bio što ste pročitali ovde jedan amandman, valjda u želji da ovu raspravu uvedete u normalan tok, što ja podržavam. Molim vas da sada čitate svaki amandman kako bi poslanici znali o čemu se raspravlja i kako bi znali građani. Građani ovde mogu da čuju „na član taj i taj, predložio je amandman taj i taj“, i ne znaju o čemu mi ovde govorimo. Iz ovih diskusija koje su ovde bile vrlo je teško da shvate. Podržavam to što ste čitali. Molim vas da svaki od 1.234 amandmana, koliko je podneto na ova dva zakona, pročitate, da bismo znali o čemu razgovaramo.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Đurišiću. Nisam vas primetio, niti ste bili na listi.

Sada ćemo dati reč gospođi Maji Gojković, koja će govoriti upravo po amandmanu. Građani Srbije će moći da vide, da čuju...

(Boško Obradović: Replika.)

Dobićete repliku.

Reč ima Maja Gojković, po amandmanu.

Izvolite.

MAJA GOJKOVIĆ: Izvinite što ću prvo reći jednu rečenicu. Samo vi imate pravo da određujete kada se i u kojim slučajevima daje replika. Znači, na viku ništa. Kome nije jasno, lepo kod Gordane Čomić, uzme stenograme i pogleda kako je ona to vrlo elegantno i strogo radila, bez gledanja u pravcu onih koji su vikali „Replika!“. Ona mi je uzor.

To je bio samo uvod i molba da se zaista vratimo na raspravu...

(Predsedavajući: Sada se upravo vraćamo.)

Izvinjavam se, nemojte mi upadati u reč.

Ili možete da napravite red ili ne možete, recite ako treba pauza.

... O Predlogu zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja. To je vrlo važna tema o kojoj mi treba nekoliko dana da raspravljamo, odnosno o amandmanima. Kakvi su takvi su, ali amandmani su, kojima neko pokušava da popravi suštinu ovog zakona.

Znači, od replika, od povreda Poslovnika deca i ljudi koji rade u sistemu obrazovanja nemaju ama baš ništa. Zato molim da se vratimo na suštinsku raspravu. Imamo dve hiljade amandmana i svaki amandman donosi nešto u pozitivnom ili negativnom smislu.

U ovom slučaju podnosilac je, čini mi se, od ove kakofonije nemoguće je pratiti sednicu, Poslanička grupa Dveri, jer Boško Obradović je pokušao da obrazloži taj amandman. Upravo taj način i obrazloženje koje je dao svakog čoveka u ovoj državi treba da razuveri u dobronamernost podnošenja ovog amandmana.

Znači, kada bismo samo pogledali da traže da se reči „drugi zakonski zastupnik“ menjaju rečju „staratelj“ (ako se ne varam da smo na tom amandmanu, pomozite mi, ministre), to građanima ne znači ništa, kao „zakonski staratelj“ itd. Kao poslanica koja ne beži od toga da pripada Evropskoj partiji naroda, a moja opredeljenja svakako nisu ekstremno levičarska, kada sam čula njegovo obrazloženje, naravno da ne mogu da prihvatim amandman.

Prvo, ono što je izgovoreno u ovom našem domu je svakako govor mržnje. To je svakako bio govor mržnje i od toga ne može da se pobjegne. Čak i krajnja desnica ovde mora da se suzdrži od govora mržnje. Obrazloženje je bilo da SNS, kao stranka koja je srž Vlade Republike Srbije i koja omogućava svojom većinom ovde da Vlada Republike Srbije opstane, na čelu sa Anom Brnabić, promoviše homoseksualizam i gej brakove i da mi promovišemo usvajanje dece u gej brakovima.

Pošto su mene uvažene kolege iz opozicije danas stavile na stub srama – kako ne znam Ustav, kako ne znam šta je zabranjeno tim Ustavom, iako nisu razumeli o čemu se govori, o zabranama, ovim ili onim...

(Radoslav Milojević: Da li je ovo po amandmanu?)

Da, govorim o amandmanu, uvažene kolege.

Znači, svakako sam očekivala, pošto se poslanici sa vaše leve strane većinom deklarišu da su levičarskih opredeljenja (evo Živković kaže da nije levičarskih opredeljenja), da su protiv svih diskriminacija, da su za apsolutne slobode u našem društvu, bez obzira šta to značilo... Oni su svi mirno sedeli i niko se nije javio, osim povrede Poslovnika upućene vama, da protestuje zbog onoga što je rekao poslanik Boško Obradović obrazlažući ovaj amandman.

Srpska napredna stranka sigurno ne promovise neke vrednosti protiv kojih su naši glasači, ali nas Ustav usmerava na određene stvari, na to da smo svi mi u ovom društvu jednaki. Kako neko ko pripada Evropskoj partiji naroda treba vas da upozorava da smo svi mi u ovom društvu jednaki, onda je najmanje što očekujem, prvo, da budete protiv ovog amandmana – ne zato što sada ovi predlažu, kao, ovi su naši, ovi nisu naši, nego vi vašu političku orijentaciju morate da dokažete time što ste protiv ovakvog amandmana – a drugo, da osudite ovaj govor mržnje.

Šta to znači promovisati gej brakove u našem društvu? Šta to znači promovisati usvajanje dece u gej brakovima u našem društvu? Šta to znači usvajanje dece? I da mi se pokaže u ovom zakonu gde to ima. Podnosilac amandmana je zloupotrebio instituciju podnošenja amandmana samo da bi govorio o krajnje desničarskim opredeljenjima svoje partije i možda ponekog ko je glasao za njega, iako ja godinu i nešto nisam sigurna da li su prešli cenzus ili nisu prešli. Ja još uvek nisam sigurna.

Zaista, obrazloženje amandmana je skandalozno! Srpska napredna stranka i sve stranke koje čine i podržavaju vladajuću većinu ne mogu ovakav govor mržnje da podrže. Ne možemo da podržimo politiku koja se promovise u ovom parlamentu na način kako je Boško Obradović to obrazložio. Hvala vam.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Boško Obradović.

Izvolite.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Razumem da se vladajuća većina uvek uznemiri kada ih dovedemo u direktnu vezu sa promocijom homoseksualizma u Srbiji, jer nikada promocija homoseksualizma u Srbiji nije bila na tom nivou kao za vreme vlasti Aleksandra Vučića i Srpske napredne stranke. Znači, to je gej frendli Vlada, to je gej frendli predsednik, imate prvog gej ministra, imate gej premijera, pravite gej parade dva puta godišnje u Beogradu i sada ih širite širom Srbije. Nikada prava homoseksualaca nisu tako cvetala kao u vreme vlasti Aleksandra Vučića i Srpske napredne stranke.

Naravno da vi podržavate i Angelu Merkel, jer je ona već usvojila mogućnost homoseksualnih brakova i usvajanje dece od strane homoseksualnih

parova. Naravno da ste vi u tom evropskom trendu, da ste vi ta gej frendli politika, da ste vi ta... ne znam kako bi to naš narod nazvao, rizikujem da dobijem opomenu...

Dakle, ono što je poenta priče jeste – zakonski zastupnik se uvodi ovde kao apsolutno nepostojeća kategorija. Pored roditelja i staratelja, vi želite da proširite tu mogućnost da još neko bude zakonski zastupnik, staratelj nad decom. Ko? Pa, naravno, homoseksualni bračni parovi, kojima ćete omogućiti da usvoje decu, po nalogu Angele Merkel i vaših zapadnih mentora koji su vam naložili da organizujete gej parade, a vi umesto jedne sad organizujete dve da se pokažete čak napredniji nego što su na Zapadu.

To vam je SNS i Aleksandar Vučić. Znači, služite Zapadu duplo više nego što oni traže od vas da im služite, da biste se dodvorili, da biste se slizali, da biste se se pokazali kao zapadnjaci veći od zapadnjaka. To je ono na šta mi ovde ukazujemo.

Zašto gospodin ministar ćuti? Zašto ne objasni ko je zakonski zastupnik i da li su to homoseksualni bračni parovi?

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Pravo na repliku, Maja Gojković.

Prijavite se, molim vas, još jednom.

MAJA GOJKOVIĆ: Izvinjavam se, poslaniče, neću koristiti repliku. Zaista ne želim da koristim repliku, želim da pričam o amandmanu, ali to je prosto nemoguće kada slušate...

(Poslanici Demokratske stranke negoduju.)

Čujem neke glasove.

Kada slušate predlagača, predlagač govori o svemu osim o svojim nekim strahovima i sumnjama, što stvarno više nije u domenu rasprave u Parlamentu. On vidi i ono čega nema u zakonu.

Sada kada se meni dozvoli, kao nekom ko je iz Evropske partije naroda i ko sigurno ne promovise ništa što ne žele građani Srbije ili što, opet da se vratimo na Ustav, o kome smo slušali čitavo prepodne, ne govori, jedino u šta mogu da posumnjam – ali sigurno neću podržati ovaj amandman, jer uopšte nema veze sa Predlogom zakona niti sa tim članovima – jeste da je predlagač, koji je 2014. godine u svojoj kampanji imao plakate u kojima govori „Da, muškarci“, u stvari želeo nama nešto drugo ovde da saopšti, svoje strahove i sumnje šta bi to zakon možda mogao, u nekoj njegovoj podsvesti, da zaista radi.

Iskreno da vam kažem, kao običan poslanik – pošto ovde poslanici ne znaju šta znači Poslovnik i šta znači sesti u klupe, kada sednem u klupe, ja nisam predsedavajući, nisam predsednik – kao običan poslanik, kao član Srpske napredne stranke, mogu samo da izrazim sumnju u njegovu seksualnu orijentaciju, jer on danima govori o homoseksualizmu, o gej brakovima, o

mogućnosti da u gej brakovima usvajaju decu, i to je sada počeo da nam prikazuje kroz obrazloženje svojih amandmana.

Inače, nema potrebe da muškarac lepi plakate sa nazivima i sloganima „Da, muškarci“. Šta to znači, ja to uopšte ne razumem. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala.

Vjerica Radeta.

Izvolite.

(Balša Božović: Poslovník.)

Prvo Vjerica Radeta, pa onda.

VJERICA RADETA: Prvo, nekoliko puta smo skretali pažnju poslanicima vlasti da kada govore o opoziciji, a danas se to ceo dan ponavljalo, izostave Srpsku radikalnu stranku, kada govorite uopšte o opoziciji. Mi smo jedina prava opozicija vlasti i ne želimo da budemo svrstani u ovu opoziciju novog DOS-a. Zaista smo vas lepo molili. Mislite o nama šta god hoćete, govorite o nama šta god hoćete, ali ne možete da govorite o ljotićevcima i da tu svrstate poslanike SRS.

Ne možete da govorite kao malopre kada se govorilo o Dušanu Pavloviću i njegovoj ideji o besplatnom i obaveznom srednjem obrazovanju. Znaete da se mi srpski radikali zalažemo za upis na fakultete bez prijemnog ispita. To smo rekli svima. A taj Dušan Pavlović, potpredsednik Dosta je bilo, pre tri dana je izašao u javnost sa svojom kolumnom na nekom svom blogu, gde je rekao da u Srbiji 35% dece može da položi prijemni ispit zato što su to deca bogatih roditelja.

Bogati roditelji, kako je rekao, mogu da stvaraju radne navike svojoj deci i da ih podstiču da uče, a, kaže, deca iz nižih slojeva ne studiraju, njihovi roditelji im ne stvaraju radne navike da uče, njihovi roditelji nemaju pare da im plaćaju. U suštini, on je tvrdio da svako plaća visoko obrazovanje, i to na jedan zaista skandalozan način, gde je razdvojio bogate i siromašne. Zamislite šta misli Dušan Pavlović i DJB – ko je bogat, on je i pametan; ko je siromašan, nije. Neće biti da je tako. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima ministar Mladen Šarčević.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Samo da dam jedno objašnjenje, a vezano je za školsku praksu. Pravnici koji su radili na izradi zakona, i to ljudi i sudije iz Kasacionog suda, predložili su nam ovu formulaciju – zakonski zastupnik. Ona je šira od roditelja i staratelja, jer ako dođe do razvoda u porodici, jedan od roditelja postaje zakonski zastupnik a drugi ne. Škola i te kako mora da vodi računa ko ima zabranu prilaska, ili ako je u pitanju zlostavljanje. Većinom i češće su žene. Tako da je to razlog.

Dešava se da dođe do smrtnog slučaja oba roditelja. Tada hraniteljska porodica, kao i neki od članova porodice, možda deda i baba, postaju zakonski zastupnici. Ne vidim ništa loše u tom terminu. On je mnogo širi, a svakako su u njemu sadržani i roditelji i staratelji. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, ministre.

Reč ima narodni poslanik Balša Božović, po Poslovniku.

BALŠA BOŽOVIĆ: Dakle, posle pola sata dobio sam pravo da reklamiram Poslovnik. Član 107. je dostojanstvo, pa bih sve povrede koje su se dogodile u poslednjih 30 minuta...

(Aleksandar Martinović: Ne može posle pola sata Poslovnik.)

Evo, i sada gospodin Martinović ometa rad Skupštine, a vi ga ne opominjete. Ovo je takođe povreda Poslovnika.

(Predsedavajući: Koji član?)

Član 107. Dakle, jako je važno, ukoliko želite da se na pristojan način komunicira u ovom domu, da date nekome pravo na povredu Poslovnika ukoliko taj neko traži povredu Poslovnika. Ne vidim gde žurimo ta dva minuta, ako želimo samo da upristojimo ovu raspravu. Mislim da je nepristojna ova rasprava. Nepristojna je iz prostog razloga što je u nekoliko navrata predsednica Skupštine sa svog mesta spominjala Gordanu Čomić, koja nije bila u sali, i njen način vođenja sednice od 2008. do 2012. godine, kada je gospođa bila članica G-17 plus. Nije ni bila u ovoj sali. Posle toga nije prešla cenzus na izborima u Novom Sadu.

PRESEDAVAJUĆI: Čekajte, kolega, izvinjavam se, ne razumem. Kako je prekršen taj član i dostojanstvo? Je l' ovde ne može da se pomene ime narodne poslanice? Nemojte, molim vas.

Idemo dalje.

Povredu Poslovnika, Maja Gojković.

MAJA GOJKOVIĆ: Uvaženi predsedavajući, mislila sam da diskutujemo o amandmanu, ali ako ste mi dali po povredi Poslovnika, to ću pravo iskoristiti.

Član 107. govori o dužnom poštovanju...

(Boško Obradović: To je sada bilo.)

Nije sada bilo, bio je 103. ili šta se već gospodin Balša Božović setio da kaže. Svakako je dužan da poštuje dostojanstvo Narodne skupštine, pa i onda kada traži povredu Poslovnika.

Ne znam, uvaženi predsedavajući, gde u Poslovniku postoji odredba da ne može da se spominje rad poslanika koji trenutno nije u sali. Najbolje da ništa ne smemo da govorimo kao poslanici i da ne smemo da spominjemo nijednog političara koji je u sali, van sale, u gradu, u državi, samo zato što se pozivamo na primer iz prakse, kako je to radila Gordana Čomić kada je bila predsedavajuća.

U vreme kada je Gordana Čomić bila predsedavajuća nije bilo trećine Parlamenta ovde, jer ih je sve izbacila napolje. To je jedna istorijska činjenica i to nije ništa strašno. Ja ne primenjujem takve mere, ali imam prava da u svom govoru pokažem da je Gordana Čomić dobro radila, jer je striktno poštovala Poslovnik i nije dala opoziciji da prekrši taj poslovnik ni za jotu. Ne znam zašto to smeta Balši Božoviću, meni zaista ne smeta.

Da se razumemo, u kojim sam ja strankama bila, jesam, nisam, o tome govore birači, sigurno ne Balša Božović. Samo ga molim, sledeći put kada bude govorio, da se okrene oko sebe, samo da se okrene oko uvaženih poslanika koje podržava ili oni njega podržavaju i da izvadi istorijat pripadnosti svim političkim partijama, ko je gde pripadao i da završimo; da krenu od Zorana Živkovića, Marinike Tepić, da krenu od poslanika koji su napravili njihovu poslaničku grupu, da krenu iz zadnjih klupa, da pogledaju poslaničku grupu koja sedi ispred Dveri, i tako dalje i tako bliže, i da završimo jednom s tim.

Jeste, ja sam bila u petsto dve, razmišljam o petsto petoj, ne možete mi ništa, ali okrenite se oko sebe. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Zbog toga što trenutno nemamo red u sali, odrediću pauzu od pet minuta pa ćemo nastaviti da radimo po amandmanima.

(Posle pauze.)

PREDSEDNIK: Na član 4. amandmane, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici Marijan Rističević i prof. dr Marko Atlagić.

(Marinika Tepić: Poslovnik.)

(Radoslav Milojević: Poslovnik.)

Reč ima Marijan Rističević.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Zahvaljujem. Da bismo štedeli vreme, s obzirom na to da smo mnogo propustili, neću obrazlagati. Hvala.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima Marko Atlagić.

MARKO ATLAGIĆ: Odustajem od obrazloženja zbog uštede vremena.

PREDSEDNIK: Hvala.

Na član 4. amandman je podneo narodni poslanik Tomislav Žigmanov.
Nije tu.

Na član 4. amandman je podnela narodna poslanica Vesna Marjanović.
Nije tu.

Na član 4. amandman je podneo narodni poslanik Dušan Milisavljević.

Izvolite.

DUŠAN MILISAVLJEVIĆ: Poštovana predsednice, poštovani ministre, kolegice i kolege narodni poslanici, podneo sam amandman u želji da olakšamo deci koja imaju smetnje u razvoju i koja imaju neku tešku bolest, da i

posle 17 godina, ujedno možda i posle 19 godina, sa vašom dozvolom, krenu u prvi razred srednje škole.

To sam obrazložio time što su u pitanju učenici koje postojeći zakon već prepoznaje kao one koji su se sa zakašnjenjem uključili u obrazovni proces. Reč je o učenicima sa smetnjama u razvoju, jer se njihovo stručno obrazovanje mora odvijati kontinuirano i u punom obimu nastave. Minimalno trećina učenika koji pohađaju škole za učenike sa smetnjama u razvoju prilikom upisa u srednje škole ima više od 17 godina.

Svedoci smo da brojne i retke bolesti, brojni onkološki procesi traju znatno dugo i decu praktično onemogućavaju da upišu, tj. da uče i da nakon toga krenu u srednju školu. Zato je predlog ovog amandmana da deca mogu i sa 17 godina, u nekim slučajevima sa 19 godina, uz vašu dozvolu, da upišu prvi razred srednje škole.

Želja je da se deci omogući da nakon savladavanja teške bolesti nastave školovanje. Kao lekar i kao nastavnik mogu vam reći da je nastava dobar vid terapije tih stanja i da je otežavajuće kada nekoga izbacite iz procesa edukacije, iz procesa učenja. Zato je moj amandman usmeren ka tome da im se omogući da nastave upis u srednju školu, prvi razred srednje škole, svakako uz medicinsku dokumentaciju, uz obrazloženje stručnih službi i uz vašu saglasnost.

Pre nekoliko nedelja sam vam i zvanično dostavio dopis za jednog dečaka iz Niša, neću spominjati ime, ali je javnost već upoznata sa njegovim imenom i prezimenom i sa njegovom dijagnozom. Na sreću, sve se lepo završilo. Ne znam da li ste vi reagovali na osnovu mog dopisa koji sam vam prosledio, ali se to lepo završilo, dečak je upisao prvi razred srednje škole. Ja vam se zahvaljujem, ukoliko smo uspeli da pomognemo jednoj porodici, jednom dečaku koji ima autizam.

Ovaj predlog je dobar i voleo bih, ukoliko postoji mogućnost, da se ovaj amandman usvoji. Hvala.

PREDSEDNIK: Na član 4. amandmana, u istovetnom tekstu, podneli su poslanici Milan Lapčević i zajedno Dejan Šulkić i Gorica Gajić.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima Gorica Gajić.

GORICA GAJIĆ: Hvala, gospođu predsednice.

Poštovani gospodine ministre sa saradnicima, vi ste verovatno, a ja hoću da verujem u to, svesni da nosite veliku odgovornost u društvu s obzirom na to da vodite ovaj sistem obrazovanja, koji je po meni jedan od kamena temeljaca za sveukupni razvoj naše zemlje, naravno uz zdravstvo i kulturu, jer samo zdrav, obrazovan i kulturni čovek, pojedinac i zajednica može da bude temelj sveukupnog privrednog razvoja naše zemlje.

Da li ćete ovim zakonom, sistemskim zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja postići to, videćemo u vremenu koje dolazi, ili ste ovaj predlog zakona doneli u Skupštinu samo da biste uskladili zakonodavstvo iz ove oblasti sa zakonodavstvom EU. Sudeći po broju amandmana na ovaj predlog zakona koji su pristigli, sklona sam da verujem da ovaj zakon neće ispuniti očekivanja, ni vaša ni naša.

Da se vratim na amandman na član 4. koji su podneli poslanici Demokratske stranke Srbije. Ovaj član reguliše pravo na besplatno obrazovanje. U stavu 6. kaže: „Lice koje je steklo srednje obrazovanje, a želi da se prekvalifikuje ili dokvalifikuje, stekne specijalističko ili majstorsko obrazovanje, plaća školarinu“. Mi smo podneli amandman – samo ako je to lice zaposleno.

Već godinama unazad pričamo o tome da naš sistem obrazovanja nije prilagođen zahtevima tržišta rada. Mnoga zanimanja sa kojima naši učenici izlaze iz osnovnog i srednjeg obrazovanja zastarela su. Mnoga naša deca koja završe srednje obrazovanje dugo su na evidenciji za nezaposlena lica i vrlo često imaju potrebu da se prekvalifikuju i dokvalifikuju. Znači, ako su nezaposleni i ako dugo čekaju posao, red je da se takvim licima omogući prekvalifikacija ili doškolovanje. Naravno, onima koji rade verovatno je motiv da se prekvalifikuju neko bolje plaćeno radno mesto, njima treba ostaviti obavezu da plaćaju školarinu.

U stavu 8. ovog člana predviđeno je da visinu školarine određuje ministar, prema vrstama obrazovanja i vaspitanja, s tim da lica, tj. učenici koji su stariji od 17 godina, a nađu se u teškoj materijalnoj ili socijalnoj situaciji, u Predlogu zakona stoji – mogu da budu oslobođena plaćanja školarine. Mi smo amandmanom reagovali – da budu oslobođena obavezno, znači da budu oslobođena i lica koja su u teškoj socijalnoj i materijalnoj situaciji.

Verujte mi, kao nekom ko radi u socijalnoj službi, odnosno u Centru za socijalni rad, ima mnogo lica koja su iz teških socijalnih sredina, pogotovo ako je to romska populacija, koja jesu starija od 17 godina i nemaju adekvatno obrazovanje. Svi se trudimo da ih uključimo u sistem rada, pre svega u sistem obrazovanja, ali nemaju sredstava. Molila bih vas da to bude obavezno za takva lica.

Mnogi poslanici su govorili šta je to besplatno i šta je to što vi kao Ministarstvo treba da prihvatite, pa smo ovde dugo polemisali o pravu na besplatne udžbenike (ne samo da to treba da bude besplatno) i da li to vi treba da snosite, jer ste veliki deo tih obaveza koje nose epitet besplatnog prebacili na lokalne samouprave. Nisu sve lokalne samouprave obratile dužnu pažnju na sistem obrazovanja.

Na sreću, ja dolazim iz lokalne samouprave, to je opština Svilajnac, koja izdvaja velika sredstva za razvoj školskog obrazovanja, počev od toga da su

apsolutno sve škole, i gradske i seoske, i osnovne i srednje, potpuno rekonstruisane, opremljene savremenom opremom i mogu da se mere sa srednjim i osnovnim školama u svetu i Evropi. Isto tako, red je da to napomenem zbog mnogih lokalnih samouprava koje nemaju mogućnosti i ne polažu dužnu pažnju sistemu obrazovanja, izdvajamo za: besplatan prevoz učenika srednjih škola, pogotovu ako su iz socijalno ugroženih sredina; besplatnu đачku kuhinju za učenike osnovnih škola, naravno sa napomenom za učenike iz socijalno ugroženih sredina; dajemo po pet hiljada dinara godišnje, na početku školske godine, za školski pribor i opremu za decu predškolskog uzrasta i decu u osnovnom obrazovanju.

Znači, to su neke pogodnosti koje naša lokalna samouprava može da izdvoji iz svog budžeta. Ali to su samo sporadične stvari, mnoge lokalne samouprave ne mogu da izdvoje i mnoga naša deca, a isto tako i nastavnici, suočena su sa nedostatkom para. Zato vas molim da dobro pogledate kada dođe član o tome šta se finansira iz budžeta lokalne samouprave ili iz republičkog budžeta, da obratite pažnju na naše amandmane kojima smo reagovali kod tih članova. Hvala.

PREDSIEDNIK: Hvala.

Reč ima Milan Lapčević.

MILAN LAPČEVIĆ: Govoriću o amandmanu koji sam podneo na član 4. koji govori o pravu na besplatno obrazovanje.

Pored ostalog, predviđeno je da lica koja su stekla srednje obrazovanje, a žele da se prekvalifikuju ili dokvalifikuju, steknu specijalističko ili majstorsko obrazovanje, plaćaju školarinu. Mi smatramo da sistem obrazovanja treba da služi građanima Srbije da ih nauči, obrazuje, dakle da kroz sistem obrazovanja steknu određene veštine i znanja da bi mogli ta znanja i veštine sutra da upotrebe za život, da mogu da nađu zaposlenje i budu korisni građani države Srbije.

U članu 3. je predviđeno da strani državljani, lica bez državljanstva i lica tražioci državljanstva imaju potpuno ista prava na vaspitanje i obrazovanje kao državljani Republike Srbije. Dakle, i oni potpadaju u kategoriju lica koja imaju pravo na besplatno obrazovanje.

Naša intervencija je da našim sugrađanima i državljanima Republike Srbije koji žele da se prekvalifikuju i steknu neka nova obrazovanja, jer sa onim što su završili, a imaju više od 17 godina, ne mogu da nađu odgovarajuće zaposlenje i obezbede sebi i svojoj porodici egzistenciju, sistem obrazovanja Republike Srbije i Ministarstvo, odnosno država, dozvole da steknu nove prekvalifikacije i dokvalifikacije, nova znanja koja će im koristiti sutra da nađu posao i da to bude besplatno.

Smatramo da u tom smislu ne treba da se pravi diskriminacija, naročito prema licima koja su lošeg materijalnog stanja; dakle, da budu obavezno oslobođena školarine ako žele da se prekvalifikuju ili dokvalifikuju.

PREDSEDNIK: Hvala.

(Radoslav Milojević: Poslovnik, predsednice!)

Poštovani narodni poslanici, saglasno članu 27. i članu 87. st. 2. i 3. Poslovnika Narodne skupštine, obavestavam vas da će Narodna skupština danas raditi i posle 18 časova, u skladu s odredbama Poslovnika.

Izvolite.

RADOSLAV MILOJEVIĆ: Hvala.

Reklamiram član 103, gospođu predsednice, koji kaže ovako: „Narodni poslanik ima pravo da usmeno ukaže na povredu u postupanju predsednika Narodne skupštine ako smatra da nije u skladu s odredbama ovog poslovnika, a učinjeno je na sednici Narodne skupštine“.

Petnaest minuta tražim reč. Neću da kažem molim, jer je to vaša obaveza i nema ovde šta koji poslanik da moli.

S druge strane, u istom članu 103. se kaže: „Narodni poslanik je dužan da navede koji je član ovog poslovnika povređen postupanjem predsednika Narodne skupštine i da obrazloži u čemu se sastoji ta povreda, s tim što može govoriti najduže do dva minuta“.

Gde piše ovde da poslanik mora na početku svog izlaganja da kaže koji član je povređen? Može da se kaže i na kraju.

Zašto ne dozvoljavate pripadnicima, pre svega, Demokratske stranke i cele opozicije povredu Poslovnika? Vi to radite vrlo kratko, ali vaš prethodnik ovde, koga ste ostavili da vas zamenjuje, radi to maltene celog dana. Po 15-20 minuta kolega Đurišić, drugi poslanici i ja tražimo povredu Poslovnika. Zaista mi nije jasno da li će ta dva minuta, a pritom su se činile greške, da oduzme nekome toliko dragocenog vremena.

Nema potreba da demonstrirate silu, zaista nema potrebe. Ne kažem lično vama, kažem predstavnicima vlasti, Srpske napredne stranke, jer i u januaru i februaru 2000. godine je neko demonstrirao silu, pa, posle šest-sedam meseci, znamo šta se desilo. Nema potrebe za ovakvim dešavanjima na sednici.

Kažem vam još jednom, ne govorim to lično vama, vi u poslednjih petnaest minuta predsedavate, ali vidite sa ljudima koji vas menjaju, pogotovo sa poslanicima Srpske napredne stranke koji ovde izgovaraju najžešće optužbe na naš račun.

PREDSEDNIK: Hvala. Koji član tačno sam povredila?

(Radoslav Milojević: Član 103.)

Čitav?

(Radoslav Milojević: Pretposlednji stav.)

Dobro, hoćemo li glasati o povredi Poslovnika? (Da.)

Sada bih, da sam zlonamerna, rekla da su vam sugerisali i dobacivali drugi pa bi morali da vas ostave na miru, ali umete vi to i sami. Hvala, glasaćemo o tome.

Na član 4. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Marko Đurišić, Miroslav Aleksić, Nenad Konstantinović, Goran Bogdanović i Zdravko Stanković.

Reč ima Nenad Konstantinović.

NENAD KONSTANTINOVIĆ: Poštovana predsednice Parlamenta, dame i gospodo narodni poslanici, ministre, Socijaldemokratska stranka je podnela jedan amandman koji ima za cilj da za određene kategorije obezbedi besplatno srednje školovanje, odnosno dokvalifikaciju i prekvalifikaciju onima koji to žele.

Mi smo ovim amandmanom predložili da školarinu ne plaćaju učenici koji se upisuju na dalje obrazovanje, odnosno koji se spremaju za polaganje maturalnog ispita, zatim lica koja se prekvalifikuju i dokvalifikuju iz zdravstvenih razloga i oni kojima je prethodno prestao radni odnos, odnosno koji su postali tehnološki višak.

Vi ste nama u obrazloženju kada ste odbili ovaj amandman rekli – to je u suprotnosti sa konceptom Ministarstva o besplatnom obrazovanju.

Ministre, molim vas da još jednom razmislite, a pozivam i narodne poslanike, ukoliko ministar neće da prihvati ovaj amandman, da onima koji su završili tri razreda srednje škole i žele da polože maturalni ispit omogućimo da to urade besplatno, da omogućimo onima koji se prekvalifikuju.

Ljudi koji su izgubili posao (a izgubili su posao jer nemaju dovoljno kvalifikacija), koji odlaze na biro, gde imaju, moram da kažem, minimalnu, smešnu naknadu za šest ili devet meseci, nemaju para da plate školovanje da se prekvalifikuju. Šta ćemo da radimo sa tim ljudima? Izgubite posao jer nemate dovoljno znanja; hoćete da steknete novo znanje, ali nemate para da platite. Molim vas da ljudima koji su postali tehnološki viškovi u ovoj zemlji omogućite da se prekvalifikuju besplatno.

U poslednjem i preposlednjem stavu ovog člana rekli ste da će Ministarstvo, koje određuje visinu školarine u ovom slučaju, odlučivati koga će izuzeti pa će mu dati da se besplatno školuje. Ministarstvo će odlučiti za određene socijalno ugrožene da mogu. Mi ne želimo da Ministarstvo arbitrira od slučaja do slučaja, hoćemo da imamo jasnu normu koji su ti koji mogu da dobiju besplatno školovanje. Ostali ne mogu da dobiju besplatno školovanje. Nemojte diskreciona prava sebi davati, jer mi, naravno, sumnjamo da će ti koji mogu da dobiju besplatno školovanje biti članovi SNS-a. Isto kao što smo pričali za direktore koje ćete vi birati i postavljati, bez jasnih kriterijuma.

Dakle, molim vas da usvojite ovaj amandman i da omogućimo ljudima koji ne mogu da plate a žele da steknu novo znanje da bi mogli da se zaposle. Hvala.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Aleksandra Jerkov.

ALEKSANDRA JERKOV: Zahvaljujem.

Od vremena ovlašćenog predstavnika, gospođo predsednice.

Pridružila bih se ovom zahtevu i amandmanu i svakako ćemo ga u danu za glasanje podržati, a i vi, gospodine Šarčeviću, razmislite o tome. Toliko ste obaveza i nadležnosti uzeli na sebe ovim novim zakonom, da ne znam kako ćete da postignete sve to što ste sebi u nadležnost dodelili. Sada vidimo da je Odbor za obrazovanje, na zahtev predsednika Odbora, inače vlasnika i predsednika, nekakve instance na jednom privatnom univerzitetu koji već deset godina ne može da se akredituje, uspeo da vam dodeli još nadležnosti, koje će verovatno ići u korist toga da on stekne akreditaciju, koju deset godina ne može da stekne. Ali o tome ćemo pričati kada bude zakon o visokom obrazovanju.

Među svim novim nadležnostima koje sebi pripisujete, sada sebi još dozvoljavate da budete nekakva milostiva instanca koja će da određuje ko u Srbiji ima pravo, kada izgubi posao, da se prekvalifikuje besplatno, a ko mora da plati za to da bi stekao nova znanja i eventualno mogao da se zaposli. Gospodine Šarčeviću, mnogo je. Mnogo je da i to sebi pripisujete. Napravite sistem koji može da funkcioniše a da ne budete vi taj koji deli funkcije, položaje, milost, pravdu, finansije i šanse u životu. Nemojte to, gospodine Šarčeviću, raditi, treba da napravite sistem koji će i posle vas da opstaje. Nadam se da ćete vrlo brzo otići.

Svakako da nikome ne treba da pripada takav nivo nadležnosti. Nemojte da budete taj koji deli milost i odlučuje o životnim šansama. Bez obzira na to da li ćete to raditi na najpošteniji mogući način ili ćete to raditi tako da birate članove SNS-a, koji kada ostanu bez posla ne moraju da plaćaju članarinu, ne pripadaju nijednom ministru takve nadležnosti.

Rekla sam već, napisali smo u amandmanima – da ste Dositej Obradović, gospodine Šarčeviću, mnogo bi vam bilo. A, nemojte zameriti, niste ni prineti Dositeju Obradoviću.

PREDSEDNIK: Izvolite, ministre.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Da li jesam ili nisam, o tome nemojte vi da sudite, nije vaše.

Što se tiče ovog zakona, isto je bilo i u starom zakonu, ništa nije promenjeno, prvo to. I ne kaže – ministar, nego – Ministarstvo. Ne postoji jedan način, nego silni podzakonski akti. Postoji interes države šta će da plati kao prekvalifikaciju, da li neko radi ili ne radi. Znači, to je sada demagogija.

Sa treće strane, ja konkretno pregovaram sa ljudima sa tržišta rada, koji nam nude sedam milijardi dinara za prekvalifikacije koje su besplatne; oni imaju ta sredstva, ne možemo mi staviti u naš zakon to. Predlažu nam da rade naši profesori kako bi poboljšali svoj status.

Tako da se na tome i te kako radi i brine, ali ovo ništa nije menjano iz starog zakona, jednostavno, nismo imali bolje rešenje. Ne vidim da je neko predložio bolja sem – hajde da obećamo sve besplatno. Postoje kategorije, ko radi i ne radi. Svakako da ja to neću raditi neposredno.

PREDSIEDNIK: Hvala vam.

Reč ima Aleksandra Jerkov.

ALEKSANDRA JERKOV: Nije problem u tome da prekvalifikacije treba da budu besplatne, problem je u tome što vi odlučujete za koga će biti besplatne, a za koga neće. Ako to ne vidite kao problem, onda ne znam o čemu razgovaramo.

PREDSIEDNIK: Reč ima Nenad Konstantinović.

NENAD KONSTANTINOVIĆ: Ministre, to što je bilo nešto u zakonu iz 2009. godine ne znači da je bilo dobro. Prema tome, ovo rešenje koje smo vam mi predložili je dobro rešenje. Evo, dobili ste predlog. Oni koji su proglašeni za tehnološki višak, dakle to su ljudi koji su izgubili posao, nemaju ekonomskih mogućnosti da plate prekvalifikaciju. Zašto im to država ne omogući? Jeftinije je za državu da se oni prekvalifikuju besplatno i dobiju posao nego da postanu socijalni slučajevi. Jeftinije i korisnije.

Isto važi za onoga ko je završio tri razreda srednje škole. Zašto njemu ne dajemo mogućnost da besplatno položi maturalni ispit? Nema razloga za tim. On pokazuje odnos i prema znanju i prema državi i pokazuje želju da se obrazuje, da se kvalifikuje da bi mogao da nađe posao da zaradi. Vi mu to onemogućujete. Dakle, ovde nema nikakvog besplatnog školovanja.

PREDSIEDNIK: Reč ima Marijan Rističević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Zahvaljujem.

Dame i gospodo narodni poslanici, ja sam dirnut time što ljudi koji su otpustili 400.000 ljudi koji su bili kvalifikovani za svoj posao, kojima su oni grabljivom privatizacijom uzeli radna mesta, sada brinu o njihovoj prekvalifikaciji. I pri tome osporavaju ko je organ koji će dozvoliti da se oni besplatno školuju. Neko to mora, ne mogu svi da dolaze u Skupštinu. Prirodno je da izvršna vlast bude ta. A u sklopu izvršne vlasti je Ministarstvo obrazovanja, koje će odlučiti ko stvarno nema uslova da se školuje i prekvalifikuje, da nam se ne desi kao na birou rada da nam dolaze ljudi u BMW-u.

PREDSIEDNIK: Hvala vam.

Na član 4. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Nenad Čanak, Olena Papuga i Nada Lazić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 4. amandman je podnela Ljupka Mihajlovska.

Izvolite.

LjUPKA MIHAJLOVSKA: Hvala vam.

Osvrćem se na poslednji stav ovog člana, a to je stav 9. koji kaže: „Roditelj, odnosno drugi zakonski zastupnik deteta i učenika može da se opredeli za sticanje osnovnog obrazovanja i vaspitanja kod kuće, uz obezbeđivanje troškova obrazovanja i vaspitanja.“

Moj predlog je bio da se ovaj stav briše zato što nigde dalje u nastavku Predloga zakona nije jasnije definisano kako se ovo obrazovanje kod kuće odvija, pod kojim uslovima, koliko košta i kako to u praksi izgleda. Čak, ovde ne stoji ni da ćete vi doneti bliža uputstva o mogućnosti školovanja kod kuće. Bojim se da možemo doći u situaciju da se vrše razne zloupotrebe.

Mislim, ispravite me, volela bih da čujem vaše mišljenje, ministre, da ovo nije školovanje deteta u kućnoj nastavi kada je bolesno, da se ovde misli na nešto drugo, ali je vrlo opasno što nije razrađeno. Mislim da bi trebalo da uvažite amandman da se ovo obriše. Hvala vam.

PREDSEDNIK: Reč ima ministar.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Mislim da bi bio korak napred da ovo razradimo, ako se slažete. Nama sledi nekoliko stotina podzakonskih akata iza ovih zakona, a znate i sami da vrlo brzo moramo uskladiti posebne zakone o predškolskom, osnovnom, srednjem itd., kada se završi ovaj krovni.

PREDSEDNIK: Na član 4. amandman su zajedno podneli poslanici Marinika Tepić, Aleksandra Čabraja, Zoran Živković, Sonja Pavlović i Jovan Jovanović.

Reč ima Aleksandra Čabraja.

Izvolite.

ALEKSANDRA ČABRAJA: Hvala.

Pošto nijednom nisam dobila pravo na repliku niti reč a javljala sam se više puta, rasprava o mom prvom amandmanu trajala je čitavo prepodne, moram da kažem sada, s obzirom na salvu raznoraznih optužbi, u koje uopšte neću da ulazim, na naš račun i moj račun posebno, što se tiče ovog amandmana, te da mi je spočitavano da sam napisala amandman da je obavezno da se uvede srednje obrazovanje zato da bih napala SNS – meni kao profesoru koji je petnaest godina radio u srednjoj školi na kraj pameti nije bila Srpska napredna stranka kad sam ovo predlagala, već nešto sasvim drugo, ali pretpostavljam da vi to ne možete da shvatite.

Dakle, predložili smo da ovaj amandman na član broj 4. glasi: „Država obezbeđuje besplatne udžbenike za sve obavezne nivoe obrazovanja“. S obzirom na prethodni amandman koji sam predložila, a to je da i osnovno i srednje obrazovanje bude obavezno, u tom smislu i za jedno i za drugo bi trebalo obezbediti besplatne udžbenike, kao i sve ostalo. Mi smatramo da to uopšte nije neizvodljivo, jer bi to bio samo delić sredstava koja se koriste i troše u neke druge namene koje ni izdaleka nisu toliko bitne za naše društvo kao što je obrazovanje dece.

Osim toga, Konvencija o pravima deteta garantuje deci pravo na besplatno obrazovanje, a to podrazumeva i ovakve obaveze države. To je nešto što uopšte nije neizvodljivo, niti je toliko retko u svetu.

Trenutno, iako se kaže da je osnovno obrazovanje besplatno, ono defakto u Srbiji nije besplatno, svi znamo koliko košta roditelje. Zbog toga smo predložili da ono zaista bude besplatno, i osnovno i srednje obrazovanje. Hvala.

PREDSEDNIK: Amandman kojim se posle člana 4. dodaje član 4a podneo je narodni poslanik Saša Radulović.

Izvolite.

SAŠA RADULOVIĆ: Hvala.

Amandman je da je obrazovanje pravo deteta, svakog deteta koje je državljanin Republike Srbije i da bi svoj deci trebalo nabaviti sve udžbenike i sva ostala sredstva koja su im potrebna za uspešno obrazovanje.

Ministar je o tome malo govorio. Govorio je o nekim narednim zakonima koji će uređivati ovu materiju. Ovakav jedan amandman jeste materija ovog zakona. Pošto su ovo osnove obrazovanja, znači, tu treba staviti neke osnovne odrednice koje onda obavezuju sve naredne zakone da idu u tom pravcu.

Da podsetim, u obrazloženju je jasno rečeno: da bi država Srbija nabavila sve udžbenike za svu decu osnovnih škola i sve udžbenike za svu decu srednjih škola, to je negde 0,23% budžeta Republike Srbije, a to je pola iznosa koji dobija „Er Srbija“ na ime subvencija; to je 2,3% iznosa koji daje Republika Srbija za sve subvencije. Znači, ovo je moguće platiti.

Bilo kakva argumentacija koja kaže „bila neka vlada pre i pre njih i oni nisu doneli ovako važnu odredbu“ nas iz Dosta je bilo zaista ne interesuje, šta je bilo pre i zašto ovo nije rađeno pre; pitanje je zašto se ne radi danas, već pet godina, ovako jednostavna odredba koja bi rešila veliki broj problema za sve roditelje u Srbiji.

Opterećenje za nabavku udžbenika je ogromno. Na prosečna primanja domaćinstva od 57.000 dinara platiti komplet udžbenika između 10.000 i 17.000 dinara, pa ako imate još drugo, treće dete, troškovi su ogromni.

Budžet Republike Srbije ovo može da nosi i potrebno je da ovo uradimo.

Takođe, predložili smo da prevoz bude plaćen za sve. Da podsetim, sva naša deca u dijaspori, u „najkapitalističkim“ zemljama na svetu, Americi, Kanadi, zemljama EU, dobijaju besplatne udžbenike i imaju plaćen prevoz. Ovo mogu i građani Republike Srbije. Hvala.

PREDSEDNIK: Ministre, izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Rekao sam danas nekoliko puta i prošle nedelje da ćemo do budžeta za 2018. godinu sigurno mnoge stvari pomeriti nabolje u odnosu na ovu godinu, koja je bila vrlo solidna. Osamdeset šest hiljada učenika je dobilo besplatne udžbenike u ovoj godini, osnovaca, i 45.000 prošle godine – to je sto trideset i nešto hiljada, nešto više od 20%. Vrlo brzo ćemo se videti u ovom domu, gde ćemo govoriti o izmeni i dopunama Zakona o udžbenicima. Uvođenjem digitalnih udžbenika, utvrđivanjem manjeg rabata i niza drugih stvari, utvrđivanjem obaveznih paketa, smanjićemo tu vašu cifru, sigurno.

Postoji još jedan problem, nasleđivanje udžbenika. Ako govorimo o svim kategorijama, i vaspitno-pedagoškim, u razvijenim zemljama sveta deca ne smeju da žvrljaju, da prave uši, moraju da vrata u biblioteku, i to je pedagoška mera. To je trebalo i ranije da počne da se radi, već bi imalo, nije toliko para dato.

Rekao sam i prošle nedelje, određene škole naručuju nesuvislo skupe pakete u kojima ima mnogo toga što ne treba baš toliko deci odmah, i deca nose, krive kičmu, a to je zarad ličnog biznisa. Pošto to školski odbori i ostale sredine nisu videli, evo, ja sam video. Time ću se baviti.

S druge strane, mi smo prošle godine deo para ubacili u školske biblioteke, i ove godine ćemo – to nije rađeno 25 godina – upravo da bi biblioteke obezbedile onu dopunsku literaturu, da deca ne vuku i ne plaćaju previše.

Mi smo pripremili teren za sve ovo o čemu vi govorite. A ja ću se lično pozabaviti, sa ministrom Ružićem, kako to izgleda kod lokalnih samouprava, ko plaća prevoz, ko ne plaća i kako stoji ta struktura. Hvala.

PREDSEDNIK: Po amandmanu, izvolite.

SAŠA RADULOVIĆ: Hvala, ministre, to je jako lepo, međutim, mi imamo priliku da to uradimo sada. Reči su jeftine, a to da ćete uraditi, da razmišljate, da gledate i analizirate zaista ništa ne menja u tome da ovo možemo da uradimo danas.

Da ponovim, ovo je 0,23% budžeta Republike Srbije. Tačno je, u pravu ste, mi smo ove cifre uzeli po trenutnoj ceni udžbenika. Praktično, pljačkaju se roditelji u Srbiji. To je zato što nam je zakonska regulativa loša. Dopušten je ovakav sistem gde smo izmislili, neverovatno, u godinama do sada, da je to neko tržište udžbenika pa da tu treba neka tržišna utakmica, a u stvari se sve prelama preko džepova roditelja. Znači, ovo je jedna jednostavna odredba koja udara temelj, u pravom je zakonu i rešava ovo pitanje.

Što se tiče prevoza, da vam kažem, ne mogu lokalne samouprave to da nose. U Beogradu bi možda mogle, ali čak ni tu nije... A zamislite neke ruralne opštine gde ima udaljenih sela – jako mnogo bi to koštalo, lokalne samouprave ne mogu to da nose.

Da vas podsetim, još jednom, i Amerika, i Kanada, zemlje EU imaju plaćeno sve ovo, i udžbenike i sveske; niko ne ide u prodavnicu pa ih dobija besplatno, nego odvedete dete u školu i tamo dobija udžbenike. U pravu ste u ovome što ste kazali, udžbenici moraju da se čuvaju, pošto je to nasleđivanje, ali oni koji oštete udžbenike u tim zemljama moraju da ih plate. Onda imate tu sankciju i ljudi će ili čuvati ili, ako ne čuvaju, onda su njihovi pa će morati da ih plate na kraju godine.

Bez obzira na sve ovo, još jednom ponavljam, nema nijednog razloga zašto danas ne biste prihvatili amandman koji utvrđuje ova pravila, i to ne samo besplatan prevoz i besplatne udžbenike za svu decu osnovnih i srednjih škola. Dobro je da ima tih 85.000 i nešto za srednju školu, ali potrebno je za 560.000 đaka u osnovnim školama i 260.000 đaka u srednjim školama.

Znate, u Srbiji gotovo sva domaćinstva jedva sastavljaju kraj s krajem. Ovo je jedan mali trošak, pola subvencije „Er Srbiji“ iznosi trošak da se deci nabave udžbenici. U Beogradu, na primer, da biste svoj deci u srednjoj školi nabavili udžbenike, to je oko 3.000.000 evra, to vam je cena jarbola. Onda, cena za sve udžbenike u srednjim školama je oko 2.000.000 evra, to je cena fontane. Valjda su nam važnija deca i udžbenici od jarbola i fontana.

Znači, da prekinemo sa pričama, priče su jeftine, da pređemo na dela – jednostavan član, koji utvrđuje standarde. Hvala.

PREDSEDNIK: Reč ima narodni poslanik Jelena Žarić Kovačević.

JELENA ŽARIĆ KOVAČEVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajuća.

Javila sam se po amandmanu, ali posle detaljnog objašnjenja ministra ja u tom stručnom smislu ne bih imala šta da dodam. Međutim, i pored toga osetila sam potrebu da građanima Srbije ukažem na jednu stvar, a to je da sam listajući ove amandmane koje smo dobili u materijalu uočila ponavljanje jednog istog amandmana koji je podnet na više članova ovog zakona. Tako se predlaže ovde dodavanje tog člana kao 4a, onda idemo dalje: 5a, 6a, pa onda čitate amandmane i dođete do predloga za član 19, za član 30. i vidite da se jedan isti amandman ponavlja više puta na različite članove zakona. Neverovatno je da je na svaki član predložen jedan isti amandman. Zamislite kako bi izgledao taj zakon kada bismo sve te amandmane usvojili!

Ovo navodim upravo zbog građana, koji nemaju ove materijale koje mi imamo pred sobom, jer će oni verovatno imati prilike da u toku današnjeg zasedanja Narodne skupštine slušaju najrazličitija obrazloženja jedne kopi-pejst varijante, koja je učinjena ne iz razloga da bi opozicija u konkretnom slučaju bila

konstruktivna već da bi se vreme dobijeno na osnovu amandmana koristilo za političku, ličnu ili bilo kakvu drugu promociju. Smatram da to nije u redu ni prema drugim poslanicima u Narodnoj skupštini a ni prema građanima Srbije.

Više se neću javljati po ovom amandmanu, ali napominjem da ih neću podržati u danu za glasanje, na bilo koji član zakona da su podneti. Hvala.

PREDSIEDNIK: Po amandmanu, izvolite.

SAŠA RADULOVIĆ: Interesantno je, da je koleginica malo pročitala amandmane videla bi da su dva člana vladajuće većine na svaki član podnela isti amandman, tako da pričati o tome da opozicija radi jedno, a zaboraviti da duplo više radi pozicija je drugo.

Razlog zašto ovo radimo je to što je ovo izuzetno važan član, ključni član zakona gde treba da utvrdimo neke osnove i temelje kako će se finansirati obrazovanje. Znači, treba utvrditi da sva deca u Srbiji dobijaju besplatne udžbenike, i u osnovnim i u srednjim školama, da sva deca imaju besplatan prevoz. Takođe, neke stvari koje se tiču kvaliteta. Na primer, u jednom stavu smo odredili da odeljenje u osnovnim i srednjim školama može da ima maksimalno 20 učenika, da grupe koje vode vaspitači u predškolskim ustanovama mogu da imaju najviše 15 dece. Time idemo na kvalitet obrazovanja. Ovo su važne stvari.

Pošto nemamo suštinsku diskusiju, pošto je sve zgurano u jednu raspravu, onda moramo na ovakav način da iskažemo šta bi moglo biti urađeno. Dosta reči, pređimo na dela. Hvala.

PREDSIEDNIK: Narodni poslanik Vladimir Orlić ima reč.

Izvolite.

VLADIMIR ORLIĆ: Po amandmanu, gospođo predsednice.

Dame i gospodo narodni poslanici, pozivam da se ne prihvati.

Odmah da vam kažem, dame i gospodo, a i vama, gospodine ministre, mislim da strašno grešimo što uopšte raspravljamo na ovu temu i na temu ovih i ovakvih predloga. Gospođa Žarić Kovačević je bila potpuno u pravu sa svojom napomenom, mi smo ovde na svaki član zakona dobili jedan te isti tekst, ovaj o kom slušamo. Sada bi mene živo zanimalo da li ćemo danas čuti jednu te istu priču danas četvrti ili peti put, a biće verovatno i punih dvesta puta.

Zbog čega smo ovo dobili? Zbog toga što je neko na ovaj način želeo da obezbedi sebi prostor da govori. Koliko to stvarno misli, to je valjda više nego jasno. Mislim da grešimo što uopšte raspravljamo na temu ovoga ovde. Zaista, na šta bi ličio zakon kada bi ovako nešto moglo da se usvoji? Naravno da ne može, to je suština, baš zato što su, kako je rekao predlagač, reči jeftine. Mi ne treba da se bavimo njegovim jeftinim pokušajima da koristi te jeftine reči svaki put iznova i iznova, u trajanju od dva minuta. Koliko je to realno i koliko je to iskreno? Pogledajte sadržaj, da li može ovakva stvar da se reši jednim amandmanom? Naravno da ne može.

Gde je kalkulacija? Gde je, na primer, analiza koliko se ljudi ne školuje na nivou osnovnog ili srednjeg obrazovanja zato što ne može da plati udžbenike? Gde su brojevi? Gde su brojevi koliko je socijalno ugroženih među njima, a gde je kategorija „prosto ne želim“? Gde su brojevi koliko je socijalno ugroženih već pokriveno programima za udžbenike? Ne postoji nigde ništa. Postoji neka paušalna ocena u kojoj je neko ko predlaže da se svakom kupi računar zaboravio da uračuna tu cenu računara. Potpuna besmislica.

Mi imamo kopi-pejst greške, ne samo logičke i smislene, nego i gramatičke, iz člana u član zakona, jer je neko rešio da priča ovde kako su reči bar jeftine. Pa vidimo, baš na primeru tog čoveka, više nego dobro.

Koliko je ozbiljan, biće jasno kada se dve stvari razjasne: prvo, da li je za potpuno besplatno i ukidanje svih troškova, a u isto vreme za povećanje školarine, što mu je rekao potpredsednik njegov, o čemu bruji Srbija ovih dana, jer hoće da, kao što je rekao, odbaci sve one koji po njihovom visokom mišljenju nisu zaslužili da se obrazuju tako što će da im digne školarinu, ili će možda da proba da nam proturi kao mačku u džaku priču – mi smo za to da sve bude besplatno. To prvo da objasni.

Druga stvar, možda podjednako važna, onda kada bude ostao u ovoj sali u danu za glasanje, u onom momentu kada mi satima slušamo njegove fenomenalne predloge i glasamo dok on negde uživa u nekoj limunadi ili kafi, kada bude ostao ovde i delio sudbinu nas kojima je stalo do ovih zakona i time pokazao da zaista misli ono što predlaže, ima smisla da se bavimo njegovim predlozima. Do tada ni da se bavimo, a kamoli za njih da glasamo. Hvala.

PREDSEDNIK: Reč ima narodni poslanik Saša Radulović.

Izvolite.

SAŠA RADULOVIĆ: Koristim vreme ovlašćenog predstavnika poslaničke grupe.

Da kažem, sve ove stvari neće skrenuti sa teme. Jednostavan način da razotkrijete svu demagogiju pokreta Dosta je bilo, koji traži besplatne udžbenike, jeste da ovo sami predložite i mi ćemo glasati za taj amandman.

Što se tiče glasanja, onog trenutka kada prekinete da glasate na zvonce, doći ćemo i mi, jer će onda imati smisla glasati.

Znači, da ponovim, ovde govorimo o tome da sva deca u Srbiji, svih 560.000 đaka u osnovnim školama i svih 260.000 đaka u srednjim školama, dobiju udžbenike plaćene iz budžeta. Sva retorika kojom se napada Dosta je bilo ne može da skrene s ove teme, mi to jednostavno nećemo dozvoliti. Ja neću ići tragom tih napada, govorim samo o ovome.

Obračun postoji. On je stavljen ovde u samo obrazloženje predloga amandmana, kaže koliko to košta, lepo je izračunato da je to 0,23 posto budžeta Republike Srbije, duplo manje nego koliko se daje kompaniji „Er Srbija“ kao

subvencija svake godine; da ne govorim o drugim, to je deset puta manje nego gubici Železare Smederevo. Znači, opisali smo ovde i kazali da je to moguće.

Koliko je to važno svim roditeljima, oni znaju najbolje. Porodice koje imaju primanja od 57.000 dinara, koje moraju da kupuju kompletne udžbenike koji koštaju od 10.000 do 17.000 dinara po detetu, pa zamislite drugo dete, treće dete, moraju da uzimaju kredit da bi deci nabavili udžbenike. Pa ovo je ispod svakog nivoa! „Najkapitalističnije“ zemlje na svetu, Amerika, Kanada, zemlje EU, obezbedile su ovaj trošak. Domaćinski se ponašaju, udžbenici se pozajmljuju deci, traju po četiri godine, prenose se sa generacije na generaciju, deca čuvaju knjige. Oni koji ih unište, moraju da ih plate. To je jedan dobar sistem u kome je obrazovanje pravo deteta.

Znači, umesto ovih besmislenih napada i govora o nama, mi smo ovakvi ili onakvi, recimo da je to sve tačno, uradite ovo što govorimo. Dosta je reči, dosta je optužbi, uradite konačno nešto. Imate odličnu priliku sada, zakon o osnovama obrazovanja. Lepo donesite član, nabavite udžbenike. Svi iz Dosta je bilo će doći da glasaju za vaš amandman. Ne mora ovaj naš.

Međutim, to ne može. Ostavićete sistem po kome se troškovi svaljuju na leđa roditelja, pri čemu je napravljena cela industrija, koja u stvari pljačka roditelje a zakon ništa od toga ne rešava. Ne, nećemo prihvatiti da nam kažete da ćete to rešiti u nekom narednom periodu. Tako je govoreno da nećete smanjivati penzije, pa ste ih smanjili. Tako je sve bilo, da nećete Haradinaja, pa ste ušli u koaliciju sa njim. Znači, tako ne može.

Jednostavno, donesete član u ovaj zakon, ovo je krovni zakon koji daje temelje, i lepo propišite – svi udžbenici, troškovi prevoza, sveske, olovke... Kao naša deca koja su pobegla iz zemlje zbog vaše loše vladavine i žive u dijaspori; kako tamo dobijaju, tako da bude i u Srbiji. To je najbolja mera za natalitet. To je najbolja mera da praktično pokažemo da ne pričamo samo o deci, nego da zaista mislimo na njih. Hvala.

PREDSEDNIK: Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Zahvaljujem.

Dame i gospodo narodni poslanici, ja bih čak bio voljan da podržim ovaj amandman, ali on predviđa samo da udžbenici budu besplatni. I prevoz.

Kolega elektroničar je postao ekonomista, postao je i pravnik, pa govori da je ekspert za ekonomiju. Ona gospođa kod njega odjednom je preko nekog kursa postala ne znam šta, što je dobro, prekvalifikuju se.

Ali imamo problem, znanje se ne stiče samo bubanjem iz udžbenika; ako su udžbenici besplatni i ako glasam za ovaj amandman, onda strukovnim školama moramo da obezbedimo da strugovi budu besplatni, glodalice, rendisaljke, bušilice. Kao neko ko je išao u mašinsku tehničku školu, mi nismo

imali samo udžbenike, sveske i olovke, nego smo imali strugove, rendisaljke, glodalice, aparate za zavarivanje, brusilice, bušilice itd. Sve nas to vodi do toga da to neko mora da plati.

Znanje se ne stiče samo bubanjem, očigledno je da ga je neko stekao tako, već opažanjem, iskustvom, praksom, a praksa se vrši ne samo pomoću knjiga, gram prakse nekad vredi više nego tovar teorije. Međutim, neko ko je suvi teoretičar, neko ko priča o dijaspori, a iz dijaspore ga najurili ovamo jer nije bio dovoljno kvalitetan, očigledno ne poznaje drugu vrstu znanja sem onog gde je samo iskoristio pomalo svoju memoriju, ima znanje koje je apsolutno neprimenjivo. Zbog toga su ga najurili ne samo iz dijaspore, nego i iz Vlade. Hvala.

PREDSIEDNIK: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Saša Radulović.

Izvolite.

SAŠA RADULOVIĆ: Koristim vreme ovlašćenog predlagača.

Ovo nas neće sprečiti da govorimo o amandmanu. Nikakve uvrede zaista me ne interesuju. Ja sam inženjer elektrotehnike, radio sam u „Simensu“, tako da nemam nikakve potrebe da branim ni svoje znanje ni svoju karijeru.

Da pročitam, u samom amandmanu kaže se: „Republika Srbija je dužna da obezbedi sredstva za opremu za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje za sve korisnike, i to posebno ali ne i isključivo za udžbenike, sveske, olovke i računare“. Znači, tu spadaju i strugovi i sva ostala sredstva potrebna u stručnim srednjim školama, to mora da bude na teret budžeta. Tako da mi argumentacija nije jasna. Ova vredanja su mi jasna, ali argumentacija da obrazovanje ne postane besplatno mi je potpuno nejasna.

Da ponovim još jednom, 0,23% budžeta Republike Srbije je potrebno da se nabave svi udžbenici. Pola iznosa koji „Er Srbija“ dobija kao subvenciju. Znači, ovo je moguće. Za svu decu u Beogradu cena udžbenika u osnovnim školama košta manje nego jarboli; za svu decu u srednjim školama u Beogradu cena udžbenika košta manje nego fontana.

Znači, dosta reči, dosta uvreda. Na dela, gospodo. Prihvatite ovaj amandman ili jedan amandman koji je sličan ovome. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI (Đorđe Milićević): Po amandmanu, najpre narodni poslanik Vladimir Orlić.

Izvolite.

VLADIMIR ORLIĆ: Hajde još koju reč kada, izgleda, nije dovoljno, lepo, jasno i srpski.

Ne znam na kakve je konkretno računare mislio, ali ih je očigledno zaboravio. Ne može 560.000 puta cena desktopa, laptopa, da ispadne 56.000.000 evra, nemoguće. Onaj ko je to računao nešto nije dobro uradio. Sada, džabe ja

ovde pričam da se to ne slaže; prošli put smo imali omašku od strane istog lica u nekoj tamo matematici za celu milijardu pa opet nije vredelo da se čoveku lepo objasni. To tako ne ide. Valjda je normalno da ne može ovakva materija ovako navrat-nanos napisanim amandmanom. Ovo je ovde zaista postavljeno samo zato što neko želi sebi da obezbedi prostor za priču i da nam govori, ne samo da govori, dokazuje svojim ličnim primerom da su reči bambadava, jeftine.

Ne treba da se bavimo ovim, jer šta god da je mislio, gospodine ministre, zaboraviće. Kako je zaboravio ove računare, tako je zaboravio svoje stavove. Maločas spomenu Železaru, čovek koji je predlagao da se ta železara zatvori, to mu je bilo rešenje za taj problem. Sada ne može nikako da se seti. Podsećamo ga mi, s vremena na vreme, čitamo mu izjavu, ali nekako mu ne dopire do memorije. Pošto pominje „Er Srbiju“, isti čovek, da znate vi, gospodine ministre i ljudi koji ovo gledaju, imao je reči hvale za model primenjen u „Er Srbiji“, pa je i to zaboravio. Isti čovek, gospodine ministre, da čujete i vi i javnost Srbije, a mi ga podsećamo uredno jer imamo izjavu, govorio je da su subvencije dobra i korisna stvar, a onda je zaboravio da je imao takve stavove.

Tako će zaboraviti i svoje greške danas, tako će zaboraviti i sve ove prazne priče, zaista potpuno prazne priče kojima maltretira Skupštinu i građane. Ali ostaće jedna stvar koju će morati da objasni do kraja ove sednice, nećemo mu dati da zaboravi – zašto traži više školarine ako hoće da sve bude besplatno i svima dostupno? Ako ne može da nađe odgovor sam, neka pita svog zamenika koji je to izneo i onako ponosno kao stav obrazlagao. Zašto traži više školarine i zašto limitira ljudima pravo da se obrazuju i usavršavaju ako smatra da svakome treba da bude sve apsolutno omogućeno i besplatno?

To da odgovori, pa ćemo onda da pričamo i o glasanju i o onom zvonu koje mu i dalje zvoni, verovatno zbog onih 1,4% glasova na izborima. Inače, da znate i vi, gospodine ministre, to javnost već zna, to vam je manje nego što je bilo nevažjećih listića. To je to.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Po amandmanu, reč ima narodna poslanica Maja Gojković.

Izvolite.

MAJA GOJKOVIĆ: Hvala.

Već duže vreme slušamo pokušaj obrazloženja poslanika Saše Radulovića i pokušaj ubeđivanja poslanika Parlamenta Srbije da usvojimo ovaj njegov amandman. Sve bi to bilo u redu da obrazloženje ne sadrži određene nelogičnosti. Odnosno, iz svake njegove reči ne da se osećaju nelogičnosti, nego čista demagogija, prazne reči koje nisu pokrivene delima ni onda kada je to mogao da uradi ali ni sada kada u poslaničkoj grupi koja ga podržava (pretpostavljam da ga podržavaju i u ovom amandmanu) nema poslanika koji se zalaže za nešto potpuno suprotno od onoga što on demagoški ovde govori.

Vrlo je lako danas, u 2017. godini, u Srbiji govoriti o nečemu da će sve biti besplatno – mi ćemo sve deliti besplatno, udžbenike, uniforme, proleće će biti stalno, nećemo imati ni jesen, ni zimu, ni leto, ići ćemo besplatno u pozorište, plivaćemo, igraćemo se po ceo dan... A stvarnost je potpuno drugačija. Ni ti ljudi koji vas danas slušaju sigurno ne podržavaju tako nešto što vi kažete, jer znaju da je to danas u Srbiji nemoguće.

Ono što meni najviše smeta... Ja vas ne mogu podržati, uz najbolju želju, evo, slušala sam sat vremena koliko se trudite da ubedite Srbiju da treba da glasa za vas zbog ovog amandmana, jer ćete nešto deliti besplatno, to je svakako zato što vi sedite ovde pored Dušana Pavlovića. Pitajte ga za šta se zalagao 2013. godine, a to je povećanje školarine, i za šta se zalagao pre neki dan, jer sam pažljivo slušala poslanicu Vjericu Radetu, koja očigledno ima vremena pa prati šta on piše na blogovima ili društvenim mrežama, na nekom Tviteru (ne znam, nisam je dobro razumela, nisam stručnjak za to, nećete mi zameriti), gde se ponovo zalaže za povećanje školarine. I posle dva dana vi sedite pored njega i kažete – hoću sve besplatno!

Drugo, zašto mi ne možemo da vas podržimo, ne može niko ovde u sali da vas podrži – zato jer tražite da se ukine „Er Srbija“. Pa čekajte, tamo su neki ljudi zaposleni kao piloti, kao tehničari, stjuardese itd., koji su roditelji te dece čiji će mama i tata izgubiti posao a ona će imati bukvar besplatan. Fenomenalna ideja, fantastična! Ovo davno nisam čula.

Vi ste 2013. godine bili ministar privrede. Onda je član vaše partije Dušan Pavlović bio protiv vas jer je on tražio da se povećaju školarine, a vi ste tražili da se uvedu subvencije i da se pomogne našoj privredi. Pa kad čovek da vam veruje? Ne znam, potpuno sam zbunjena. Želim da vas podržim, ali ne znam kako da pomognem roditeljima koje ćete ostaviti bez posla. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Po amandmanu, reč ima narodni poslanik Saša Radulović.

SAŠA RADULOVIĆ: Vreme poslaničke grupe.

Svi ovi napadi, sve ovo o meni, zaista, neće me skrenuti sa suštine. Znači, izmišljati stvari koje ne stoje, koje se nikad nisu desile... Ja sam ukinuo subvencije. Pogledajte budžet za 2014. godinu, bilo je nula subvencija.

Niko ne govori o ukidanju „Er Srbije“, nego o tome da se uvede red. Ovo kako se sada radi, davati subvencije preko 40 miliona evra godišnje, govori o neodgovornosti vlasti. Onda dolazimo do ključne stvari: da bi se nabavili svi udžbenici, za svu decu osnovnih i srednjih škola i da bi išao ovaj sistem pozajmljivanja, to godišnje košta pola subvencije za „Er Srbiju“.

Kada govorimo o Železari, a nije mi padalo na pamet da ukinem bilo šta, govorili smo o uvođenju reda. Umesto uvođenja reda, ličnih karata, popisa imovine i svih tih stvari, šta se desilo? Dovođeni su neki čudotvorci iz Slovačke,

odakle već, koji će kao da vode Železaru. Hop, gubici 270.000.000 evra za dve godine. To vam je, dragi građani, dovoljno za deset godina nabavke udžbenika za svu decu svih osnovnih i srednjih škola. To košta 0,23% budžeta.

Naravno, u svemu ovome govore se stvari koje jednostavno nisu istina, a to je da nema para. Novca ima, samo se troši na stvari na koje ne bi trebalo da se troši, a ne troši se na stvari koje su bitne za sve građane. Ne troši se na udžbenike, nego se baca na subvencije kojekakvim stranim investitorima. Onda sedimo ovde i umesto da govorimo o suštini gledamo kako da se napadne opozicija, kako ja da se napadnem.

Da vam kažem, neka je sve to istina, usvojte amandman. Svojim rečima ga napišite. Nemojte da obmanjujete građane, jer nabavka svih udžbenika, ponoviću, košta 0,23% budžeta Republike Srbije. To je pola iznosa od subvencija koje „Er Srbija“ dobija svake godine; to je jedna desetina neodgovornog gubitka koji je napravljen u Železari u 2014, 2015. godini.

Ovo je moguće. Dosta retorike, dosta napada, dosta priče o svemu i svačemu. Evo vam prilike da uradite nešto, građani vas gledaju. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodna poslanica Maja Gojković.

Izvolite.

MAJA GOJKOVIĆ: Naravno, po amandmanu. Sad će pauza.

Znači, uvođenje reda da bismo dobili besplatne udžbenike i da bi obrazovanje bilo potpuno besplatno u Srbiji. Obrazovanje jeste besplatno, tako piše u Ustavu, koji ne voli ona strana kada se pozivamo na to, ali udžbenici su se uvek kupovali. Da li će tako biti u budućnosti? Svi želimo da Srbija bude jedna respektabilna, ekonomski jaka država, što danas već jeste u odnosu na period kada je Radulović bio ministar, pa da imamo primere kao što je to u Kanadi i SAD koje uvaženi kolega voli da navodi, kako je tamo besplatno.

Ovih dana sam i ja, kada je Saša Radulović uložio amandmane, dobila nekoliko poruka od roditelja dece koja se školuju u Americi, koji su uplašeni za taj sistem školovanja, koji je dobar u Americi, upravo zbog činjenice da podnosioc amandmana Saša Radulović duguje Sjedinjenim Američkim Državama za porez milion dolara. Oni se boje, pošto Tramp uvodi mere uštede, da su u ozbiljnoj opasnosti.

A milion dolara, to bi u ovoj državi značilo da bi sedam hiljada učenika dobilo kompletne besplatno. Tako da molim podnosioca da pređe s reči na dela, da plati Sjedinjenim Američkim Državama porez od milion dolara da Tramp ne bi morao da uštedi na školstvu, i da smiri našu dijasporu. Jer ako on to plati, biće sve u redu i pokazaće jedan dobar primer, da i strani građani koji rade povremeno i privremeno u SAD poštuju tu državu i plaćaju porez.

A uvođenje reda, znamo kako to izgleda u zamisli Saše Radulovića – Železara, „Er Srbija“, ostavljanje bez posla roditelja te dece, koja će imati bukvar, ali mama i tata neće moći ništa drugo da im priušte. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Po amandmanu, reč ima narodni poslanik Balša Božović.

Izvolite.

BALŠA BOŽOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Što se tiče besplatnih udžbenika za osnovce, mislim da ne treba da se usvaja ništa novo, sem da se vrati na ono što je Demokratska stranka radila dok je bila na vlasti – da svi učenici i učenice imaju besplatne udžbenike. U Beogradu su, doduše, bila dva kompleta zato što je i gradska vlast učestvovala u toj akciji.

Ono što je veoma važno jeste da se podvuče da danas osnovci prvog, drugog i trećeg razreda moraju da nose preko 15 ili 20 kila svakog dana u školu u svojim torbama. Mislim da je to takođe jedna od stvari o kojima treba prodiskutovati i da li se uopšte može razmišljati o tome da se dva kompleta uvedu za svako dete u Srbiji, da jedan bude u školi, da drugi komplet bude kod kuće, naravno da se čuvaju, paze i da se na taj način prenose sa generacije na generaciju.

Ono što me je opet frapiralo jeste da je još jednom gospođa Gojković rekla da u Ustavu piše nešto što ne piše. Prvo je rekla da zabrane ne postoje u Ustavu, što nije istina zato što postoje zabrane diskriminacije, zabrana cenzure, zabrana ropstva, zabrana sukoba interesa, što joj verovatno i nije toliko poznato, a maločas je izjavila da je obrazovanje u Srbiji besplatno. Ni to nije istina. U Ustavu piše da je osnovno obrazovanje besplatno. Samo osnovno.

Ono što je veoma važno jeste da se na ovaj način, raspravom o tome šta piše u Ustavu, ne može doći do rešenja, jer Ustav ne zabranjuje besplatno srednjoškolsko obrazovanje i besplatne udžbenike za svako dete u Srbiji. Takođe, smatramo da je to nešto za šta smo nekada imali novac, kada su čak budžeti bili mnogo manji nego što su danas. Plate se nisu prosvetnim radnicima smanjivale i mnogo je bolje bilo stanje u prosveti nego što je danas. Nadam se, predsedavajući, da se i vi sa mnom slažete s obzirom na to da je i gospodin Obradović, kao bivši ministar prosvete u vreme vlasti i Vlade DS, to potvrđivao.

Mislim da je to suština u kojoj i dalje ne mogu da se snađu predstavnici vladajuće većine ili Maja Gojković, koja i dalje ne zna šta piše u Ustavu Republike Srbije a daje sebi za pravo da kao predsednica Skupštine svakome od narodnih poslanika govori šta sme a šta ne sme, šta je po zakonu šta nije po zakonu. Zahvaljujem.

PRESEDAVAJUĆI: Koleginice Gojković, s obzirom na to da imate osnova za repliku, da li želite repliku? Izvolite.

MAJA GOJKOVIĆ: Želim da diskutujem o amandmanu, ali ovo je čista replika.

Šta imam prava, nemam prava, stvarno ne znam, ja sam izgleda potpuno diskriminisana u ovom parlamentu. Bojim se tog dana kad DS dođe opet na vlast, šta će biti sa mnom. Verovatno je predviđen neki doživotni zatvor ili mučenje na Golom otoku. Žao mi je što Mićunović nije izašao, on bi ih malo podučio kako se to radilo tamo. Tako da ste me dosta uplašili, razmisliću da li da se povučem iz političkog života Srbije zbog Balše Božovića. On je jedan poslanik čije reči ja shvatam sasvim ozbiljno i dosta sam uplašena, nije da nisam.

Izvinite, poslanice Božoviću. Predsedavajući, molim vas, objasnite mu da se Ustav ne improvizuje. Uzme se pa se pročita šta piše u Ustavu i onda znate šta sam ja rekla a šta ja nisam rekla. To je dosta teško za poslanika Božovića, ali do onog kviza kad sam ga pozvala, ima vremena da se upozna.

O sukobu interesa, o tome neko nešto govori? Ne znam kako sam ja u sukobu interesa? Ja promenim ime, prezime, ćošak gde živim i odmah pišem po rečenicu; mislim da je moj dosije ovakav u agenciji. Ali nisam sigurna da to radi uvaženi poslanik Božović. Nisam sigurna da on svaku promenu u svom imovinskom kartonu... da on to tako revnosno radi kako ja radim. Kako sam ja u sukobu interesa? Pa ja sam jedini predsednik Parlamenta u istoriji parlamentarizma a da je u Beogradu živeo kao podstanar! Stvarno, ima granice neke u tim vašim napadima, jer, stvarno, to kako se ja, kako se moji interesi sukobljavaju treba da bude primer za buduće predsednike Parlamenta. Ako ne znate ništa drugo da kažete, onda se uzdržite. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, koleginice Gojković.

Poštovani narodni poslanici, u skladu sa članom 87. Poslovnika Narodne skupštine, određujem pauzu u trajanju od 60 minuta.

Sa radom nastavljamo u 15.03 časova. Zahvaljujem.

(Posle pauze – 15.20)

PRESEDAVAJUĆI: Dame i gospodo narodni poslanici, nastavljamo sa radom.

Po Poslovniku reč ima narodna poslanica Aleksandra Jerkov.

Izvolite.

ALEKSANDRA JERKOV: Zahvaljujem, potpredsedniče.

Član 87. stav 1: „Sednice Narodne skupštine, po pravilu, održavaju se utorkom, sredom i četvrtkom od 10.00 do 18.00 časova, s pauzom od jednog časa.“ Kada je pre pauze za ručak određena pauza da narodni poslanik Božović ne bi mogao da replicira predsednici, jasno nam je rečeno da će pauza trajati sat vremena, odnosno do 15 časova. Mi smo bili ovde, ministar je bio ovde na

vreme, kada nam je rečeno, čak su i neki potpredsednici bili u sali. Iz nepoznatog razloga nikog od vas koji predsedavate ovoj skupštini nije bilo. Bez obzira na to koje vaše obrazloženje bude, ja ću tražiti da se Skupština u danu za glasanje izjasni o ovoj povredi Poslovnika zato što je rečeno da će pauza trajati sat vremena, a ne sat i dvadeset pet minuta.

Bez obzira na to što ste prekršili Poslovnik, mislim da narodnim poslanicima dugujete izvinjenje, jer stvarno ne znam na šta to liči da mi ovde dođemo da radimo... Jutros nam na Odboru za obrazovanje nije dozvoljeno da se glasa o našim amandmanima, sve tobož zarad neke brzine, a sada vi dvadeset pet minuta kasnite na početak sednice koji ste sami zakazali.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolegice Jerkov.

Želite da se Skupština u danu za glasanje izjasni o ukazanoj povredi Poslovnika i to ste rekli tokom obrazlaganja povrede Poslovnika.

Nastavljamo rad.

Na član 5. amandmana, u istovetnom tekstu, podneli su narodni poslanici Marijan Rističević i prof. dr Marko Atlagić.

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Zbog uštede vremena, neću obrazlagati.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima podnosilac amandmana narodni poslanik Marko Atlagić.

Izvolite.

MARKO ATLAGIĆ: Odustajem od obrazloženja zbog uštede vremena.

Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Atlagiću.

Na član 5. amandman je podneo narodni poslanik Vladimir Đurić.

Reč ima narodni poslanik Vladimir Đurić.

Izvolite.

VLADIMIR ĐURIĆ: Hvala, poštovani predsedavajući.

Poštovane kolegice i kolege poslanici, poštovani građani Srbije, ja sam amandmanom na član 5. Zakona o osnovama sistema obrazovanja predložio, umesto originalnog zakonskog rešenja u kom piše da se vaspitno-obrazovni rad odvija na ćirilici, da se vaspitno-obrazovni rad u obrazovnom sistemu Republike Srbije odvija ili na ćirilici ili na latinici ili na ćirilici i latinici.

Dobio sam u odgovoru o odbijanju amandmana od Vlade obrazloženje da se amandman odbija zato što originalni predloženi zakonski tekst daje šire mogućnosti. Ne vidim kakve su to šire mogućnosti ako piše samo na ćirilici, a ja predlažem da može na ćirilici ili latinici ili na ćirilici i latinici. Ne vidim kako je šire od toga samo ćirilica.

Drugo, u razlozima za odbijanje amandmana spominje se da nacionalne manjine imaju pravo na upotrebu svog pisma u toku nastave. Ja amandmanom nisam ni bio fokusiran na nacionalne manjine, bio sam fokusiran na nacionalnu većinu. Mene zanima kako će deca učiti, recimo, latinski jezik u gimnaziji na ćirilici, kako će učiti nastavu informatike na ćirilici, kako će učiti nastavu nemačkog recimo. Da bi mogli, recimo, na engleskom da pričaju sa Džordžom Sorošem, kad se sretnu, kako će to biti izvedeno samo na ćirilici?

Mi ne vidimo smisao ovakve zakonske odredbe kojom se nastava ograničava samo na ćirilicu, jer njeno sprovođenje u praksi neće biti moguće i pretpostavljamo da je u pitanju čist populizam u nameri da se brani ćirilica.

U krajnjoj liniji, to nije u duhu Vukove reforme, koja je predviđala da srpski jezik bude otvoren ka drugim kulturama, da bude otvoren ka upotrebi jezika i da normiranje jezika bude usklađeno sa onim što život jeziku donosi. Dakle, vidimo da je demokratičnost same Vukove reforme na ovaj način ugrožena. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Po amandmanu reč ima narodni poslanik Ljubiša Stojmirović.

Izvolite.

LJUBIŠA STOJMIROVIĆ: Poštovane kolegice i kolege, mislim da je predlog ovog člana veoma ispravan i da je u duhu onoga što svaka zemlja radi – poštuje svoj jezik i svoje pismo. Mi smo jedan od retkih naroda koji ne vode računa ni o svom jeziku ni o svom pismu.

Ćirilično pismo je najsavršenije pismo na svetu. To je pismo kome se dive svi koji se bave jezikom. Amerikanci su čak pokušavali da naprave nešto slično pa im nije pošlo za rukom, a mi kojima je Bog dao i koji smo stvorili jedno tako savremeno pismo pokušavamo sami da se odrekemo tog pisma. To se vidi u svakodnevnom životu. Mi smo spremni u naš jezik da unosimo mnoge strane reči, a imamo primere, recimo, da je u Francuskoj u Parlamentu došlo skoro do tuče zato što nisu hteli da dozvole da se na javnim mestima natpisi pišu na engleskom jeziku, nego su tražili isključivo da budu na francuskom, što je sasvim u redu.

Neće biti nikakav problem da se naši ljudi privole, odnosno da nauče i latinično pismo, i do sada je to bila praksa i do sada se učilo i jedno i drugo pismo, tako da nećemo imati problema da se služimo informatikom i da učimo strane jezike.

Pozdravljam ovaj predlog Ministarstva. Mislim da svi treba dobro da razmislimo i da zbilja zaštitimo i ćirilicu i naš jezik. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 5. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Aleksandra Jerkov, Balša Božović i Maja Videnović.

Reč ima narodni poslanik Balša Božović.

Izvolite.

BALŠA BOŽOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Dame i gospodo narodni poslanici, u članu 5. posle reči „srpski jezik“ dodaju se reči „i latinično pismo u skladu sa zakonom“. Ono što je kolega koji je malopre govorio istakao o ovom članu 5. jeste da je potpuno nenormalno da se časovi engleskog jezika vode na ćirilici. Časovi stranih jezika, časovi informatike, na primer, kako će se, ministre Šarčeviću, odvijati na ćirilici?

Da budem potpuno jasan, lično preferiram ćirilicu u odnosu na latinicu i sa tim zaista nisam imao bilo kakav problem i ne govorim iz tog razloga, već zato što ste rekli u obrazloženju da će drugim zakonom ovo biti rešeno. Mislim da vi zapravo ne razlikujete službenu upotrebu od javne upotrebe jezika. Kada je u pitanju službena upotreba, ona je rešena posebnim zakonom, ali ovo je javna upotreba jezika. Dakle, u osnovnim školama, ako nekom detetu na času engleskog, kako, teramo ga da piše ćirilicom reči na engleskom... Potpuno je neshvatljivo da niste ovaj amandman...

Da se razumemo, još jedna stvar, srpski jezik ima dva pisma, ona su potpuno ravnopravna. Neko preferira jedno, neko preferira drugo. Gospodin Stojmirović je bio vrlo precizan u tome da je očigledno intencija da se samo ćirilično pismo preferira i da se sačuva. Mislim da ga na ovaj način apsolutno i mi čuvamo, sa predlogom da se strani jezici, informatika uče na latiničnom pismu, u okviru istog jezika. Mislim da tu apsolutno ne treba da bude ništa sporno.

Imamo službenu upotrebu, imamo javnu upotrebu jezika, i to je potpuno svima jasno. Mislim da je to nešto što biste morali da usvojite, ako se uopšte slažete sa tim.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima ministar Mladen Šarčević.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Naravno da deca još u osnovnoj školi, kod učitelja, uče i latinicu. Ovde je tendencija da se pojača uloga ćirilice. Kada nastavnik upisuje čas, upisaće u rubrici gore „Engleski jezik“ ćirilično, a naziv lekcije koju obrađuje piše u originalu. To uopšte nije sporno. Ovde je ćirilica ugrožena, a ne latinica.

Ja sam generacija koja je radila uvek jedan pismeni ćirilicom a drugi latinicom. Deca vladaju latinicom odlično. Ovde je bila tendencija da se u svakom drugom, službenoj upotrebi, bilo kom drugom vidu, izdavanja svedočanstava, vođenja administracije, svega toga, deca teraju da koriste više ćirilicu. Ako to ne uradimo na ovaj način, ne forsiramo, onda ćemo izgubiti naše

pismo. Latinica svakako opstaje i u svim predmetima se uči, kod stranih jezika. Ko uči ruski, naravno, uči ruski alfabet i tako.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 5. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Marinika Tepić, Aleksandra Čabraja, Zoran Živković, Sonja Pavlović i Jovan Jovanović.

Reč ima narodna poslanica Marinika Tepić.

Izvolite.

MARINIKA TEPIĆ: Zahvaljujem.

U duhu predloga kolega iz opozicije koji su malopre svoje amandmane ulagali na prvi stav člana 5, koji u tekućem predlogu kaže: „Obrazovno-vaspitni rad ostvaruje se na srpskom jeziku i ćirilichkom pismu (u daljem tekstu: srpski jezik)“, moje kolege iz Kluba samostalnih poslanika i ja smatramo da je izostavljanje srpskog latiničnog pisma iz zakona ne samo suprotno tendencijama u 21. veku već je i u suprotnosti sa važećim nastavnim programom u Republici Srbiji.

Već smo čuli argumente da se srpsko latiničko pismo uči, ne jednako od prvog razreda kao srpsko ćirilichko pismo, ali smatramo da oba srpska pisma treba da budu izjednačena u članu 5. ovog zakona i da taj član treba da glasi da se obrazovno-vaspitni rad ostvaruje na srpskom jeziku i srpskom ćirilichkom i srpskom latiničkom pismu. Zašto? Potpuno je pogrešna percepcija i ono što smo čuli od kolege profesora Stojmirovića, što je izneo kao činjenicu, da je srpsko pismo ćirilichko.

Srpsko pismo je jednako i latiničko pismo. Uopšte, mi koji smo zagovornici bogatstva različitosti ne vidimo zašto bi ostavljanje van zakona srpskog latiničkog pisma trebalo da bude u korist nekog drugog pisma, niti smatramo da je korišćenje srpskog latiničkog pisma i njegovo prepoznavanje u zakonu mana. Štaviše, smatramo da je to prednost.

Na kraju krajeva, kao što se mnogi ovde izjašnjavaju šta oni lično favorizuju i preferiraju kada pišu, to će uraditi i đaci. Možete vi da pišete u dnevnik sve vreme na srpskom ćirilichkom pismu, i na tabli, i u udžbenicima možete koristiti isključivo jedno pismo, đaci će na kraju pisati kako je njima zgodnije i lakše, naročito u starijim razredima.

Dajem primer mog sina i njegove generacije, koji su prvi razred gimnazije – koriste dominantno srpsko latiničko pismo. To ne znači da ne poznaju dobro ćirilichko pismo, niti da je ono zapostavljeno. Naprosto, kao društvo koje je u 21. veku i koje treba da neguje različitosti i, takođe, svoje pismo, dakle srpsko latiničko pismo, smatramo nedopustivim da ono bude ostavljeno van ovog osnovnog zakona. Molim ministra da još jednom uzme ove argumente u obzir i prihvati naš amandman. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Srbislav Filipović, po amandmanu.

SRBISLAV FILIPOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Uvaženi ministre, dame i gospodo narodni poslanici, poštovani građani Srbije, znate šta, ne mogu da verujem. Mogu da razumem da neko ne voli vlast, mogu da razumem da neko gaji duboku mržnju u sebi prema ljudima koji vrše vlast, ali ne mogu da razumem toliku količinu mržnje kod jednog dela opozicije prema svojoj državi, svom narodu, svom pismu.

Mogu da shvatim da su ozlojeđeni što gube izbore za izborima, neće ih ljudi ni u jednoj mesnoj zajednici u Srbiji. Sada hoćete da ugasite i ćirilično pismo? I to treba da prognamo iz Srbije? Hoćete da ga proglasite i za genocidno možda? Hoćete i to da tražite? Hoćete neku rezoluciju o tome da podnesete? Neverovatno je dokle ide bezobrazluk pripadnika opozicije!

Mi uopšte nismo za to da se nekom zabrani da koristi latinicu. Neka koristi ko želi da koristi, ali moramo da poštujemo sebe, svoju tradiciju, svoju kulturu, svoju istoriju. Oni koji zaborave ko su, šta su, odakle su, koje im je pismo, oni gube svoj identitet i polako vremenom nestaju.

Pošto se Srpska napredna stranka zajedno sa predsednikom Republike Aleksandrom Vučićem bori da politikom koju vodi sačuva Srbiju, da spase sve ono što ste vi uništavali decenijama u ovoj zemlji, sve ono što ste doterali maltene do bankrota i uništenja, nećemo vam dozvoliti da uništite ćirilicu, da uništite tako lepo ime, našu Srbiju, da uništite naš narod i da se ponovo vratite da pljačkate i uništavate ovu zemlju. Tome je kraj. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodna poslanica Marinika Tepić, replika.

MARINIKA TEPIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Dobro je što ne moram da obrazlažem osnov za ovu repliku i da ste i sami prepoznali ne samo pogrešno tumačenje već i uvredljivo tumačenje i optužbe. Nisam stigla čak ni sve da popišem: mržnja prema pismu ćiriličkom, mržnja prema državi, da moje kolege i ja ovim amandmanom hoćemo da uništimo ćirilicu, da uništimo srpski narod.

Znate šta, dramtizacija i ovakva konotacija jednostavnog amandmana na član 5. kojim tražimo da se pored ćiriličkog srpskog pisma prepozna i srpsko latiničko pismo, mislim da zaista stvara jednu vrstu potpunog iščašenja, nemam trenutno drugu reč, onoga što vi slušate kada mi obrazlažemo.

Toliko je jednostavan amandman i toliko je objektivian. Garantujem da velika većina vaših kolega iz poslaničke grupe većine takođe koristi srpsko latiničko pismo i nisu zbog toga niti manje patriote niti su veći mrzioci srpskog naroda od mene, ili manji.

Dakle, ovde imamo jednostavno pitanje korisnosti štiva i materije koju naša deca uče u sistemu obrazovanja, kako se time koriste u svom sazrevanju,

odrastanju i daljem obrazovanju, kako će im to koristiti u olakšavanju njihovog obrazovnog puta i stasavanju u kvalitetne radnike, bez ikakvog mešanja u neka patriotska osećanja, brojanje krvnih zrnaca, što je zaista nedopustivo kada je reč o ovome.

Ovde nije pisalo niti da ta slova treba da budu manastirsko ćirilica pa da nekome izazovu ne znam koji antagonizam; vrlo je jednostavno, izjednačenje onoga što smo i vi i mi učili u školi. Ne vidim zašto pitanje srpskog latiničkog pisma stavljate u ravan moje mržnje prema srpskom narodu.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Radoslav Milojević, povreda Poslovnika.

RADOSLAV MILOJEVIĆ: Hvala, gospodine predsedavajući.

Reklamiram član 107, dostojanstvo Narodne skupštine. Mislim da je prethodni govornik zaslužio bar usmenu opomenu od vas, ako ne i opomenu, zato što je zaista neprimereno reagovao na izlaganje gospođe Tepić. To bi bilo kao kada bih ja rekao – kada je gospodin Srbslav Filipović pristupio iz G17 plus i LDP-a Demokratskoj stranci, on je kazao da veruje da je Demokratska stranka ta, kako je to govorio Zoran Đinđić, koja vuče evropska kola i „želim da najorganizovanijoj, najenergičnijoj stranci pomognem da ta kola stignu tamo gde svi želimo da budemo, u Evropi. To može da uradi samo Demokratska stranka“. To je rekao gospodin Filipović.

Ne znam da li on misli kao i gospodin Martinović, jedan dan jedno, drugi dan drugo, i da nije govorio ono što je mislio. Toliko. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Toliko od vas, gospodine Milojeviću. Smatram da nisam povredio član 107. s obzirom na to da ne mogu da predvidim na koji način će narodni poslanici sagledavati i govoriti o amandmanu koji je trenutno predmet rasprave.

S obzirom na to da ste zloupotrebili povredu Poslovnika i iskoristili da replicirate kolegi Srbslavu Filipoviću, shodno članu 103, st. 7, „u slučaju iz stava 7. ovog člana, predsednik Narodne skupštine je dužan da vreme koje je narodni poslanik koristio zloupotrebljavajući prava iz stava 1. ovog člana oduzme od ukupnog vremena koje pripada njegovoj poslaničkoj grupi u pretresu o tekućoj tački dnevnog reda, ako je njegovoj poslaničkoj grupi preostalo vremena za pretres“. Dakle, videli ste, nisam želeo da vas prekinem, ali sam primenio Poslovnik. Zahvaljujem.

Reč ima narodna poslanica Aleksandra Čabraja, povreda Poslovnika.

ALEKSANDRA ČABRAJA: Hvala.

Član 106, s obzirom na to da zaista mislim, predsedavajući, da bi trebalo malo ravnomernije ove kriterijume primenjivati i na jednu i na drugu stranu. Razumem i pristrasnost i raznorazna osećanja i obaveze, ali to ne znači da mi ne možemo da dobijemo repliku. Ja nisam dobila repliku, dva sata se govorilo o

amandmanu koji sam podnela, a više puta sam se javljala za reč. Nijednom je nisam dobila.

Javila sam se zato što smatram da treba ipak da se govori o temi, jer učitavati kojekakve genocidne namere, pa onda pričati bukvalno o genocidu... Znače, mi se ljutimo kada nam prebacuju i izmišljaju da smo genocidan narod itd., a jedni druge između sebe treba da nazivamo ovde genocidnim, pa to je strašno! Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Koleginice Čabraja, nije mi poznato, niste bili u sistemu. Da ste bili u sistemu i da ste tražili repliku u trenutku kada sam predsedavao, dobili biste je, jer ne primenjujem dvostruke aršine prema poslanicima pozicije i opozicije, što ste malopre mogli videti kada sam dao repliku kolegici Mariniki Tepić koja je bila u sistemu.

Smatram da nisam učinio povredu Poslovnika, člana na koji ste ukazali.

Da li želite da se Narodna skupština u danu za glasanje izjasni o ukazanoj povredi Poslovnika? Zahvaljujem.

Povredu Poslovnika, najpre se javio narodni poslanik Marijan Rističević. Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Zahvaljujem.

Dame i gospodo narodni poslanici, reklamiram član 103, u vezi s članom 104. Jedno je replika, a drugo je povreda Poslovnika. Mislim da su gospođa pre mene i govornik kome ste već oduzeli dva minuta zloupotrebili to pravo, jer se Poslovnik reklamira odmah po učinjenoj povredi, a od onog što oni reklamiraju je prošao još jedan govornik. Dakle, nije bilo osnova da reklamiraju povredu Poslovnika, jer su zakasnili. Drugo, ovo drugo izlaganje je ličilo na repliku. Stoga vas molim da, zbog jednakosti, primenite isto pravilo koje ste primenili prema gospodinu Milojičiću i oduzmete dva minuta poslaničkoj grupi koja je to pravo zloupotrebila naknadno reklamirajući i koristeći kao repliku. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Da li želite da se Narodna skupština u danu za glasanje izjasni o ukazanoj povredi Poslovnika? (Ne.)

(Marinika Tepić: Nemojte, zašto to pravite?)

Zato što sam maločas primetio da je podigao Poslovnik. Nakon toga ste se vi javili, čuo sam i vas. Evo, dozvoliću najpre vama povredu Poslovnika. Izvolite.

MARINIKA TEPIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Smatram da je prekršen član 8. Poslovnika Narodne skupštine gde se kaže: „O redu na sednici Narodne skupštine stara se predsednik Narodne skupštine“. Na to ste me potakli izgovorivši jednu neverovatnu rečenicu. Molim vas da se nadalje suzdržavate da tako postupate, ne samo vi nego svi koji predsedavaju, a to je da kada se rotirate u predsedavanju, kažete – ne znam šta se

desilo pre, ja tada nisam predsedavao. Poslovnik nigde ne predviđa trenutak početka ili kraja rotacije onih koji predsedavaju; on se odnosi na predsednika Narodne skupštine, a njegovi zamenici koji su predsedavajući u dotičnom trenutku poštuju iste odredbe, odnosno Poslovnik se shodno tome primenjuje na njih.

Dakle, mi ne možemo da beležimo tajming, niti bilo ko drugi to treba da radi, kada se ko zarotirao. Zato imate tehničku službu, imate gospođu koja sedi pored vas, imate čitav tim ljudi koji vam pomažu u upravljanju i vođenju sednice, da bi vam rekli šta se desilo pre nego što ste vi preuzeli predsedavanje sednici. Argumenti da neko od vas nije bio prisutan kada su naša prava ovde kršena, mislim da ne stoje.

Drugo, mi smo celo prepodne svedočili ovde da su zloupotrebljavane reklamacije Poslovnika od strane poslanika većine da bi se repliciralo. Svesni smo bili da onog trenutka kada neko od nas sticajem okolnosti, ili snagom argumenata koje ima, sklizne možda nenamerno u repliku, a ne Poslovnik, da će odmah imati najoštriju penalnu meru, a to je oduzimanje minuta.

Molim vas da odredite pauzu ako treba, da se konsultujete sa ljudima koji su bili prisutni ovde od 10.00 jutros, da naprosto imate svest o tome kako se sednica vodila i da iste aršine primenjujete na sve nas.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolegice Tepić. Maločas sam rekao, mislim da niste dobro čuli, maločas sam rekao da ne postoje dvostruki aršini u vođenju sednice.

Što se tiče konkretno kolegice Čabraje, mislim da ste pogrešno protumačili. Nisam rekao da nisam prisustvovao tom delu sednice, nego sam rekao – da sam primetio da je kolegica Čabraja u sistemu i da se javila po osnovu replike, dobila bi reč.

(Marinika Tepić: Rekli ste da niste predsedavali.)

Ne, da nisam primetio da je bila u sistemu. Da sam primetio, dobila bi reč kao i vi.

Da li želite da se Narodna skupština u danu za glasanje izjasni o ukazanoj povredi Poslovnika? (Ne.)

Povreda Poslovnika, narodni poslanik Srbislav Filipović.

Izvolite.

SRBISLAV FILIPOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Reklamiram povredu člana 103. Poslovnika, jer je kolegica reklamirala povredu člana 8, a to blage veze nema ni sa čim što smo čuli ovde. To pokazuje način na koji se oni ophode i prema građanima i prema Narodnoj skupštini Republike Srbije.

Kao što su oni govorili o nekim davno prošlim vremenima, pa prizivaju da se neko negde možda vrati, od toga nema ništa. Kao što se nikad više neće

vratiti ni vreme u kome je Grad Beograd zadužen za milijardu i dvesta miliona evra, neće se vratiti ni pazl-gradovi, neće se vratiti konsultantske usluge Bojane Lekić u Vodovodu; neće ništa od toga da se vrati, neće se vratiti angažovanje advokatske kancelarije u javnim preduzećima u gradu Beogradu.

(Predsedavajući: Koleginice Tepić...)

To možete da zaboravite, završili smo s tim. U Srbiji je novo vreme...

(Predsedavajući: Kolega Filipoviću...)

...Živi se i radi pošteno, plata se zarađuje i ne živi se od krađa kao u vreme nekih pre nas.

PRESEDAVAJUĆI: Nisam bio u mogućnosti da sugerišem kolegi Filipoviću jer koleginica Tepić to nije dozvolila. Da ste dozvolili i da ste se poslužili ne snagom sile i glasa, nego snagom argumenata, ja bih sugerisao kolegi Filipoviću da usmeri svoju pažnju i obrati se meni, da mi ukaže u čemu sam povredio Poslovnik.

Da li želite, kolega Filipoviću, da se Narodna skupština u danu za glasanje izjasni o ukazanoj povredi Poslovnika? (Ne.)

(Radoslav Milojević: Poslovnik.)

Naravno da ćete dobiti reč, kolega Milojeviću, ali neposredno pre vas se javio kolega Aleksandar Marković.

Povreda Poslovnika, izvolite.

ALEKSANDAR MARKOVIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Reklamiram povredu člana 104, ali i člana 107. koji tretira dostojanstvo Narodne skupštine.

Da pređemo preko toga što je malopre bila greška u citiranju člana pa je citiran član 8. Poslovnika, a mislilo se na član 108. Znači šta, tužan je bio pokušaj diskreditovanja i omalovažavanja našeg uvaženog kolege, mog prijatelja gospodina Filipovića, od strane jednog poslanika koji je poznat samo po tome da su se za vreme njegove vlasti u jednoj lokalnoj samoupravi trošile litre i litre piva, da su se trošile...

(Predsedavajući: Kolega Markoviću, molim vas, povredu Poslovnika...)

Pustite me da završim, završiću vrlo kratko.

Želim samo da kažem da je na taj način ugroženo dostojanstvo svih nas koji sedimo ovde, dostojanstvo Narodne skupštine, jer gospodin Filipović je jedan od nas. Jedina greška gospodina Filipovića je što je na vreme uvideo šta je i kakva je Demokratska stranka i kakve su posledice vlasti Demokratske stranke. Gospodin Filipović je kriv samo zbog toga što je na vreme rekao „ne“ takvoj politici.

PRESEDAVAJUĆI: Gospodine Markoviću, ukazali ste na povredu Poslovnika. Ja vas samo molim da ukažete meni – morate se obraćati meni, ne

direktno poslanicima opozicije, već meni – na koji način sam povredio Poslovnik, konkretno čl. 104. i 107.

Da li želite da se Narodna skupština u danu za glasanje izjasni o ukazanoj povredi Poslovnika? (Ne.) Zahvaljujem.

Povreda Poslovnika, narodni poslanik Radoslav Milojević.

Izvolite.

RADOSLAV MILOJEVIĆ: Hvala, gospodine Milićeviću.

Pre nego što ukažem na povredu člana, imam samo jedno pitanje za vas. Izaći ću malo iz okvira, pitanje nije političke prirode, nego ljudske, znam vas kao vrlo korektnog momka bez obzira na to što nismo stranački isto orijentisani. Da li ima smisla da ste meni malopre oduzeli minut i po, a da prethodnoj dvojici govornika niste oduzeli vreme? Da li ima smisla, molim vas, onako drugarski mi recite.

Reklamiram član 108.

PRESEDAVAJUĆI: Vama sam dozvolio da dovršite puna dva minuta, a malopredašnje govornike sam prekinuo, nisam im dozvolio da završe. Prekinuo bih i gospodina Filipovića, međutim, nije mi bilo dozvoljeno od strane pojedinih poslanika opozicije. Samo je u tome razlika, inače bih svakako prekinuo i gospodina Filipovića kao što sam prekinuo i gospodina Markovića.

Po amandmanu, javio se narodni poslanik Marko Atlagić.

Izvolite.

MARKO ATLAGIĆ: Uvaženi predsedniče Narodne skupštine Republike Srbije, gospodo narodni poslanici, moram da kažem da sam šokiran pojedinim amandmanima i, odmah da kažem, predlažem da se odbiju.

Radi građana Republike Srbije i istinitosti, pročitacu u Ustavu Republike Srbije, za jezik i pismo, član 10: „U Republici Srbiji u službenoj upotrebi su srpski jezik i ćiriličko pismo. Službena upotreba drugih jezika i pisama uređuje se zakonom, na osnovu Ustava.“ Podvlačim, na osnovu Ustava.

Naime, vaspitno-obrazovni rad, kako kaže član 5, ostvaruje se na srpskom jeziku i ćiriličkom pismu. Pošto su srpski jezik i ćiriličko pismo sastavni deo identiteta srpskog naroda, da ne kažem glavni, išli bismo u rastakanje nacionalnog identiteta Srba u celini. Predlagači su i ranije prilikom svojih istupa, kao i njihovi istomišljenici, unazad deset godina iznosili iste stavove. Njihov cilj nije samo da rastaču pismo i jezik, nego, ako ukinete ćiriličko pismo, sledeća faza jeste ukidanje nacionalnog imena.

Prema tome, u tom smislu, smatram da je zakon izuzetno dobar, da je rešio ne samo pitanje ostvarivanja prava službene upotrebe jezika matičnog naroda, nego i nacionalnih manjina, kako vidite u sledećim stavkama člana 5, kako to rade i drugi narodi u Evropi i svetu.

Još jedanput kažem, zaista sam šokiran predlogom. Ovo je ignorisanje ne samo nacionalnog imena, nego ignorisanje nacije u celini. Hvala lepo.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Atlagiću.

Po amandmanu, reč ima narodni poslanik Ljubiša Stojmirović.

Izvolite.

LJUBIŠA STOJMIROVIĆ: Poštovane kolegice i kolege, ja sam već jedanput rekao, smatram da je predlog ovog člana koji je dalo Ministarstvo sasvim na mestu. Ali bojim se da smo se svi malo zaigrali i da smo zaboravili da se danas raspravlja o jednom zakonu koji u svom nazivu ima i reč „vaspitanje“.

Hajde da se zapitamo svi da li se ponašamo onako kako se ponašaju vaspitani ljudi. Učinimo da ovaj posao završimo na jedan kulturni i dostojanstven način, kako to i priliči vaspitanim i obrazovanim ljudima. Apelujem na kolege iz pozicije i kolege iz opozicije da se uzdržimo od teških reči i da zbilja dostojanstveno završimo ovaj posao. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Po amandmanu, reč ima narodni poslanik Zoran Živković.

Izvolite.

(Marinika Tepić: Repliku sam tražila jer je moj amandman.)

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Hvala lepo. Poslanica Tepić je tražila opravdano repliku, pa očekujem da joj date posle mog govora.

Podržavam govor mog prethodnika sa suprotne strane. Stvarno bi bilo lepo da svojim kolegama pokaže šta je to vaspitanje, obrazovanje i da ih natjera da današnja rasprava teče na način koji je dovoljno pristojan za ovaj visoki dom.

Šta je amandman? Zbog javnosti, amandman je da se predlaže da se nastava ne izvodi samo na jednom pismu, srpskom ćiriličkom pismu, nego da se izvodi i na latiničkom pismu, takođe srpskom. To je bogatstvo ovog naroda. Ko to ne zna da shvati, ja ne mogu da mu pomognem, nisam te struke niti te specijalnosti. Znači, samo bogatstvo može da bude kada imate dva pisma koja vam daju mogućnost da komunicirate među sobom, i sa Srbima, i sa drugim građanima Srbije, i sa susedima, sa celim svetom.

Zlonamerne primedbe da se time razbija korpus srpskog naroda, identitet i ne znam šta sve, besmislene su. Kao da ste profesor istorije koji je pobjegao iz tri države i otišao u treću nezavisnu da tamo izigrava nekakvog profesora. To je potpuno besmislena stvar.

Molim kolege preko puta, nemojte da branite više srpstvo i Srbe nigde. Gde god ste ih branili, tamo Srba više nema, ni u Kninu, ni u Prizrenu, ni u Mostaru, nigde.

(Predsedavajući: Gospodine Živkoviću, molim vas...)

Nemojte da branite ništa što je srpsko, vi ste... (Isključen mikrofoni.)

PRESEDAVAJUĆI: Gospodine Živkoviću, molim vas da poštujuete dostojanstvo Narodne skupštine. Ove poslednje reči se nisu čule jer nisam dozvolio nastavak onoga o čemu ste želeli da govorite, a to se najmanje tiče amandmana o kojem se vodi rasprava.

Povreda Poslovnika, narodni poslanik Aleksandar Martinović.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, povređen je član 107. Ovo što je rekao Zoran Živković odnosilo se na našeg uvaženog kolegu prof. dr Marka Atlagića, koji je svojevremeno bio ministar u Vladi Republike Srpske Krajine, poslanik u Hrvatskom saboru 1990. godine, kada nije bilo nimalo jednostavno biti Srbin u Zagrebu, a pogotovo ne poslanik.

Ovo što je rekao Zoran Živković u prevodu znači sledeće: vi Srbi ste zlikovci, zločinci i vi ste izazvali raspad bivše Jugoslavije.

Dok je Marko Atlagić branio Srbe u Krajini i Kninu, pitam Zorana Živkovića šta je radio. Verovatno je švercovao bunde, ili ga je onaj Lule tamo vezivao u Nišu za banderu. U svakom slučaju, Srbe nije branio.

Molim vas, gospodine Milićeviću, ovo što je rekao Zoran Živković prevazilazi nivo lične uvrede. Ovo je uvreda na račun Srbije i srpskog naroda, jer je podtekst ovoga što je rekao Zoran Živković da su Srbi odgovorni za raspad bivše Jugoslavije, jer je ovde prozvan čovek koji je branio Srbe u Krajini, i to ne samo politički nego i vojno.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, gospodine Martinoviću. Da li želite da se Narodna skupština u danu za glasanje izjasni o povredi?

(Aleksandar Martinović: Ne, tražim da mu se izrekne opomena.)

Sad ću vam reći, ono o čemu je govorio gospodin Živković nije otišlo u etar, odnosno u javnost, jer sam ga prekinuo.

(Aleksandar Martinović: Ali je otišlo u stenogram.)

(Narodni poslanici pričaju uglas.)

Gospodine Živkoviću – u pravu ste – izričem vam opomenu.

(Zoran Živković: Na osnovu čega? Zašto?)

Na osnovu ponašanja.

(Zoran Živković: Kog ponašanja?)

Vašeg trenutnog ponašanja.

(Zoran Živković: Ko si ti da meni izrekneš opomenu?)

U ovom trenutku predsedavajući, i to ćete morati da poštujuete.

Shodno članu 112, sada ću napraviti pauzu od dva minuta.

Zahvaljujem.

(Posle pauze.)

PRESEDAVAJUĆI: Nastavljamo sa radom.

Po amandmanu se najpre javio narodni poslanik Marijan Rističević.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Zahvaljujem.

Dame i gospodo narodni poslanici, ovo je veoma ozbiljna tema. Mogu da se složim sa predlagačima amandmana u jednom, da je i latiničko pismo naše pismo, koje su Hrvati ukrali, ali s obzirom na dešavanja u poslednjih sto godina, ja bih ipak da mi malo zaštitimo ćirilicu.

Kako to izgleda na sudu? Kolega Atlagić je bio. Svojevremeno su me tužili ovi iz „nikad im dosta nije bilo“. Kada sam došao na sud, tužba je bila na latinici; dođem ja na Novi Beograd, u Prvi osnovni sud, tužba na latinici. Kažem ja sudiji. (Govorim šta npr. može da dođe ukoliko se ovo ne definiše.) Sudija mi kaže da misli da ja nemam pravo na ćirilicu, iako prema članu 10. Ustava to moje pravo nije sporno.

Ima poslovice koja kaže: „Kad zatreš jezik, zatro si i narod“. Kao veoma ugrožen narod, kao ostatak jednog naroda od koga su nastali mnogi drugi narodi, koji su prisvojili naš jezik, samo su stavili neke svoje oznake, dodali neka dva slova... Ja im tražim da vrate trideset naših slova, neka se koriste samo sa ona svoja dva, kad to tako može. Dakle, prvo su nam preuzeli jezik; neki su nam preuzeli i pismo. Ja se slažem da je latinica srpsko pismo sa latiničkim oznakama, ali mi moramo biti osetljivi na ćirilicu, ona je godinama zapušтана.

Kolika mržnja se primenjuje prema ćirilici pokazuje ova fotografija. (Narodni poslanik pokazuje fotografije.) To pokazuje ova fotografija. Ovo je Vukovar, pogranični grad u Republici Hrvatskoj. Ukoliko ne budemo pažljivi, može nam se desiti – a dešavalo se da i u Srbiji razbijaju table sa oznakama države Srbije – da neko počne i ovde da razbija table zbog ćiriličkih oznaka. Dakle, na ovo se ne treba ugledati, ali kad oni mogu da štite latiničko pismo, koje su ukrali od nas, zašto mi ne bismo zaštitili svoje originalno pismo koje se zove ćirilica?

Zakoni se menjaju. Ukoliko drugi narodi shvate da se služe našim pismom, ukoliko tenzije splasnu, ukoliko se ne bude dešavalo ovo... Pa, oni neće da nam učine ni kad napišu „Srbe na vrbe“, neće da napišu ćiriličkim pismom. Ni toliko neće da nam učine.

Zbog te osetljivosti naroda na sva dešavanja i osetljivosti na to što ćiriličko pismo nije bilo zaštićeno u prethodnom periodu, apelujem da mi to činimo i pozdravljam ovo kao početak borbe da ćirilica makar bude ravnopravna u državi Srbiji, ako ne i preče pismo. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI (Veroljub Arsić): Reč ima narodni poslanik Ljupka Mihajlovska, povreda Poslovnika.

Izvolite.

LJUPKA MIHAJLOVSKA: Član 106. stav 1: „Govornik može da govori samo o tački dnevnog reda o kojoj se vodi pretres.“

Dakle, gledaju nas roditelji, ne daj bože deca, gleda nas akademska javnost i očekuju da čuju šta će to revolucionarno doneti ova dva nova zakona.

Ministar nam se malo uspavao; verovatno prvi put posle dugo vremena imate priliku da vidite kako izgleda situacija u srpskim školama, otprilike ovako kao u ovoj skupštini.

Molim vas da opomenete sve koji se ne drže dnevnog reda, jer nama je jasno zbog čega se to radi. Radi se zbog toga da se skрати vreme, odnosno da se produži vreme za raspravu da ne bismo imali vremena da raspravljamo o zakonu o visokom obrazovanju i amandmanima koje smo podneli, da javnost ne bi znala da ste danas proturili mnoge stvari koje inicijalni Predlog zakona o visokom obrazovanju nije sadržao i da ste onako „na kvarno“, slobodno mogu da kažem, najzad našli model kako da univerzitetima koji dugo godina ne mogu da dobiju akreditaciju to obezbedite.

Molim vas da se svi drže dnevnog reda.

PRESEDAVAJUĆI: Koleginice Mihajlovska, vi možete o povredi Poslovnika sa predsedavajućim, ministar nema nikakve veze sa tim.

LjUPKA MIHAJLOVSKA: Vama se i obraćam.

PRESEDAVAJUĆI: Meni se obraćajte.

Druga stvar, svaki poslanik troši vreme svoje poslaničke grupe. Ne može on vama ništa da oduzme.

Da li ste zadovoljni odgovorom ili želite da se Skupština u danu za glasanje izjasni o tome?

Želite da se izjasni. U redu.

Po amandmanu, narodni poslanik Boško Obradović.

Izvolite.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Poštovane kolege narodni poslanici, poštovani građani Srbije, ova rasprava je zaista pogodila jednu izuzetno bolnu i važnu temu društvene scene u Srbiji, a to je pitanje zaštite ćirilice u savremenom društvu.

Zaista ne mogu da se složim sa kolegama iz opozicije koje predlažu jedan ovakav amandman, koji praktično pod izgovorom zaštite srpskog latiničkog pisma uvodi u naše društvo jednu vrstu šizofrenije, po kojoj jedino mi imamo dva pisma, koja treba da budu podjednako zastupljena, a svima nam je jasno i svi vidimo da ta dva pisma u međusobnom ratu ne mogu preživeti. Jedno će nestati. Po svim tendencijama koje gledamo decenijama unazad, ćirilica je ta koja nestaje a ne latinica.

U tom smislu, meni je zaista drago da su se predstavnici vladajuće većine setili ćirilice, posle šest godina vlasti Srpske napredne stranke. To je dobar znak i ja pozdravljam to što su došli na pozicije Dveri i zaštite ćirilice u našem društvu.

Ono što je dramatično jeste zašto niste ništa uradili za šest godina vlasti da zaštitite ćirilicu, nego se ovde verbalno obračunavate sa nekim amandmanima, a imate svu vlast šest godina da zaštitite ćirilicu u službenoj upotrebi u našem društvu, da je zaštitite u medijima, u javnim natpisima, na ulicama, na svaki

drugi način. Nema te zaštite. Vi ste, makar u poslednjih šest godina, zajednički odgovorni za propadanje ćirilice u našem društvu i državi.

U redu je, danas ste se setili da postoji ćirilica, danas hoćete da je štitite. To je dobra stvar i mi to apsolutno podržavamo. Apsolutno smo protiv šizofrenije i nekakve prazne priče o dva pisma koja mi treba podjednako da negujemo jer je to naše bogatstvo. To nije bogatstvo, to završava tako kako je rekla koleginica – naša deca pišu latinicom i zaboravljaju ćirilicu. Dveri su apsolutno protiv toga.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Aleksandra Jerkov.

Izvolite.

ALEKSANDRA JERKOV: Zahvaljujem se, potpredsedniče. Meni se čini da sam se javila pre mnogih govornika; nije važno.

Dakle, ono što smo mi hteli prethodnim amandmanom, koji je isti kao i ovaj, jeste da kažemo, prvo, da je latiničko pismo srpsko pismo; drugo, da se nastava informatike ne može izvoditi na ćiriličkom pismu i, treće, da vidimo da ono što je ministar malopre rekao u zakonu ne piše. Vi ste rekli, ministre, i ćirilica i latinica. U zakonu piše: „Obrazovno-vaspitni rad ostvaruje se na srpskom jeziku i ćiriličkom pismu“, tačka; ne pominje se latinica, tako da to što ste vi rekli u zakonu ne piše.

Kao odgovor na ovu našu inicijativu dobijamo optužbe da mrzimo svoj narod, da mrzimo Srbiju, da mrzimo pismo, da hoćemo da proglasimo narod genocidnim, da optužujemo Srbe da su započeli rat i tako dalje. Neki poslanici su šokirani. Pa i ja sam isto šokirana što narodni poslanici ne znaju razliku između službene i javne upotrebe jezika! U školi jezik nije u službenoj upotrebi, nego u javnoj upotrebi.

Dalje sam šokirana zbog toga što narodni poslanici drže da je samo ćiriličko pismo pismo srpskog jezika, jer time odbacuju i svom, kako bih rekla, neprijateljskom, arhineprijateljskom narodu, Hrvatima (pošto vidim da komentarišu kako je ćirilica srpsko a latinica hrvatsko pismo), prepuštaju celokupnu dubrovačku književnost, za koju mi verujemo da je srpska književnost, zamislite, pisana latinicom, prepuštaju dela Ive Andrića, koja su prvo objavljena latinicom, Dobrice Ćosića.

Nemate prava, gospodine Atlagiću, toga da se odričete samo zato što ne znate da je i latiničko pismo pismo srpskog jezika. Ko onda mrzi srpski narod, srpsku književnost, da li mi koji pokušavamo da ga obogatimo ili vi koji se odričete najvećih dela naše književnosti zato što ne znate da je i latiničko pismo u tradiciji srpske književnosti i srpskog naroda i da su njime pisana najveća dela naše književnosti?

PRESEDAVAJUĆI: Pravo na repliku, narodni poslanik Marko Atlagić.

Izvolite.

MARKO ATLAGIĆ: Uvaženi potpredsedniče Narodne skupštine, šokiran sam diskusijom prethodne govornice, ali sada ćemo razjasniti.

U službenoj upotrebi u Srbiji je srpski jezik i ćirilčko pismo. Latinica je posuđena od Latina, moram ovo da joj kažem. I Hrvati su je posudili. Latinica je srpska koliko i hrvatska, koliko i mađarska, ali je u Hrvatskoj njihovo službeno nacionalno pismo, kao što je ćirilica u Srbiji srpsko nacionalno pismo. Nacionalne manjine, vidite u ovom članu, kaže se kako pismo upotrebljavaju, sigurno svoje pismo i tako dalje, uz određene karakteristike i standarde.

Nije tačno, koleginica se ne bavi, ovo je već stvar paleografije koju ja studentima predajem, pa preporučujem koleginici Jerkov, koja sada ne sluša, da dođe na moj čas predavanja Latinske i slavenske paleografije i zajedno sa mojim studentima da razjasnimo, pa će onda naučiti da je u Dubrovniku postojala i srpska kancelarija na srpskom pismu, a ne samo na latiničkom. Hrvati su upotrebljavali staroslovenski jezik do 925. godine, a onda su se odrekli svog staroslavenskog jezika, odnosno pisma glagoljice i posudili od Latina itd.

Dakle, latinica je srpska koliko i hrvatska, koliko i u Bosni, koliko i u svim drugim narodima koji latinicu upotrebljavaju. Ali ovde se radi o srpskom nacionalnom pismu. Ćirilica je srpsko nacionalno pismo. Prema tome, ono mora biti u službenoj upotrebi i čak, da se ja pitam, u upotrebi. Dvojezičnost je zagarantovana tamo gde su dva naroda u lokalnoj zajednici, gde je u određenim standardima postoji drugi jezik i pismo u upotrebi. Prema tome, odreći se svog nacionalnog pisma znači odreći se sebe, kako je to Stefan Nemanja govorio, i njegovi naslednici.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Koleginice Jerkov, nemate pravo na reč. Pozvao vas je kolega Atlagić na predavanje. Ne, ne.

Reč ima narodni poslanik Mirko Krlić.

Izvolite.

MIRKO KRLIĆ: Hvala, predsedavajući.

Dame i gospodo narodni poslanici, poštovani ministre, neću koristiti puno vremena, tek toliko da podržim inicijativu Ministarstva jednim vrlo slikovitim primerom i da kažem nešto vama koji imate sumnju u to da li je došlo do rastakanja nacionalnog identiteta, kako je to rekao profesor Atlagić. Najbolje ćete videti ako, kojim slučajem, odete u Banjaluku; pretpostavljam da je većina vas tamo bila. U centru Banjaluke nalazi se ogroman spomenik, obelisk, preko puta... Nalazio se gde je nekada srušena srpska pravoslavna crkva na svu sreću danas ponovo podignuta. Tamo se nalaze stihovi srpskog pesnika – jedan red je pisan ćirilicom, drugi red latinicom. Neverovatan nonsens, nešto što samo pokazuje primer da je u ime bratstva i jedinstva ovaj narod bio spreman da se odrekne svog nacionalnog identiteta!

Zbog toga pozdravljam što se danas ćirilčko pismo na ovaj način ponovo utvrđuje i štiti ovakvom vrstom zakona. Znači, da bismo opstali u ljudskom obliku, moramo čuvati svoju kulturu, svoj identitet i svoje nacionalno dostojanstvo. Ja vas molim da zadržite ljudski oblik bar do kraja ovog mandata, da čuvate svoj identitet i svoju kulturu. Ne verujem da će vam to posle biti potrebno, možete se vratiti u svoj prirodan oblik. Prijatno.

PRESEDAVAJUĆI: Povreda Poslovnika, narodni poslanik Marinika Tepić.

Izvolite.

MARINIK TEPIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Smatram da ste, možda nenamerno, prekršili član 104, odnosno dozvolili da se pogrešno tumači sadržaj mog amandmana na član 5. ovog zakona, koji svi imaju pred sobom pa i vi. Smatram da u ulozi predsedavajućeg ipak treba da budete pozorniji, da imate veću pažnju nego drugi, nezainteresovani poslanici ili zainteresovani upravo za to, za pogrešno tumačenje.

U poslednjih nekoliko minuta moje i vaše kolege ne samo da pogrešno tumače nego i izvrću sadržaj mog amandmana. Vi na to ne reagujete. Govore o odricanju od nacionalnog identiteta, da ova intervencija znači odricanje. Ne znači odricanje, niti se iko odriče ćirilčkog srpskog pisma, nego se predlaže dodavanje i srpskog latiničkog pisma.

Da se ne bi stvarala zabuna u javnosti, ja vas molim da kao predsedavajući, koji raspolaže svim amandmanima, skrenete pažnju na to da se ne iznose netačni podaci, da se ne izvrće sadržaj naših amandmana pa se posle mi teretimo da vređamo ili iznosimo ovde maltene ratoborne izjave.

S druge strane, slušamo teške kvalifikacije, od zločina do genocida, što su tako strašni i ozbiljni instituti koji našu zemlju tište godinama unazad, strašno su breme našoj zemlji da bismo se tako olako frljali sa njima i stavljali ih u kontekst nečega što je neuporedivo sa ozbiljnim zločinima kakav je genocid i drugi koji su pomenuti.

Molim vas da to ne činimo sa ovom raspravom, jer zaista tome nije mesto, pritom dolazeći u rizik da vređamo žrtve genocida i ostalih loših radnji koje su činjene u nečije tuđe ime. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Koleginice Marinika, svaki narodni poslanik ima pravo da tumači amandman kako smatra da treba da ga tumači, ja tu ne mogu da vam pomognem. Mogu u slučaju da vaš amandman bude prihvaćen, to će ostati zabeleženo, pa ako neko zatraži autentično tumačenje tog člana 5. koje je nastalo prihvatanjem vašeg amandmana, vi ćete biti ti koji ćete prvi da date predlog autentičnog tumačenja. U debati svaki narodni poslanik ima pravo da ga tumači kako smatra da treba.

Povreda Poslovnika, Aleksandra Čabraja.

ALEKSANDRA ČABRAJA: Reklamiram član 107. Dakle, možda svaki poslanik ima pravo na autentično tumačenje amandmana o kojem se raspravlja, ja se slažem s tim, ali nijedan narodni poslanik nema pravo da vređa dostojanstvo Narodne skupštine, a vi ste to dopustili, tako što će reći da mi treba sada da budemo u nekom ljudskom obličju, a da posle možemo da se vratimo u neko obličje koje nije ljudsko.

Ako ovo nije vređanje dostojanstva Narodne skupštine i velikog dela poslanika koji ovde sede, ja ne znam šta treba da se kaže pa da neko shvati da je Narodna skupština uvređena time.

PRESEDAVAJUĆI: Slažem se da je kolega Krlić preterao i vodiću o tome više računa sledeći put.

Povreda Poslovnika, Branka Stamenković.

BRANKA STAMENKOVIĆ: Povreda Poslovnika, član 103. stav 3, predsednici poslaničkih grupa imaju prednost prilikom prijave povrede Poslovnika. Malopre su istovremeno Poslovnik držali kolega Saša Radulović i kolegica Čabraja. On je predsednik poslaničke grupe, ona nije. Vi ste dali reč njoj, ne njemu. Povredili ste Poslovnik. Samo mi nemojte reći da ga niste videli, čovek ima dva metra. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Nisam ga video kad sam davao kolegici reč.

Da li želite, kolega Raduloviću, povredu Poslovnika?

Eto, nisam mnogo pogrešio, odustao je.

Po amandmanu, reč ima narodni poslanik Nenad Konstantinović.

NENAD KONSTANTINOVIĆ: Poštovani potpredsedniče Parlamenta, dame i gospodo narodni poslanici, ja sam iz ove rasprave razumeo da SNS pošto-poto hoće zakonom da obezbedi da naša deca ne uče latinicu u osnovnoj školi. Ja sam tako razumeo vas iz Srpske napredne stranke koji objašnjavate da je ovo službeni jezik, srpski, ćirilčko pismo, pa će da se uči samo srpsko ćirilčko pismo.

Zato podržavam da usvojite ovaj amandman, da bismo omogućili zakonski da naša deca nauče latinicu. Ne vidim razlog zašto bi učila latinicu samo na časovima engleskog jezika, valjda mogu da nauče latinicu i na času srpskog jezika. Razlikuju se ta slova na engleskom i na srpskom jeziku. Prema tome, treba da uđe u zakon mogućnost da naša deca u drugom razredu, kao što su i do sada učila, uče i dalje latinicu. Ako se ne prihvati ovaj amandman, to će možda biti sprečeno ovim autentičnim tumačenjima koja daju poslanici Srpske napredne stranke.

Mislim da je dobro da naša deca znaju i ćirilicu i latinicu, ne vidimo ništa loše u tome.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Gordana Čomić.

GORDANA ČOMIĆ: Zahvaljujem.

Ja ću govoriti na latinici, zbog toga što želim da nas sve podsetim da je uvredljivo braniti upotrebu ćirilice time da Srbi, Srпкиnje i drugi narodi i narodnosti koji pišu ćirilicom ne umeju sami da sačuvaju sopstveno pismo.

Uvredljivo je govoriti o ćirilici kao identitetu i onda kazati – ona je ugrožena zato što mi nećemo da upražnjavamo svoj identitet. Koliko je to uvredljivo postaje jasno ako malo razmislite šta izgovaramo kad kažemo – naredićemo korišćenje samo ćirilice, zato što je to naš identitet. Ili imamo identitet ili ga nemamo. A zloupotrebljavati pismo jednog jezika za raspravu, čak bih rekla ispod politikantskog nivoa, o tome je li nam nacija ugrožena ili nije, nije dostojno nikoga ko govori ovaj jezik. Zato govorim na latinici. Hvala vam.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 5. amandman je podnela narodni poslanik Branka Stamenković.

Da li neko želi reč?

Izvolite, kolegkinice Stamenković.

BRANKA STAMENKOVIĆ: Hvala.

Moj amandman takođe ide u pravcu da se ne opredeljujemo isključivo za ćirilicu u odvijanju obrazovno-vaspitnog rada, već da držimo i latinicu. Pritom ja neću pričati toliko o ovim razlozima nebeske Srbije, već bih da se malo spustimo na zemlju i vidimo kako će ovo u praksi da izgleda.

Nekoliko pitanja za predlagača zakona: da li ovo znači da deca više neće učiti latinicu u drugom razredu osnovne škole? Ministar klima glavom, kaže – učiće. Evo, da objasnim kako će to onda da izgleda: oni će učiti latinicu, a neće smeti da je koriste. Već sad se dešava, pričam na osnovu iskustva iz osnovnih škola, imam dete u osnovnoj školi, da nastavnici brane deci da pišu latiničnim pismom. Kad ovo budu videli, deliće jedinice ukoliko se ne bude pisalo isključivo ćirilicom.

Druga stvar, u obrazloženju za odbacivanje ovog amandmana ministar je naveo da se to pitanje rešava drugim zakonom. Kojim drugim zakonom? Ovo je krovni zakon. Molim vas, dva pisma su naše bogatstvo, nemojmo učenje latinice prebacivati sa učiteljice na „tičerku“, nego ostavimo stvari kao i do sada, da imamo dva pisma koja se ravnopravno mogu koristiti. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Na član 5. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Nenad Čanak, Olena Papuga i Nada Lazić.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Amandman kojim se posle člana 5. dodaje član 5a podneo je narodni poslanik Saša Radulović.

Da li neko želi reč?

Reč ima narodni poslanik Saša Radulović.

SAŠA RADULOVIĆ: Hvala.

Ovde se nauči mnogo o retorici, čujemo od vladajuće većine jedan početak koji bih ja mogao da iskoristim sada i da kažem da velika mržnja koju vladajuća većina oseća prema opoziciji ne bi trebalo da je spreči da uradi nešto što je u interesu građana Republike Srbije. Ovo je retorika koju ste iskoristili, zar ne? Na ovakav način, naravno, ne bi trebalo da razgovaramo.

Činjenica jeste da smo ovde predložili mnogo stvari. Između ostalog je predloženo, na primer, da se ograniči broj učenika po odeljenju tako da odeljenje u osnovnim i srednjim školama može da ima maksimalno dvadeset učenika. To je jedan od faktora kojima možemo da utičemo na kvalitet obrazovanja. To je član koji je predložen. Koristiću ovu argumentaciju, ovo je u interesu svih građana, zbog čega onda vladajuća većina ne podržava ovo? Da li je u pitanju samo mržnja prema opoziciji kada o ovome govorimo?

Ovo su neke stvari gde nije bitno samo opredeliti sredstva za nešto, nego je bitno raditi na kvalitetu i pokazateljima kvaliteta obrazovanja koje ljudi dobijaju. Složićemo se svi da u učionicama u kojima ima 30-32 učenika, a to je posebno u Beogradu slučaj, jednostavno ne možete da dođete do kvalitetne nastave. Prema tome, sa ovakvim amandmanom, država bi trebalo da obezbedi dovoljna sredstva da deca uče u odeljenjima koja imaju razumnu veličinu.

Isto tako, u predškolskim ustanovama trebalo bi ograničiti broj dece po grupi, po vaspitaču koji vodi tu grupu, ne bi li ta deca u predškolskim ustanovama dobila kvalitetno obrazovanje. Hvala.

Po amandmanu reč ima narodni poslanik Vladimir Orlić.

VLADIMIR ORLIĆ: Pozivam da se ne prihvati, baš kao malopre. Naravno da to što predlagač amandmana ne uviđa nikakvu razliku između, kako je rekao, mržnje i sopstvene neozbiljnosti, odnosno problema sa matematikom, nije razlog da mi ovo podržimo. Hvala lepo.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Po amandmanu, reč ima narodni poslanik Saša Radulović, ali prvo Marijan Rističević.

(Saša Radulović: Kako?)

Prijavio se pre vas.

(Saša Radulović: Što mene pitate?)

Da bih znao da niste tražili repliku.

(Saša Radulović: Sad svakoga pitate.)

Kolega Raduloviću, da ste tražili pravo na repliku, mogu da prihvatim ili da odbijem, ali prvo moram da vas pitam.

(Saša Radulović: Da li svaki put pitate?)

Zato što vas ne mrzim, to vas pitam.

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, nemam ništa protiv da pomenuti gospodin govori pre mene.

Bojim se da je on pomešao. Član 5. ne govori o broju učenika. Da li sam ja pogrešio? Po ovome, 5a, on je predložio da obrazovanje bude to, to i to; nigde se ne govori o broju učenika.

Kaže – matematički dokaz o izbornoj krađi. Imali smo sva pokrivena biračka mesta, krađe nije bilo. Isti čovek, neverovatno!

Broj dva: jedan traži da se školarina poveća, ovi iz grupe „nikad im dosta nije bilo“; drugi traže da školarina bude besplatna. Jedan kolega, „Rasulović“, kaže – ja sam protiv subvencija. Onda, list „Blic“, kaže: „Sigurno je da u ovoj 2014. godini nećemo ići na ukidanje subvencija za investitore koji otvaraju nova radna mesta“, otkriva za „Blic“ gospodin „Rasulović“, ministar privrede.

(Predsedavajući: Kolega Rističeviću, kakve to veze ima s amandmanom?)

Ima. Govorim kako je pomešao ovo: visoku školarinu, povećati školarinu, skinuti školarinu, besplatno školovanje; subvencije da se uvedu, da se ne uvedu; bilo je izborne krađe, nije bilo izborne krađe. Isti čovek po amandmanu, kažem, besplatno obrazovanje, izađe i obrazlaže koliko u odeljenju treba da bude učenika. Ili je muzičar ili nije muzičar. Ako je muzičar, neka ide da svira. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Pravo na repliku, narodni poslanik Saša Radulović.

SAŠA RADULOVIĆ: Mislim da građani mogu jako lepo da vide kako izgleda kada poslanici vladajuće većine hoće da pobegnu od rasprave i kako pokreću raznorazne teme i puštaju razne neistine samo da ne bi govorili o onome što je stvarno tačka dnevnog reda.

Evo da vam kažem, ovaj član koji predlažem, to je član 5a, tu ima jedan stav koji kaže: „Odeljenje u osnovnim i srednjim školama može da ima maksimalno dvadeset učenika“, tako da prethodni govornik očigledno nije govorio istinu. Oni bi da ne diskutujemo o ovome, oni bi da diskutujemo o svim ovim stvarima koje podmeću, neka izmišljanja.

Ako hoćete da vidite, recimo, za subvencije stranim investitorima, dovoljno je da pogledate budžet Republike Srbije za 2014. godinu koji sam ja predložio, budžet Ministarstva privrede, za koji su oni svi zajedno glasali jer tad im je zvonice tako govorilo. Tim budžetom su ukinute subvencije svim stranim investitorima. Uvođen je red u Srbiji.

Prema tome, to je ono o čemu govorim. Da bi se uvele sve ove stvari u Republiku Srbiju, i besplatni udžbenici i prevoz za svu decu i da se obezbedi maksimalan broj učenika po odeljenju, sve to može da se plati jer novca u

budžetu ima. Problem je što se taj novac troši na pogrešne stvari. Troši se na bacanje novca u različitim subvencijama stranim investitorima, na korupciju, na svašta.

Kada sam pokušao da uvedem red, to je zaustavljeno. Zbog toga sam i podneo ostavku.

Prema tome, da ne bismo pobjegli od suštine, građani treba da znaju, suština je da amandman 5a predlaže besplatne udžbenike za svu decu u svim osnovnim i srednjim školama; predlaže, takođe, da se ograniči broj učenika po odeljenju; predlaže mnoge stvari koje trebaju svim roditeljima. Ovo je samo jeftin pokušaj da se pobjegne od suštine.

Gospodo, vreme reči je isteklo. Dajte dela malo, imate amandman.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, kolega Raduloviću, istekla su vaša dva minuta.

Reč ima ministar, gospodin Šarčević.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Dužan sam samo da kažem da je prosek učenika u osnovnim školama Srbije trenutno 19,1 učenik.

PRESEDAVAJUĆI: Pravo na repliku, narodni poslanik Marijan Rističević.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Zahvaljujem.

Dame i gospodo narodni poslanici, posebno vi dragi moji seljani i seljaci, ili kako vas već nazivaju, evo primera kako bi gospodin Radulović eliminisao ne znam koliko odeljenja. Ja se nadam, ministre, da to nećemo dozvoliti. Kad je već predlagao amandman, trebalo je za seoske sredine predvideti da to bude manji broj dece, jer dece u seoskim sredinama nema. Metropolizacija je uradila svoje. Veliki broj dece je, pre ili kasnije, posle sticanja obrazovanja otišao u grad. Svi veliki umovi su rođeni na selu, pa bih ja voleo da je prethodni govornik govorio malo i o tome.

Međutim, on je pokušao da kaže da ja nisam govorio istinu. Ali ovde to stoji, to je nesporno, i nije jedan medij objavio, 12.9.2013. godine: „Sigurno da u ovoj 2014. godini nećemo ići na ukidanje subvencija za investitore koji otvaraju nova radna mesta“, otkriva za „Blic“. On objašnjava da ova mera postoji i u drugim državama i da je jasno da mora postojati nešto zbog čega će se ulagači opredeliti baš za Srbiju.

Ja pozdravljam to mišljenje. Verovatno nije mislio, već je samo rekao, ali ja pozdravljam to što je rekao jer to donosi nove tehnologije. Nove tehnologije donose radna mesta. Nove tehnologije uz nova radna mesta donose i novi sistem obrazovanja, novo obrazovanje, donose novo znanje. Ali, eto, on nije znao šta je rekao, jer mu je verovatno neko napisao i bilo je – pročitaj što ti je napisano. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Kolega Raduloviću, nemate pravo na repliku. Nemate, zato što vas je kolega Rističević podržao u onome što ste govorili dok ste bili ministar.

(Saša Radulović: Po amandmanu.)

Po amandmanu?

Po amandmanu prvo ide narodni poslanik Aleksandra Čabraja.

ALEKSANDRA ČABRAJA: Zahvaljujem. Član 106.

Baš kao što slike Vukovara, prema kojima bih ja očekivala malo više poštovanja u ovom domu, nemaju blage veze s ovom raspravom, upravo tako nema ni izborna krađa, ni nove tehnologije itd. Dakle, nikakve. Kao što ste i sami rekli, predsedavajući, nikakve veze nemaju s ovom diskusijom. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima narodni poslanik Marko Đurišić.

MARKO ĐURIŠIĆ: Hvala.

Kao odgovor na ovu temu o jednom delu amandmana koji predlaže Poslanička grupa DJB koji govori o maksimalnom broju učenika, jedini odgovor koji smo mogli da čujemo od ministra je prosečan broj učenika u Srbiji, koji je, eto, nešto malo manje od tih dvadeset. Ali nije suština i ne govori ovaj amandman da prosek učenika po odeljenju treba da bude manje od dvadeset ili do dvadeset, nego da ne bude više od dvadeset učenika u odeljenju.

Zašto je to važno, ministre? Evo, ja sam našao ovde, dok traje diskusija, sajt vaše škole. Vi se hvalite tamo i kažete – broj učenika u odeljenjima kreće se od deset do dvadeset, što omogućava primenu savremenih oblika i metoda rada, u cilju postizanja kvalitetnijih znanja i veština. Znači, vi ste, gospodine ministre, u svom prethodnom životu, kao direktor jedne privatne školske ustanove, vrlo dobro znali zašto je važno da odeljenja nemaju više od dvadeset učenika i da se na taj način radi bolje i kvalitetnije. Kada mi govorimo ovde o zakonu kojim treba da se uredi obrazovanje u celoj Srbiji, onda je sasvim u redu da govorimo o tome da li taj broj od maksimalnih dvadeset učenika može i treba da se nađe kao zakonska obaveza, da li možemo da govorimo o tome koliko će to da košta državu Srbiju i da li imamo mogućnosti, materijalne i kadrovske, da to ispunimo, a ne da se ovako paušalno napadamo mi iz opozicije kako ne znamo ništa, kako želimo samo da opstruiramo raspravu, a vaš odgovor da bude to koliko je prosečno učenika u jednom odeljenju.

Podsetiću vas da je prosečna plata u Republici Srbiji 44.000 dinara, ali je problem što 350.000 ljudi u državi Srbiji prima 25.000 dinara i ova vlada se time ne bavi. Tako i na ovaj način pokušavate da zamaglitate problem obrazovanja, problem odeljenja koja imaju trideset i više učenika i koji je kvalitet nastave u takvim odeljenjima.

PRESEDAVAJUĆI: Reč ima ministar, pravo na repliku.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Ja sam radio svojevremeno, kada je bilo usmereno, kada sam imao 49 đaka u odeljenju, znate. Ali sve zavisi, prema guberu. Prosek 19,1 govori o nečemu drugom, a to je bela kuga.

Naravno da postoje druge nevolje te iste brojke, a to su planinske čuke, sela i ostalo, gde ih ima i manje. Velike koncentracije ima samo u par gradova: Beogradu, Novom Sadu, Pazaru. Mi radimo sa Svetskom bankom studiju cele te mreže da bismo videli na čemu smo.

Apsolutno, pedagoški je oko dvadeset đaka. Opet zavisi od sastava, od mnogo drugih činilaca. Kada se formiraju odeljenja, znaju stručni saradnici kako se to čini još od prvog osnovne, pa prvog srednje itd.

Široka je tema. Moja namera nije bila da spočitam priču da je dvadeset loša cifra. To je opet pitanje novca. Govorim, nažalost, da je ovo realnost. Dakle, 19,1 đak je nešto što sam zatekao.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Saša Radulović.

SAŠA RADULOVIĆ: Hvala.

Prvo da pozdravim izlaganje poslanika Đurišića, koji praktično govori o suštini.

Ministar je sada potvrdio, što je jako dobro, i to što je pisalo na sajtu njegove škole, da je odeljenje sa dvadeset učenika u stvari odeljenje koje može da garantuje, do dvadeset učenika, dobar kvalitet nastave. Ostaje pitanje zbog čega ne stavimo to ograničenje. Recimo, moguće dopune zakona su takođe da postavimo dvadeset učenika i da damo rok u kome će država ispuniti to. Recimo, u Beogradu je prosek na teritoriji celog grada 24, u srednjim školama 25, to je daleko iznad 20, a kada uđemo malo u uže gradske opštine, ministar to zna, dođemo do broja 30.

Ono što je problem, ministar ovo ne može da promeni, iako zna šta je dobro za učenike. On sigurno zna da je 20 dobar broj. Međutim, da bi to moglo da se ostvari, mora cela Vlada da stane iza toga. To mora da postane prioritet, država mora da opredeli pare za to. E, tu uđemo u problem i onda, naravno, te stvari koje ministar zna kao stručnjak mora nekako da prećuti kada govori o tome šta Vlada želi da podrži. Vladi je bitno da daje subvencije Srbiji, Vladi je bitno da daje subvencije stranim investitorima, Vladi je bitno da baca novac. To je vezano sa korupcijom, uzima se reket 30%. To je ono što sam zaustavio kao ministar. Kad smo krenuli u ministarstvu, videli smo da se novac baca na takav način pa smo ih sve zaustavili, jer se ne otvaraju nova radna mesta a ona koja se otvore su za jeftinu radnu snagu.

Zbog toga, da se vratimo na suštinu ovog amandmana, a to je – dajte da uvedemo merila kvaliteta, upravo ono što ste govorili pre nego što ste postali

ministar, da odredimo taj broj od 20, da predvidimo vreme u kome ćemo to realizovati, pošto to predstavlja opterećenje za budžet. Hvala.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima ministar, pravo na repliku.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Jednu konstruktivnu rečenicu. Imamo Strategiju 2020, koju pominjemo stalno, i tu imamo jednu jako bitnu temu, o tome sam pričao s ministrom Vujovićem. Posle ovih zakona radi se preko 200 podzakonskih akata, radi se normativ o prostoru. Nikad nije urađena studija koliko stvarno prostora imamo. Ako treba milijarde evra, a treba, kad bi se prešlo u jednosmrenski rad, zbog čega i govorim, to jeste prilika da se pogledaju standardi sadašnjih škola i ustanova. To se upravo radi. Znači, zaista ne znam da li je ovo pogrešna teza sada, ali mi je već imamo ostvarenu. Ostaje da se prepackuje.

Još jedan fenomen: roditelji misle, možda i postoji neka mantra, da su gradske škole u centru bolje i dovode decu; čak direktori tih škola primaju decu preko broja. Znači, ne samo što je ustavno pravo da roditelj dovede dete gde hoće, nego se narušava standard prostora tih škola zato što primaju prekobrojnu decu. Automatski, na periferiji velike škole, koje su građene, imaju prostora, ostaju praznije. Treba da se ujednači kvalitet rada na periferiji i u centru.

Iza ove teze ima mnogo teza. Jedna je prostor i da se sagleda ukupan resurs prostora na nivou Srbije. Ako imate učionicu od 90 kvadrata koja je bila nekad planirana za ogromno odeljenje, a sada u stvari od nje imate skoro dve, da ne kažemo od dve tri sigurno, automatski je pitanje da li mi treba da bežimo od činjenice da je Strategija 2020, kad je u pitanju jednosmrenski rad, nešto što ne treba raditi. Mislim da treba, ali to sad otvara nova pitanja posle ovih zakona.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Vladimir Orlić. Izvolite.

VLADIMIR ORLIĆ: Potrudicu se da ovo opet bude kratko. Nije ništa neobično što smo maločas slušali (mada deluje samo na prvi pogled da možda jeste) o nekoj prosečnoj plati i statistici na tu temu. Nije ništa neobično kad se zna da je jedan bivši predsednik, čuveni maneken, izgleda greškom priznao da jeste prosečna plata danas bolja nego u njegovo vreme. Ako se sad pokušava neka amortizacija te izjave pričama da to možda nije baš tako, žao mi je, kasno. Šteta je što pritom nismo čuli što taj koji je ustao da priča o ovom amandmanu nije rekao šta sam misli o amandmanu, da li je za ovo što predlažu ovi ljudi ili je protiv.

Više je nego jasno da ne može da se svede nikako na priču o broju dece u odeljenju. Ne može, jer, valjda je to opštepoznato, nema usvajanja amandmana delimično – ili ide sve ili ne ide nikako.

Kada je reč o samom sadržaju i onome što predlagač uporno ponavlja (naravno, ponavlja jedno te isto), neću ja da ga pitam da obrazlaže bilo šta dalje dok ne odgovori ono što mu je traženo još pre tri amandmana i pre tri kruga jedne te iste priče. Pritom, naravno, ne mislim na pitanje zašto se, ako toliko brine za plate, standard i kako ljudi žive, zalaže za ukidanje Železare. To mi je jasno, odgovor znam. Zato što ne ume ništa bolje od toga pa zato to predlaže. Ja hoću da on nama kaže, ako za 560.000 đaka predlaže da se svakom kupi računar, koliko je to para. Zasad izbegava da odgovori i više je nego jasno zašto izbegava, a tvrdim da neće imati hrabrosti da odgovori. Hvala.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Saša Radulović.

Izvolite.

SAŠA RADULOVIĆ: Kao ovlašćeni.

Zahvaljujem ministru na ovoj konstruktivnoj diskusiji. Ovo je zaista bitno pitanje. Taj prelazak na jednosmenny rad je nešto što bi trebalo takođe da ostvarimo. Trošak toga je ogroman zato što zahteva i prostor itd. Međutim, ovaj drugi trošak, pitanje ograničenja maksimalnog broja učenika, mislim da je trebalo da stavimo, odnosno da treba da stoji u zakonu. Upravo ovaj zakon treba da predstavlja za sva ta podzakonska akta o kojima govorite neka ograničenja, o tome govorimo, jer kad to ne uradimo u zakonu, onda u podzakonskim aktima može svašta da izađe.

Prema tome, to ograničenje... To što je u Beogradu više đaka po školama, nažalost, pitanje je migracija, jer posla slabo ima u ostatku Srbije, sve manje. Ljudi beže u Beograd, iz Beograda dalje u svet, to je slika u Srbiji već duži niz godina. Zbog tih migracija u stvari dobijamo veliki broj dece u školama u Beogradu, a u manjim sredinama dolazi do ozbiljnog pada. Vi razumete sve te stvari.

Ono što jeste suština, oko čega se ne slažemo, što pokušavamo da kažemo ovde, jeste da su upravo ovakve stvari tema ovog zakona i da bi neke od ovih stvari, kao što je ova koja ograničava broj učenika u odeljenju, trebalo da budu u ovom i ovakvom zakonu, zbog toga o tome toliko govorim, jer time se, sami ste kazali, unapređuje kvalitet. Hvala.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Nenad Konstantinović.

Izvolite.

NENAD KONSTANTINOVIĆ: Ministre, predlažem da još jednom razmislite o usvajanju ovog amandmana, odnosno da vidimo da li bi poslanička grupa koja je predložila ovaj amandman možda mogla da uradi ispravku. Ako kolega Orlić kaže, ispred SNS, da je samo ograničenje broja učenika, mogao bi da se usvoji amandman, a ne može zbog drugih stvari, i vi konstatujete da je

bolje da bude do dvadeset i kažete – nije to ni tako teško postići s obzirom na to da u nekim delovima ima više, negde ima manje, prigradske škole možda imaju manje, ove u centru grada više, dakle, nije teško doći do tog broja, do dvadeset.

Zato mislim da treba u zakonu da stoji ograničenje broja, dvadeset; onda bi se odgovornije ponašali direktori i ne bi mogli preko broja da upisuju. Konstatovali smo, kada smo raspravljali pre tri dana o ovom istom zakonu, postoje tehnološki viškovi, imamo dovoljno profesora, imamo dovoljno zgrada; nema razloga da odeljenja ne budu do dvadeset i da naša deca ne dobiju kvalitetno znanje.

Ako ovo ne možemo da uradimo, ceo zakon pada u vodu, jer vi ovde pred svima nama i pred građanima Srbije priznajete da nema para za obrazovanje. Ako ostanemo na tome da nema para za obrazovanje, nećemo ništa od toga napraviti, a to je prioritet za Srbiju. Dakle, treba nam više para ovde, a manje para u mnogim drugim oblastima.

Mi sada hoćemo, kao poslanici, vama da pomognemo u onome što vi hoćete da ostvarite. Hajde da limitiramo ovo na dvadeset. Može da se uradi ispravka amandmana, može odbor da podnese amandman i da na taj način rešimo ovu stvar.

PREDSEDNIK: Reč ima ministar.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Poštovani, mislim da sam već rekao da smo mi to već ostvarili, i manje od toga, međutim, treba preraspodeliti i prostor, i ljude i druge stvari. I prevoz, jer civilizovane zemlje nekada voze đake. Kada imate malu seosku sredinu sa tri, četiri, pet učenika, pa deset, petnaest, kako ćete im organizovati srednjoškolsku nastavu a da ne idu svi, recimo, u ekonomsku školu? Treba i mreža domova.

Mi radimo upravo celu studiju, Svetska banka nam pomaže, već šest meseci radimo novu mrežu škola. Nije rađena od Titovog vremena. Mora neki redosled poteza da se uspostavi. Znači, prvo se radi ta studija mreže škola; drugo, radi se predviđanje svega onoga što smo govorili prošle nedelje, i nekih kretanja u natalitetu, korišćenja posebnih resursa za predškolsko, za đачki turizam i ostalo.

Prvi put smo ministar Vujović i ja pričali na ovu temu, apropo ovih zakona, a to je da se sada otvara pitanje, nažalost, zbog malog broja dece i slabog nataliteta, mogućnosti da se napadne najveći problem Strategije, a to je upravo jednosmetski rad.

Nema potrebe da objašnjavam šta je prednost jednosmetskog rada. Kolega Marko bi opet otišao na sajt mojih ustanova i video da je to tamo takođe prisutno. Nisam ja ništa izmislio, pedagoška nauka je poznata, samo zavisi da li imate uslove da napravite jednu takvu kompilaciju događaja. Jako se studiozno na tome radi.

Znači, ako sam rekao u četvrtak, kada smo se videli, da je samo 26% jedan akcioni plan bio realan prema Strategiji, sada treba da napravimo i realan akcioni plan prema njoj. Prvi put će se to desiti. Ne mogu da dajem neka obećanja. Šta raditi sa malim seoskim školama u ugroženim područjima, u planinskim predelima, graničnim područjima gde su određene manjine? Ima tu mnogo pitanja. Ali ako sam prihvatio ovaj posao i rekao zarad kvaliteta i svega toga, mnogo toga se nalazi u ovom zakonu...

Pričali smo prošle nedelje, i mislim da je to jedino razumno, da će se određene izmene i dopune morati raditi makar za godinu dana. Čim izađe zakon o zabrani zapošljavanja, dao sam tvrdu reč veroučiteljima da ću tada moći da im dam status nastavnika na neodređeno vreme. To je rečeno. Sada ne mogu. Mogao je neko pre mene četrnaest godina, pa nije.

Međutim, sve ovo je jedna ista priča. Znači, ja prosto neću da kradem vreme Skupštini, ali zahteva jedan jači elaborat samo na tu temu. Znači, radi se intenzivno na tome. Mi uvodimo, pogledaćete kasnije članove koji nailaze, a to su upravo ishodno učenje i niz drugih stvari. Sve ovo drugo je jako bitno za to. Hvala.

PREDSEDNIK: Reč ima narodni poslanik Saša Radulović.

Izvolite.

SAŠA RADULOVIĆ: Koristiću vreme predsednika poslaničke grupe.

Da ponovim, ministre, jedan veliki problem kod tih obećanja kad god ih slušamo ovde u Skupštini jeste da jedan ministar nešto kaže, posle toga padne Vlada, dođe drugi ministar i kao da ni o čemu nismo pričali. Jedan konstruktivan predlog ovde koji smo dobili jeste da se ovo izdvoji. Može takođe da se da rok, ako ta analiza traje duže vremena, da kažemo da se ograničava na dvadeset učenika odeljenje u osnovnim i srednjim školama, a da se onda u roku od, recimo, dve-tri godine to obezbedi u svim školama.

Da vam kažem još jednom, vi ste rekli da je prosečan broj ispod dvadeset. Međutim, ovde govorimo o maksimalnom broju. Nije to postignuto danas. Daleko smo od ovoga u većim sredinama. Sami ste pomenuli Beograd, Novi Sad i Novi Pazar, gde imamo situaciju da je broj učenika po odeljenju daleko iznad dvadeset.

Upravo zbog toga hoćemo da u zakonu predvidimo nešto što će dati garanciju da će do ovoga da dođe, jer dosadašnja iskustva govore da dok se donosi zakon kaže se šta treba da se kaže, posle toga kao da se ništa nije desilo, para na kraju nema, jer Vlada nije spremna da odvoji novac za obrazovanje. Na ovakav način bismo to stavili u zakon i onda bi to moralo da se desi.

PREDSEDNIK: Na član 6. amandmane, u istovetnom tekstu, podneli su Marijan Rističević i dr Marko Atlagić.

Reč ima Marijan Rističević. Izvolite.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Zbog uštede vremena, neću obrazlagati.

PREDSIEDNIK: Reč ima narodni poslanik Marko Atlagić.

MARKO ATLAGIĆ: Zbog uštede vremena, odustajem od obrazloženja.

PREDSIEDNIK: Na član 6. amandman su zajedno podneli poslanici Boško Obradović, Srđan Nogo, Marija Janjušević, Dragan Vesović, Ivan Kostić, Zoran Radojičić i Miladin Ševarlić.

Reč ima Boško Obradović.

BOŠKO OBRADOVIĆ: U nekoliko amandmana želeli smo da zakonski, gospodine ministre, naglasimo značaj školskog bibliotekarstva koje je ostalo mimo vaše pažnje u ovom zakonu. Konkretno, u ovom amandmanu definisali smo značaj brige o standardu prostora i opreme za biblioteke. U jednom drugom amandmanu tražili smo da među članove Nacionalnog prosvetnog saveta dođe i predstavnik Udruženja školskih bibliotekara Srbije, odnosno Društva školskih bibliotekara Srbije. Nešto kasnije tražili smo, takođe, obavezne lektire i druge knjige kojima treba opremiti naše školske biblioteke.

Vi ste u odgovoru rekli da ne možete ovaj amandman podržati zato što se to rešava podzakonskim aktima. Ne sumnjamo u to da postoji dobra volja da se brine o školskim bibliotekama i podzakonskim aktima, ali smatramo da bi bilo značajnije da se briga o njima podigne na zakonski nivo jer bismo time pokazali, da tako kažem, poštovanje značaja, mesta i uloge školskih biblioteka u prosvetnom sistemu.

Druga stvar tiče se onog vašeg poprilično nemuštog obrazloženja o tome šta je zakonski zastupnik. Jasno ste rekli da vam je to neko dodao, šapnuo, rekao, poučio vas, a onda niste obrazložili šta se iza toga krije. Znači, roditelj ili staratelj, nema trećeg. Roditelj ili staratelj. Ko je treći zakonski zastupnik? Nema ga. Ko je? Jedino homoseksualni bračni parovi i deca usvojena od strane homoseksualnih bračnih parova. Dakle, objasnite zašto menjate, zašto niste u skladu sa Porodičnim zakonom koji prepoznaje jedino roditelja ili staratelja. Zašto otvarate Pandorinu kutiju nekih novih zakonskih zastupnika koji ne postoje trenutno?

Mislom da smo potpuno u pravu. Imamo pravo, uostalom, tu se ne slažem sa predsedavajućim, da imamo svoj stav po ovom pitanju. Ne može biti govor mržnje kada kažemo da smo protiv homoseksualnih brakova, da smo protiv usvajanja dece od strane homoseksualaca, da smo protiv gej parada. Pazite, to je sloboda misli, to je demokratija. Mi imamo pravo da budemo protiv toga. Smatramo da je to loše za naše društvo, da ne treba ova država i društvo da idu u tom pravcu. Zašto smo reagovali, to samo želim da vam potcrtam – zato što smo se toliko puta do sada opekli gledajući kako ideologija homoseksualizma maršira našim institucijama. Prvo traže samo jednu gej paradu, a posle toga traže da uđe u zakon, pa da uđe u udžbenike, pa da uđe u vrtiće, pa da uđe u škole, pa traže

zabranu diskriminacije po pitanju seksualne orijentacije, koja nije ljudsko pravo itd. Znači, nema kraja zahtevima LGBT populacije.

Vi im ovim otvarate mogućnost da bez izmene zakona u perspektivi imate homoseksualne bračne parove kao zakonske zastupnike dece koja su usvojena u tim brakovima. Mi sumnjamo da vam je neko došapnuo i dodao tu formulaciju koja ne postoji u Porodičnom zakonu. Kao što vam je neko u Ministarstvu iza leđa radio seks-pakete, gospodine ministre. Znači, na osnovu dokaza iz vašeg dosadašnjeg rada, da neko vama radi iza leđa, da vi ne znate šta ...

PREDSEDNIK: Verujem da je vama ova tema fantastično interesantna, a u plenumu je amandman. Dakle, od seks-paketa i ne znam šta ste već sve hteli da kažete, molim vas, vratite se na vaš standard.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Da li vi to koristite moje vreme, ja se izvinjavam? Da li vi koristite moje vreme, a niste se prijavili za reč?

PREDSEDNIK: Ne, član 27. Ipak, kad imate vremena, kad prestanete da razmišljate o homoseksualcima, pročitajte malo Poslovnik.

Znači, vodim sednicu. Amandman.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Dakle, jedini koji razmišljaju o homoseksualcima i njihovim pravima su članovi Srpske napredne stranke i njihov predsednik, koji o tome šest godina neprestano misli i brine da sve to bude kako treba. Mi se ne brinemo o tome, mi se tome protivimo. To je velika razlika. Vi brinete o tome.

PREDSEDNIK: Lepo. Samo o amandmanu. Evo, niste eksplicitno napisali.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Ja sam veoma jasno ukazao gospodinu ministru i on me odlično razume, za razliku od vas.

PREDSEDNIK: Dobro.

BOŠKO OBRADOVIĆ: On me odlično razume. On je dopustio da mu se iza leđa u Ministarstvu prosvete radi na određenim obrazovnim programima koji nisu prošli saglasnost roditelja, ni stručnih tela, niti bilo koga drugoga. Kada je na našu intervenciju to uvideo, zabranio je te obrazovne programe.

Sada mu kažemo, opet mu neko ubacuje termine koji nemaju uporište u Porodičnom zakonu. Ne postoji zakonski zastupnik, postoji roditelj ili staratelj. Nemojte dozvoliti da vam neko ubacuje iza vaših leđa nešto što nema veze sa našom tradicijom i što priprema teren za nešto što treba da dođe, što su jasni zahtevi ideologa i lobista homoseksualnog lobija u Srbiji, koji je u srcu Vlade Republike Srbije i na njenom čelu. Da li sam bio dovoljno jasan ovoga puta?

PREDSEDNIK: Da vidimo, reč ima ministar.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Ovo drugo, niste mi jasni i dalje. Znače, nikakva mi namera nije bila u tom smislu, niti mi je to moglo pasti na pamet kao vama. Zakonski zastupnik, objasniću još jednom širi pojam, važi za roditelje, staratelja, dedu, babu, advokata i niz drugih ljudi. Ja poštujem pravnike koji su pametniji od mene. Ako su probali da mi podvale, evo, vi ste to otkrili, ja nisam.

Kada su biblioteke u pitanju, zaista se podzakonskim aktima mora urediti polje bibliotekarstva. Zadnjih podosta godina bibliotekari škola su desetkovani time – ko god je ostao tehnološki višak, mogao je da bude u biblioteci, bilo koje struke, što je malo nelogično. To se čak svelo više na ulogu knjižničara nego bibliotekara. Mislim da sam posle 25 godina prvi ministar koji je uložio pare od prošle i ove godine u školske biblioteke. To znaju bibliotekari škola, pitajte ih.

Mi ćemo se vrlo brzo u jednom od podzakonskih akata baviti pitanjem ko može biti školski bibliotekar, šta je uloga i funkcija svih stručnih saradnika ustanove, sa težištem i na biblioteci, a iza ovoga ide izmena nastanih planova i programa. Takođe, biće šira društvena rasprava o tome šta je lektira, šta treba da bude lektira, šta nikada nije bila, a šta bi trebalo da bude. Znači, mnogo tu ima tema, radiće se vrlo javno.

Bibliotekarski poziv u školi ima veoma veliku ulogu i značaj, bar tako mislim. O tome se ne izjašnjavam samo ovde na rečima već sam, evo, godinu i nešto dana, pokazao na delu. Mislim da ćemo prvo urediti prema normativu ko može da radi i predaje, pa tek onda šta su obaveze i poslovi bibliotekara u školi, naravno, uz ostale stručne saradnike. Hvala.

PREDSEDNIK: Reč ima narodni poslanik Aleksandar Martinović, po amandmanu.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, pre svega, gospodin Boško Obradović očigledno ne poznaje u dovoljnoj meri pravni sistem Republike Srbije, jedino što ume da govori su neprestane laži i uvrede na račun Aleksandra Vučića i Srpske napredne stranke.

Gospodine Obradoviću, roditelj je pre svega biološka kategorija. Zakonski zastupnik je pravna kategorija. Dete, budući da nema potpunu poslovnu sposobnost, mora da ima zakonskog zastupnika. Vi se igrate sa jednom temom koja nije nimalo naivna, nimalo bezazlena i ne zasluđuje dnevno-politički nivo rasprave.

Roditelji su po zakonu zakonski zastupnici svoje dece. Ministar vam je rekao jednu situaciju koja je vrlo životna i koja se nažalost dešava: zakonom se mora definisati ko je zakonski zastupnik deteta čiji su roditelji razvedeni. To je jedna situacija. Hoćete da vam navedem još jednu situaciju, koja je nažalost još drastičnija od ove? Šta u situaciji ako oba roditelja, ne daj Bože, poginu, na primer, u saobraćajnoj nesreći? Neko mora da bude zakonski zastupnik tog deteta, neko mora da štiti njegova prava i interese dok ne postane punoletno. A vi

ste u vašoj glavi sve to izostavili i odmah prebacili na ministra kako on, navodno, promoviše homoseksualizam i gej brakove. Kako vas nije sramota?

Dakle, ovo je prosto neverovatno! Kada nešto ne znam, ja makar o tome ćutim. Vi se hvalite vašim neznanjem. Pitajte vaše kolege, valjda ima neko ko je pravnik, i ne mora da bude čovek vrstan pravnik. Dete mora da ima, po zakonu, zakonskog zastupnika. Mora da postoji neko ko štiti njegova prava i interese kada se zaključuju ugovori, kada se upisuje u školu, kada putuje u inostranstvo. Neko u ime deteta mora da da potpis, mora da da saglasnost, mora da se brine o detetu. Da li će to biti roditelj? Bilo bi idealno u svakoj životnoj situaciji da to bude roditelj, i to da budu oba roditelja, ali šta ako su roditelji razvedeni, šta ako se, ne daj Bože, roditeljima nešto desi? Zakon mora da predviđa i takve situacije.

Vi ništa od toga nećete da kažete, nego – postoji mračna namera Srpske napredne stranke i Aleksandra Vučića da promovišu homoseksualizam i gej brakove. U Srbiji ne postoji kategorija gej brakova. Ne postoji. Niti bilo ko iz Vlade Srbije, niti Aleksandar Vučić, niti bilo ko iz Srpske napredne stranke ima nameru da u pravni sistem Republike Srbije uvodi gej brakove.

Ono sa čim vi imate problem, to sam vam danas rekao, vi koji ste veliki Srbin, koji ste veliki pravoslavni hrišćanin, koji ste protiv migranata, koji se radujete što je u nemački Bundestag ušla Alternativa za Nemačku, šaljete im čestitke zbog toga... Zašto ne kažete da je visoki funkcioner te vaše Alternative za Nemačku gospođa koja se zove Alis Vejdel? Žena je deklarisan lezbejka. Živi u braku sa svojom devojkom, odnosno bračnim drugom ženskog pola i odgaja dvoje dece. Kako vam to ne smeta, nego im šaljete čestitke, šaljete im pozdrave, radujete se činjenici da su ušli u Parlament? A u Srpskom parlamentu prigovarate Aleksandru Vučiću, ministru Šarčeviću, Srpskoj naprednoj stranci kako navodno mi promovišemo homoseksualizam i gej brakove!

Ono što vama smeta jeste činjenica da je Srbija danas uređena država, da policija radi svoj posao i da svako može na miran način da šeta ulicama Beograda. Kao što ste mirno šetali vi, pod tim istim gej zastavama u duginim bojama, zajedno sa Sašom Jankovićem, sa Bojanom Pajtićem, sa Borisom Tadićem, sa Vukom Jeremićem i nije vam falila dlaka sa glave, tako danas Beogradom mogu da šetaju slobodno i oni koji sebe smatraju osobama homoseksualne orijentacije. Ja u tome ne vidim ništa loše. Ali jedno je kada policija radi svoj posao i svakome garantuje bezbednost, a drugo je promocija homoseksualizma kao društvene vrednosti.

Pogotovo je nešto drugo kada vi kažete da se mi zalažemo za uvođenje homoseksualnih brakova. Molim vas, navedite mi jednog funkcionera Srpske napredne stranke, kažite mi jednu izjavu predsednika Srpske napredne stranke Aleksandra Vučića, koji je ikada rekao da podržava uvođenje gej brakova u Srbiji. Toga nema, to ste izmislili.

Ali su vam zato pripadnici gej populacije veoma dobri kada treba da vas uvedu u Parlament, kada treba da pređete cenzus. Kada ste se prošle godine fotografisali ispred stare zgrade Narodne skupštine u Kralja Milana zajedno sa Bojanom Pajtićem, Borisom Tadićem, sa ostalim tzv. liderima opozicije, nisu vam smetale zastave u duginim bojama. Nisu vam smetale ni ove godine kada su Beogradom mesecima, bez ijednog prijavljenog protesta i javnog okupljanja, ljudi protestovali zato što su bili nezadovoljni pobedom Aleksandra Vučića i mahali zastavama u duginim bojama. Vi ste im preko Tvitera slali podršku, čestitke, rekli kako je to super, kako je to fensi, kako treba rušiti Aleksandra Vučića svim raspoloživim sredstvima.

Znači, kada vam osobe gej populacije odgovaraju, vi nemate ništa protiv njih, vi ste sa njima na istoj strani. Kada smatrate da možete uzeti neki glas time što ćete biti malo protiv migranata, malo protiv pripadnika gej populacije, onda ste vi protiv gej populacije. Kako vam ne smeta ova Nemica koja odgaja dvoje dece u braku sa osobom ženskog pola? Nije mi jasno kako vam to ne smeta, a smeta vam ministar Šarčević koji priča o zakonskom zastupniku srpske dece u srpskim školama, u Republici Srbiji, u situacijama koje su nažalost vrlo životne.

Dakle, morate da govorite sa iole nekim poznavanjem materije koja je tema dnevnog reda. Nije dovoljno samo da deset puta ponovite – Aleksandar Vučić je diktator, Aleksandar Vučić je zlikovac, vi u Srpskoj naprednoj stranci se zalažete za gej brakove. Evo, ja se ne zalažem. Otac sam dvoje ženske dece. Kada ste od mene čuli da se zalažem za gej brakove? S druge strane, dopuštam pravo ljudima da budu i takve orijentacije, dopuštam im pravo da se šetaju ulicama Beograda ako smatraju da to treba da rade. Ali vi ste se slikali sa njima, nisam ja. Vi ste bili ispod tih zastava. Vi ste sa njima družili, vi ste se sa njima radovali. Vi ste u istom frontu kada treba napadati Aleksandra Vučića, SNS, Nebojšu Stefanoviću, srpsku policiju itd.

Prema tome, gospodine Obradoviću, pre nego što bilo šta kažete na ovu temu, pročitajte malo pravne propise Republike Srbije, napravite razliku između kategorije „roditelj“ i kategorije „zakonski zastupnik“. Bilo bi dobro da dete ima oba roditelja, nažalost nekada se desi da nema jednog, nekada se desi da nema oba, ali zakonskog zastupnika po zakonu mora da ima, jer zakonski zastupnik štiti njegova prava i interese dok ono ne stekne poslovnu sposobnost. To zna svaki prosečan student pravnog fakulteta bilo gde u Srbiji.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima Dragan Vesović, po amandmanu.

DRAGAN VESOVIĆ: Hvala, gospođo predsedavajuća.

Cenjeni gospodine ministre, ja sam sada pažljivo slušao kolegu Martinovića. Baš zato što nisam pravnik, pitao sam pravnike i upravo pravnici su me uputili na Porodični zakon gde smo pored roditelja imali termin „staratelj“.

Mislim da je to ovo o čemu govori gospodin Martinović. Upravo u tim slučajevima kada, ne daj Bože, oba roditelja nastradaju pa brigu o detetu preuzima njegova rodbina, oni mu postaju staratelji. Ono što je u ovome, što po meni nije sporno a vidim da je izazvalo veliku polemiku, nama zasmetalo jeste zašto preko već postojećeg Porodičnog zakona i postojećih termina „roditelj“ i „staratelj“ odjednom uvodimo zakonskog zastupnika. Zašto ne ostavimo ono što već ima u drugom zakonu? To je ono što smo vas hteli pitati, gospodine ministre.

Vi ste malopre dali objašnjenje da su vam pravnici rekli da je to širi pojam. Slažem se da je to širi pojam, ali ako je to širi pojam zašto u ovom članu 6, gde je prvi deo našeg amandmana upravo bio da se „odnosno drugim zakonskim zastupnicima“ menja i glasi: „odnosno starateljima“... Jer, imamo u Predlogu zakona: „saradnja sa roditeljima, odnosno drugim zakonskim zastupnicima“. Mi smo samo hteli da vratimo ono što stoji u Porodičnom zakonu i da taj termin koji je, kako kažete, širi... Ako je širi i podrazumeva roditelje, zašto naglašavate roditelja, a brišete staratelja, a sada odjednom dodajete zakonskog zastupnika? To je ono što sam i malopre hteo da pitam kada smo govorili o prvom amandmanu, međutim zbog ogromne polemike koja je tada nastupila i koja opet ima tendenciju da nastupi, nisam mogao da dobijem.

Dakle, nisam zadovoljan tim odgovorom. Nama u Srpskom pokretu Dveri očito to predstavlja problem. Naši stavovi o LGBTI (sada i I) populaciji su poznati. Mi se plašimo da neko, upravo kao što je gospodin Obradović rekao, vama ne radi iza leđa, da na neki način, ne sumnjajući u vašu ličnu dobru volju, ne pokušava da na mala vrata uvede nešto što će u nekom periodu imati neke negativne konsekvence. Hvala.

PREDSEDNIK: Aleksandar Martinović, po amandmanu.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Zahvaljujem, gospođo Gojković.

Kolege iz Dveri u svemu vide lošu nameru Vlade i lošu nameru ministra. Vide, u stvari, ono čega nema. Ja ću vam reći ono što sam rekao kada sam se prošli put javio za reč. Ne može i ne treba svako sve da zna, ali nemojte da se hvalite svojim neznanjem. Nije „zakonski zastupnik“ kategorija koja postoji samo u Porodičnom zakonu. Mogu da vam nabrojim koliko hoćete zakona gde se pominje termin, odnosno sintagma „zakonski zastupnik“: na primer, Zakon o zaštiti prava pacijenata kaže da je roditelj zakonski zastupnik deteta, Zakon o maloletnim učiniocima krivičnih dela kaže da je roditelj zakonski zastupnik deteta, Zakon o opštem upravnom postupku, Zakon o parničnom postupku, Zakon o krivičnom postupku.

U svim tim zakonima definisano je da je roditelj zakonski zastupnik deteta. Ne znam da li vi imate decu, ali dete ne može neposredno da učestvuje ni u jednom postupku koji se vodi pred nadležnim državnim organom. To mora da čini njegov nadležni zastupnik, a to je pre svega roditelj, ako ga ima; ako ne,

onda je to neko drugo lice koje je roditelj ovlastio ili je definisano zakonom. Ne znam kako ste vi iz svega toga iskonstruisali da neko ministru Šarčeviću radi iza leđa, da neko hoće da uvede gej brakove, da se zalažemo za to da upropastimo Srbiju itd.

Pa hoćemo da imamo više dece. Hoćemo da imamo više dece, posebno u nedovoljno razvijenim područjima. Da li vidite koliko napora ulaže Ministarstvo prosvete da ne ugasimo škole upravo u onim sredinama u kojima u školama imamo jednog, dva ili tri đaka? U vreme Demokratske stranke to se dešavalo, masovno su gašene škole. Aktuelni ministar Šarčević ne dozvoljava da se tako nešto dešava.

Evo Ljubiše Stojmirovića, jesu li ljudi imali sednicu Odbora za obrazovanje u Crnoj Travi? U vreme neke bivše vlasti nijedna sednica Odbora za obrazovanje se nije održavala van grada Beograda. Sada se održava i u Crnoj Travi i u mnogim drugim opštinama koje su nerazvijene, gde imamo malo dece, gde imamo malo đaka.

I onda vi kažete – vi iz Srpske napredne stranke uvodite homoseksualizam i gej brakove. To u čemu ste vi, izvinite, možda je teška reč, ali to je političko ludilo. Vi ste zaslepljeni političkom mržnjom. Pošto ne umete da ponudite rešenje ni za jedan ekonomski problem, ni za jedan socijalni problem, ni za jedan međunarodni problem sa kojim se Srbija suočava, vi Srbiji nudite mržnju.

To je politika kratkog daha. Ta politika ne može da da bilo kakve rezultate. Pokušali ste sa tom politikom 2016. godine, nije vam išlo. Pokušali ste sa tom politikom 2017. godine, išlo vam je još gore. Što se mene tiče, nastavite i dalje, ali nije dobro za vas. Kada je čovek opsednut mržnjom prema nekome, on vidi stvari koje objektivno ne postoje. Ako mislite da je to dobra politika za vas, nastavite i dalje.

Mi ćemo i dalje argumentima braniti politiku Vlade, argumentima ćemo braniti politiku Ministarstva prosvete, koje zajedno sa drugim resornim ministarstvima radi na tome da u Srbiji bude više dece, više đaka, obučenih ljudi koji će sutra moći da nađu posao, da žive od svog rada i da od svog rada izdržavaju sebe i članove svoje porodice. Eto, to je, u najkraćem, politika Srpske napredne stranke.

PREDSEDNIK: Reč ima narodni poslanik Boško Obradović.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Po osnovu replike, gospođo predsedavajuća?

PREDSEDNIK: Niste dobili repliku. Izvolite.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Dobro, onda po osnovu vremena.

Dakle, kada se setimo kako je gospodin Aleksandar Martinović pre pet-šest godina grozničavo napadao Aleksandra Vučića i Tomislava Nikolića za izdaju Srpske radikalne stranke, a danas je najgorljiviji naprednjak, onda

možemo sasvim lako da zamislimo da za koji mesec ili godinu upravo on ovde predlaže zakon o legalizaciji homoseksualnih brakova i usvajanju dece.

PREDSEDNIK: Uvaženi poslaniče, moram da vas podsetim da ste dobili reč po amandmanu.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Upravo ste me zaustavili na poenti, krenuo sam o poenti.

PREDSEDNIK: Opet o homoseksualcima.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Ako dozvolite, gospođo predsedavajuća, prosto imamo problem sa tim što se jedno priča pre izbora, a drugo se radi posle. Jedno se unosi u zakon, a drugo se radi posle.

PREDSEDNIK: Ne, ne mogu da dozvolim da mi otmete sednicu iz ruku.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Dakle, ne mogu da govorim?

PREDSEDNIK: Po amandmanu, ili kako ćemo?

BOŠKO OBRADOVIĆ: Čekajte, govorim upravo o suštini amandmana kojim tražimo da se briše „zakonski zastupnik“ i da se vrati „roditelj“ i „staratelj“.

PREDSEDNIK: Nije to amandman.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Kako nije to amandman?

PREDSEDNIK: Pa ne piše.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Vi ne pratite amandman. Ne pratite o čemu govorimo.

PREDSEDNIK: Ako neko prati, pratim ja.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Vi samo trošite moje vreme i neprestano koristite vreme koje pripada Poslaničkoj grupi Dveri.

PREDSEDNIK: Vi ste potrošili moje vreme.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Koje vaše vreme? Pa nije ovo vaša skupština.

PREDSEDNIK: Ceo dan me maltretirate tu da pričamo o homoseksualnim brakovima, koji nemaju veze sa suštinom ovog zakona.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Kako nemaju? Ja govorim o amandmanu Dveri.

PREDSEDNIK: Maltretirate me, stvarno. Što bih ja morala to da slušam ceo dan?

BOŠKO OBRADOVIĆ: Čekajte, vi sad meni ne dozvoljavate da govorim o našem amandmanu, da li je to poenta?

PREDSEDNIK: Vraćiću vam vreme ako ćete pričati o amandmanu.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Ne dozvoljavate mi, prekinuli ste me posle prve rečenice. Pustite me da pričam pa ćete videti da govorim o tome.

PREDSEDNIK: Hajde.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Hvala puno.

Dakle, ne može se verovati predlagaču ovog zakona, Vladi Republike Srbije, na čelu sa Srpskom naprednom strankom, da iza termina „zakonski

zastupnik“ ne stoji priprema za legalizaciju homoseksualnih brakova. Zašto? Zato što ste tako rekli da nećete smanjiti penzije, pa ste smanjili, da nećete nastaviti pregovore u Briselu, pa ste nastavili, da nećete izdati Kosovo, pa ste izdali... (Isključen mikrofon.)

(Boško Obradović: Greška u sistemu, pretpostavljam?)

PREDSEDNIK: Kakva sad greška u sistemu?

Pričala sam sa Arsićem, ne mogu sve.

Javite se. Šta imate još da kažete u vezi s amandmanom?

Hajde da se napravim luda pa da, kao, vi pričate o amandmanu, a ne pričate ništa o amandmanu.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Razumem da je vaš nemački pulen Angela Merkel izgubila 10% ... (Isključen mikrofon.)

PREDSEDNIK: Malo pročitajte Ustav, koga možete da vređate, koga ne možete da vređate. Malo tu škole ipak treba da bi se došlo u ove klupe, nije dovoljno samo da vas neko ugura u Parlament. Stvarno nema smisla. Znam da poslanici Srpske napredne stranke umeju da vam uzvrate i da vam...

(Žagor u sali.)

Pauza dve minute dogovorite se sami sa sobom šta hoćete danas da radimo. Otvorena sam za predlog da stavimo tačku dnevnog reda – uvrede stranih državnika i građana Srbije koji imaju drugačije seksualno opredeljenje od većine, ali molim da ispunite formu, potpišite, nađite poslanike koji će vas u tome podržati, a pustite nas da raspravljamo o ovome.

(Saša Radulović: Je li pauza ili nije?)

Vama nije dobro? Hoćete čašu vode?

(Saša Radulović: Ako je pauza, prestanite da pričate.)

Sa ovoliko godina mogu sebi da dozvolim da u pauzi radim kolut napred i kolut nazad.

(Saša Radulović: Poslovnik!)

Nema povreda Poslovnika u pauzi.

(Posle pauze – 17.20)

PREDSEDNIK: Izvolite. Srđan Nogo.

SRĐAN NOGO: Na svu sreću, u ovoj sali ima još pravnika pored gospode iz Srpske napredne stranke, koji i te kako dobro poznaju pravne propise, i te kako znaju, za razliku od vodećih pravnika u SNS, da Ustav zabranjuje brojne stvari, a takođe da advokat ne može nikako da bude zakonski zastupnik. Svaki pravnik bi to morao da zna. Znači, advokat ne može biti zakonski zastupnik, on može biti punomoćnik, a ne može nikako biti staratelj ili zakonski zastupnik. Dobro se zna da dete može da ima ili roditelje ili staratelje, ali to ne

može biti advokat. Zato ponavljamo, zašto uvodite u ovaj zakon terminologiju koju ne poznaju zakoni i propisi koji uređuju porodicu i porodični život? Vi ne možete da nam date niti jedno racionalno objašnjenje za tako nešto. I te kako imamo razloga da sumnjamo šta se krije iza tih vaših namera.

Što se tiče Alternative za Nemačku, oni tretiraju Kosovo kao unutrašnje pitanje Srbije, za razliku od vaših nemačkih partnera.

PREDSEDNIK: Ivan Manojlović.

IVAN MANOJLOVIĆ: Zahvaljujem.

Gospođo predsedavajuća, uvaženi gospodine ministre, dame i gospodo narodni poslanici, meni je zaista žao što vidim da i danas mnogim poslanicima opozicije neke stvari, i pored upornog objašnjavanja, nisu definitivno jasne. Tužno je što u danu kada govorimo o školskom obrazovanju neko daje sebi za pravo da ga biblioteka podseća jedino na biblioteku iz doba dok je Efes bio razvijen grad. Svi dobro znamo šta se u Efesu dešavalo iza kulisa biblioteke.

Eto, imamo nekog ko taj amandman predlaže, ali jedino što mu je bitno... Nije bitno šta će da se dešava sa đacima, da se zaista posveti tome šta dobija školstvo, već, jednostavno, šta se dešava iza zakonskog zastupnika. Čitav dan ovde slušamo o homoseksualizmu, i to upravo od nekoga ko je 2016. godine posećivao striptiz muškaraca namenjen ženama. Dakle, isti taj čovek koji je uporno čitavog dana protiv homoseksualizma, pohađa muški striptiz. Verovatno odatle vadi pouku šta je to i izaziva sumnju šta može da se desi, pa da nešto mi ne zamenimo nekim terminom. Hvala vam puno.

PREDSEDNIK: Hvala. Srđan Nogo.

SRĐAN NOGO: Povreda Poslovnika. Ja sam se javio odmah po završetku svog izlaganja. Član 106, stav 3 – za vreme govora narodnih poslanika nije dozvoljeno dobacivanje.

Toliki je bio žamor u sali, gospođo predsedavajuća, da sam sam sebe jedva čuo. Nijedan poslanik praktično nije bio na svom mestu, mnogo su bučno govorili, tako da vas molim da uvedete red i da nastavimo sednicu u normalnom toku, da svi zauzmu svoja mesta i da nema međusobnih razgovaranja.

Sada je drastično bolje nego kada sam ja govorio, ali prosto radi zapisnika, radi javnosti želim da uđe u stenografske beleške da zaista nije bilo elementarnih uslova tokom mog obraćanja. S obzirom na opšti žamor u sali, bili ste dužni da upozorite narodne poslanike i omogućite normalne uslove za sednicu. Dok sam govorio, ni vi niste mene pažljivo slušali, apsolutno je bio, da kažem, blagi kaos u sali, kao da smo na nekom neformalnom okupljanju, uopšte nije bila radna atmosfera. Tako da vas molim da to ne dozvolite, da neki drugi narodni poslanik ne bi bio u situaciji kao ja.

PREDSEDNIK: Koji član?

(Srđan Nogo: 106.)

Ali u prenosu se čujete samo vi, što vi kažete – javnost. A sada da kolegama poslanicima govorim tiše, tiše... Danas sam govorila, niko živi nije hteo da me sluša, tako da... bože moj.

Reč ima Marijan Rističević.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Zahvaljujem.

Dame i gospodo narodni poslanici, u vezi s ovim amandmanom razumem strah predlagača. I sam sam protiv gej parade. Protiv sam parade heteroseksualaca ukoliko bi se ona održala. Razumem strah ovih koji su predložili ovaj amandman, ali moram reći – da nije bilo gej parade, oni ne bi napravili ideologiju. Oni treba da budu zahvalni, inače ne bi videli Parlament da nisu kadili oko te gej parade.

Moje jedno pitanje predlagaču, zbog čega treba odbiti ovaj amandman, jeste sledeće. Oni predlažu da ne bude zakonski zastupnik, da bude staratelj. Moje pitanje je opravdano: ko će da proveri da staratelj kojim slučajem u međuvremenu nije postao homoseksualac? Hoće li oni lično? Hvala.

PREDSEDNIK: Na član 6. amandman su zajedno podneli Marinika Tepić, Aleksandra Čabraja, Zoran Živković, Sonja Pavlović i Jovan Jovanović.

Da li neko želi reč? (Ne.)

Na član 6. amandman su zajedno podneli Marko Đurišić, Miroslav Aleksić, Nenad Konstantinović, Goran Bogdanović, Zdravko Stanković.

Reč ima Marko Đurišić.

Izvolite.

MARKO ĐURIŠIĆ: Član 6. ima naslov „Kvalitet obrazovanja i vaspitanja“. U prvoj rečenici kaže: „Elementi kvaliteta obrazovanja i vaspitanja u Republici Srbiji su“ i onda se navodi u četrnaest tačaka nekoliko elemenata kvaliteta.

Ono što smo mi svojim amandmanom želeli da uradimo, to je da dva od ovih četrnaest malo detaljnije razradimo jer smatramo da ovako kako su nabrojani i kako su definisani... Prvo, prilično se ovaj član razlikuje od članova pre i posle njega, koji su vrlo detaljno razrađeni. Ovde se samo ovako nabraja, recimo, tačka 12) kaže – jedan od elemenata kvaliteta je sistem upravljanja. Ovako kako je napisano, nama ne znači mnogo, jer svaki sistem upravljanja, odnosno neko upravljanje možemo da zovemo sistemom i da kažemo – e, sada ćemo na osnovu toga da merimo kvalitet.

Ono što smo svojim amandmanom predložili je da se ovo promeni u: „sistem demokratskog i odgovornog upravljanja“, da definišemo šta očekujemo od tog upravljanja, ko i na koji način sprovodi, demokratski. I, da bude odgovorno, da se odgovara onome ko bira one koji će da upravljaju u sistemu obrazovanja.

Ne čudi, gledajući politiku Vlade i ovog ministarstva, i ponašanje, zašto ovo nije prihvaćeno. Ceo ovaj zakon upravo ovo demokratsko i odgovorno upravljanje briše iz zakona. Znači, upravljanje se daje u ruke ministru. Ministar, ministarstvo je to koje će da bira direktore. Ministar će time navodno da odgovara za poslovanje i kvalitet obrazovanja, ali u praksi ćemo imati posledice da će kvalitet, to je gotovo jasno iz svega što smo videli u prethodnih pet i više godina, da će obrazovanje... Kao i u raznim drugim sferama, gde su se pod etiketom efikasnog, centralizovanog upravljanja, da ćemo rešiti probleme, upravo problemi samo mnogo puta umnogostručili. Nažalost, posledica usvajanja ovakvih zakonskih rešenja biće da nećemo imati ni demokratsko ni odgovorno upravljanje.

Takođe, tačka 14) zakona kaže: „odgovarajući materijalni i finansijski resursi“. Naš predlog je bio: „odgovarajući materijalni i finansijski resursi koji garantuju autonomiju ustanova obrazovanja i vaspitanja, ulaganje u razvoj obrazovanja i kontinuirano podizanje kvaliteta obrazovanja“. Znači, želeli smo da definišemo koji su to ciljevi koje želimo da ostvarimo ulaganjem određenih materijalnih i finansijskih resursa.

Ovako kako je navedeno ne znači ništa, kao i ceo ovaj član koji po mom mišljenju ne znači ništa. Pogledajte članove 7, 8, članove pre ovoga, oni su vrlo obimni i detaljno razrađuju svaku temu o kojoj se govori. A ovde se u jednoj rečenici u dvanaest tačaka nabrajaju neki elementi kvaliteta. Ovo je neko ko je radio, verovatno, u pripremi ovog zakona, na nekom projektu, prepisao iz nekog zakona koji postoji u nekoj zemlji. Lepo deluje da postoje elementi kvaliteta, ali ne znači ništa. Ovako usvojen član, bez... Bilo je potrebno, sigurno, iza svake od ovih tačaka detaljnije razraditi. Ne čudi me, nažalost, što Ministarstvo nijedan amandman poslanika koji ide u ovom smeru nije prihvatilo. Hvala vam.

PREDSEDNIK: Reč ima Ljubiša Stojmirović.

Izvolite.

LjUBIŠA STOJMIROVIĆ: Poštovane kolegice i kolege, ja sam u principu za to da se ne prihvati ovaj predlog. Zašto? Da smo hteli da raširimo sve ove elemente koje je navelo Ministarstvo, mogli smo da napravimo jednu kompletnu knjigu, da ne kažem neki veći stručni rad.

Nigde u teoriji sistema i u nauci o upravljanju nisam sreo termin „demokratsko upravljanje“, jedino što smo prethodno imali jedan period kada je bilo neko demokratsko upravljanje pa smo videli kako se to odrazilo na Srbiju i stanovnike Srbije. Zato mislim da ovde ne treba ništa menjati. Hvala vam.

PREDSEDNIK: Na član 6. amandman je podnela Ljupka Mihajlovska.

Izvolite.

LjUPKA MIHAJLOVSKA: Hvala.

Radi se o članu 6. koji se odnosi na kvalitet obrazovanja. Predložila sam da se među elemente koji su ovde nabrojani, a tiču se kvaliteta, doda i inkluzivnost i dostupnost obrazovanja. Amandman je odbijen uz obrazloženje da se ne prihvata jer je predloženi element kvaliteta uvršten kao opšti princip koji sistem obrazovanja mora da obezbedi za sve.

Jeste, provlači se negde u drugim članovima, ali trebalo bi da znamo i moramo da budemo svesni da je dostupnost obrazovanja različitim osetljivim grupama dece i inkluzivnost jedan od ključnih elemenata za merenje kvaliteta. Jer, kada nastavnik u učionici prilagođava nastavu deci sa teškoćama u razvoju, u smislu vizuelizacije ili korišćenja audio-sadržaja, to samo može dodatno da koristi i ostalim učenicima.

Ne znam stvarno kome smeta pominjanje termina „inkluzija“ i „inkluzivno obrazovanje“. Znam da u mnogim školama, kada treba da se rade IOP-i, pedagozi kažu – pa dajte detetu dvojku, nemojte da se maltretirate, da vi ocenjujete šta ono može šta ne može. Da jednom zasvagda razbijemo i taj mit da inkluzivno obrazovanje podrazumeva samo podršku deci koja imaju teškoće, inkluzivno obrazovanje je, po definiciji, obrazovanje prilagođeno individualnim potrebama i mogućnostima dece, samim tim obuhvata i decu koja su nadarena.

Međutim, verujem da postoje veliki otpori. U duhu onoga što ste rekli – da ćete meriti kojim prostorom raspolazete i kakva je opremljenost – trebalo bi da razmislite o opremljenosti tzv. škola za obrazovanje učenika i dece sa teškoćama u razvoju, koje su opremljene kao neke kraljevske palate a u kojima ima izuzetno malo dece, gde je kvalitet obrazovanja na izuzetno niskom nivou. Te škole treba otvoriti za svu decu i praktično ih reformisati i ukinuti.

PREDSIEDNIK: Hvala.

Amandman kojim se posle člana 6. dodaje član 6a podneo je Saša Radulović.

Izvolite.

SAŠA RADULOVIĆ: Hvala.

Član 6a ponovo govori o obrazovanju kao pravu svakog deteta i o tome da bi Republika Srbija trebalo da iz budžeta svoj deci, svim učenicima osnovnih i srednjih škola, nabavi udžbenike.

Baš kao i sva deca naše dijasporne koja su napustila zemlju i žive, recimo, u SAD, Kanadi, zemljama EU; tamo država deci nabavlja udžbenike.

Kod ovakvih pitanja se uvek postavlja pitanje da li je to moguće platiti. Napravili smo jedan obračun koji jasno kaže da za 560.000 đaka u osnovnim školama i 260.000 đaka u srednjim školama ukupan trošak nabavke svih udžbenika košta 0,23% budžeta Republike Srbije, 0,23. To je duplo manje od subvencija koje dobija „Er Srbija“.

Prema tome, pošto je ovo moguće platiti, a veliko je opterećenje za sve roditelje u Srbiji jer prosečna primanja domaćinstva su samo 57.000 dinara – celog domaćinstva, znači, ne jednog člana nego celog domaćinstva – onda je potpuno jasno da gotovo sva domaćinstva u Srbiji imaju ogroman problem da nabave udžbenike. Njihova cena je, po detetu, od 10.000 do 17.000 dinara, tako da ako neko ima dva ili tri deteta, to je praktično nemoguć poduhvat. Ljudi moraju da uzimaju kredite da bi deci kupili knjige.

Budžet ovo može da nosi, jednostavno je platiti udžbenike za svu decu, tako da je potpuno neshvatljivo da se ovakav amandman odbija. Nastaviću da govorim o njemu zato što je ovo izuzetno važno za sve građane Republike Srbije. Znači, pet godina je ova vlast tu, i ona pre nje, ovaj problem može jednostavno da se reši: deca dobiju udžbenike na korišćenje, prenose se sa generacije na generaciju. Troškovi su mali, a benefit za sve građane Srbije je jako veliki. Trenutno ovo nemamo i predlažem da se ovaj amandman usvoji. Hvala.

PREDSEDNIK: Reč ima narodni poslanik Aleksandar Martinović.

Izvolite.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, čudne su računice i čudne su brojke kada ih iznosi gospodin Saša Radulović. Pitam se da li je mislio na roditelje dece u Srbiji, da li je mislio na udžbenike i kako će roditelji da ih nabave kada je bio stečajni upravnik npr. u društvenom preduzeću Prva srpska fabrika šećera „Dimitrije Tucović 1898“ u Beogradu; kada je istovremeno bio poverenik u postupku prinude likvidacije društvenog preduzeća Fabrika obuće „Moda“ Kovačica, u likvidaciji, sve u isto vreme; kada je bio poverenik u postupku prinudne likvidacije DPP „Lune Milovanović“ Bavanište, u likvidaciji; da li je mislio na roditelje, na decu i na udžbenike kada je bio poverenik stečajnog upravnika u postupku stečaja društvenog preduzeća Fabrika obuće „Moda“ Debeljača; kada je bio stečajni upravnik u građevinskom preduzeću „Novi auto-put“, u stečaju, iz Beograda, sve u isto vreme i kada je u isto vreme kao stečajni upravnik, kao poverenik Agencije za privatizaciju, kao prinudni likvidator sam sa sobom zaključivao ugovore o pružanju knjigovodstvenih usluga.

Dakle, nas zanima koliko bi besplatnih udžbenika moglo danas da se подели deci u Srbiji da taj novac nije otišao na njegov račun i na račun njegove firme, u vreme kada je ugovor o pružanju knjigovodstvenih usluga zaključivao sam sa sobom. Koliko bi udžbenika moglo da se kupi, to bih voleo da znam i mi u Srpskoj naprednoj stranci bismo voleli da znamo, da npr. nije zaključen ugovor, 28. januara 2014. godine, između Beogradske industrije piva, slada i bezalkoholnih pića, u restrukturiranju, i preduzeća „Pronet“ koje zastupa predsednica Sandra Savanović Stevanović, gde su konsultantske usluge, i to

samo 30%, to je provizija, plaćene 690.000 dinara. Znači, BIP u restrukturiranju plaća 30% konsultantskih usluga u iznosu od 690.000 dinara!

Onda se pojavi gospodin Saša Radulović i kaže – znate, u dobro razvijenim državama kao što su SAD, kao što je Kanada imate jedan besplatan komplet udžbenika u školi, imate drugi besplatan komplet udžbenika kod kuće, deca ne moraju da nose teške torbe, ne moraju da pišu domaći. Super! Da li su u Americi, Kanadi, Finskoj, Norveškoj, bilo gde, u jednoj dobroj uređenoj mondijalističkoj zemlji, ovakve stvari bile moguće, da je čovek istovremeno bio u četrnaest ili petnaest preduzeća što stečajni upravnik, što prinudi likvidator, da u svim tim preduzećima zaključuje ugovor sam sa sobom i da posle toga omogući da se zaključi jedan ovakav ugovor gde samo avans za pružanje konsultantskih usluga iznosi 690.000 dinara?!

Ako je ovako nešto moguće u Americi, Kanadi, Finskoj, odlično, ali ja mislim da nije, i to gospodin Saša Radulović dobro zna. To je bilo moguće samo u Srbiji, i to pre dolaska Srpske napredne stranke na vlast.

Zbog svega ovoga Agencija za licenciranje stečajnih upravnika je Sašu Radulovića bukvalno najurila iz svih stečajnih postupaka koje je vodio. Kao što je svojevremeno u decembru 2013. godine najuren iz Vlade Srbije jer je imao nameru da kompletnu srpsku privredu otera u stečaj.

Prema tome, gospodine Šarčeviću, naš dobronamerni savet vam je sledeći: nemojte nijedan amandman Saše Radulovića da prihvatite, jer kao što je hteo da otera u stečaj srpsku privredu, tako bi hteo i srpski obrazovni sistem, sve po sistemu – sve je besplatno. Tako je i kod njega sve bilo besplatno, ali nas je to besplatno i te kako skupo koštalo.

PREDSEDNIK: Saša Radulović, replika.

SAŠA RADULOVIĆ: U nedostatku argumenata, kao i obično, idemo ka neistinama.

Da odgovorim na pitanje poslanika: ne bi mogao da se kupi nijedan udžbenik pošto ja nikada u životu ništa ukrao nisam.

Inače, u tim stečajevima koje pominjete, tamo sam članove Srpske napredne stranke slao u zatvor, mnogo njih, počev od „Mode“, „Luneta Milovanovića“, i ponosan sam na to, zato što su bili lopovi bez premca, radi se o milionima dinara ili milionima evra u nekim većim preduzećima, pa su završili u zatvoru zato što sam štitio interese poverilaca.

Čitava ova predstava ovde traje samo zbog jedne stvari; nemate odgovor na pitanje, puni ste reči. Da sam uradio jednu od tih stvari, već bih bio procesuiran do sada. Pošto ne možete to da pokrenete, nijedan postupak, sve što možete ovde jeste da pričate. I samo pričate.

Nego, da se vratimo na ovo, dosta je priče. Imate ovde da možete da nabavite sve udžbenike za svu decu u osnovnim i srednjim školama. Jednostavno

je, u budžetu ima dovoljno novca, može da se plati. Nijedna od tih laži neće nas skrenuti s teme. Građani treba da znaju da se sve ovo koristi ne bismo li otišli sa glavne teme, a to je – moguće je nabaviti sve udžbenike za svu decu. Gospoda iz SNS-a izmišljanjima, lažima pokušavaju da skrenu sa teme. A ta tema je: da bi se nabavili svi udžbenici, to košta duplo manje nego što daju subvencije „Er Srbiji“; to košta deset puta manje nego gubici koje su napravili SNS i njihov premijer u periodu 2014–2015. godine u Železari Smederevo, deset puta manje. Kad govorimo o „Beogradu na vodi“, poklonili su milijardu evra, zemljište. Milijardu evra! Pa, to vam je za 50 godina da platimo sve što nam je potrebno.

Prema tome, ako ćemo o pljački, onaj ko pljačka Srbiju je SNS. I nećemo bežati od suštine – udžbenike za svu decu.

PREDSEDNIK: Hvala vam.

Reč ima narodni poslanik Aleksandar Martinović, replika.

Izvolite.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, 25. oktobar 2013. godine: evo, gospodine Raduloviću, jeste li ovo vi sa direktorom „Er Srbije“ Danetom Kondićem? Evo, neka vide svi narodni poslanici; isti vi, tadašnji ministar privrede, evo, gospođo Gojković, pogledajte: gospodin Saša Radulović se fotografiše sa gospodinom Kondićem ispred makete novog aviona „Er Srbije“. To je neki „erbas“, ja se mnogo u avione ne razumem pa ne mogu da vam kažem oznaku. To je taj isti gospodin Saša Radulović koji nam sad drži pridike o funkcionisanju „Er Srbije“.

Što se tiče dokaza, evo vam dokaza. Agencija za privatizaciju dala je saglasnost Saši Raduloviću da sam sa sobom, odnosno sa firmom „E biznis servis“, 28. 12. 2009. godine, pa 25. 11. 2009. godine, opet sam sa sobom, kao prinudni likvidator Fabrike obuće „Moda“ Kovačica, pa 25. 11. 2009. godine (pazite, bukvalno isti dan!), da Saša Radulović, kao prinudni likvidator, zaključi ugovor sa privrednim društvom „E biznis servis“, u postupku prinudne likvidacije DP „Lune Milovanović“ Bavanište, pa 19. 2. 2010. godine, sve za vreme vladavine bivšeg režima Demokratske stranke, da zaključi ugovor sam sa sobom, odnosno sa sopstvenom firmom, knjigovodstvenom agencijom „E-biznis servis“, 19. februar 2010. godine, u postupku stečaja dužnika društvenog preduzeća Fabrike obuće „Moda“ Debeljača. Dakle, sve ugovori iz 2009, 2010. godine, kada je Saša Radulović, što kao stečajni upravnik što kao prinudni likvidator, zaključivao ugovore sa sopstvenom firmom, odnosno knjigovodstvenom agencijom.

Kada podvučete crtu, onda možete da izračunate koliko bi besplatnih udžbenika moglo da se podeli roditeljima danas u Srbiji da Srbiju nije zadesila elementarna politička nepogoda zvana Saša Radulović, Bojan Pajtić...

(Narodni poslanici Poslaničke grupe Dosta je bilo dobacuju: Replika.)

Evo vidite kako su nervozni, dobacuju, vrište itd. Njihovo vreme je odavno prošlo i to je za Srbiju dobro.

PREDSEDNIK: Vreme, molim vas. Hvala.

Reč ima narodni poslanik Saša Radulović.

SAŠA RADULOVIĆ: Hvala.

Nastavak neistina. Prvo, nikad sam sa sobom nisam potpisivao ništa. Ovo je ugovor sa kancelarijom stečajnog upravnika, o tome sam govorio više puta. Dame i gospodo, radi se o 5.000 dinara za knjigovodstvene usluge koje su pružala deca koja su bila zaposlena u kancelariji, uz odobrenje suda, Agencije za privatizaciju, svih ostalih ustanova. Ali ovo je manir Srpske napredne stranke, oni mašu nekim papirima, govore o stvarima koje nemaju veze sa činjenicama i optužuju.

To nas neće skloniti sa glavne teme. Glavna tema je nabavka udžbenika za svu decu. Ove laži o sklapanju ugovora neće promeniti ovo. Da ponovim, građanima je važno da država nabavi sve udžbenike za svu decu osnovnih i srednjih škola. Kao što vršnjaci naših mališana koji su pobjegli iz Srbije od ovakve vlasti dobijaju u zemljama u koje su se preselili (Amerika, Kanada, EU), tamo škole nabavljaju udžbenike, za svu decu plaćeni su iz budžeta.

Ova priča pokušava da skrene sa te teme. Srpska napredna stranka, da ima nešto protiv mene, već bi me procesuirala.

Što se tiče „Er Srbije“, naravno da kao ministar razgovaram sa direktorom, ali sam direktoru rekao – subvenciju nećete dobiti, morate da napravite popis imovine, procenu vrednosti imovine. Ništa od toga nisu uradili, pa smo im sve subvencije ukinuli.

Mahati sa ovim stvarima, u vreme kada su glasali za moj predlog zakona o budžetu, gde sam ukinuo sve subvencije, dovoljno govori o njima, glasaju na zvonce.

Da se vratimo nazad, svoj deci nabaviti udžbenike, to je 0,23% budžeta Republike Srbije. To vam je pola subvencije „Er Srbiji“.

Pa, ako se pitate zašto opterećujete vaš budžet ogromnim cenama udžbenika, onda treba da gledate nazad na SNS, koji nije spreman da jednu ovakvu stvar koja je u interesu svih roditelja prihvati.

PREDSEDNIK: Reč ima narodni poslanik Aleksandar Martinović.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Već sam rekao, možda bi bilo moguće u ovom momentu da se obezbede besplatni udžbenici da Srbiju nisu pogodile elementarne političke nepogode u liku Saše Radulovića, Borisa Tadića, Bojana Pajtića i da ovu državu nisu opljačkali do gole kože a budžet ostavili potpuno prazan.

Gospodine Raduloviću, ja sam vama pokazivao rešenja iz 2009. i 2010. godine koja je Agencija za privatizaciju, ovo govorim zbog građana Srbije,

davala da sami sa sobom, odnosno sa knjigovodstvenom agencijom koja je u jednoj polovini bila u vašem vlasništvu, a u drugoj polovini u vlasništvu vaše supruge zaključujete ugovore o pružanju knjigovodstvenih usluga preduzećima u kojima ste bili ili stečajni upravnik ili poverenik Agencije za privatizaciju ili pak u svojstvu nekoga ko je sprovodio postupak prinudne likvidacije. U sva tri svojstva vi ste dobijali saglasnost Agencije za privatizaciju, 2009. i 2010. godine, da zaključujete ugovore sami sa sobom, u ciframa koje su približne onima koje vi danas navodite a odnose se na nabavku besplatnih udžbenika. Sakrili ste imovinu tako da se ne vidi.

Dalje, koliko bi udžbenika moglo da se kupi da na izborima 2016. godine niste prebacili, kao udruženje građana, grupi građana Dosta je bilo fiktivne poslove u iznosu od skoro 31.000.000 dinara? To je pričao vaš bivši odbornik Branko Klanšček, koji je rekao da je udruženje građana prebacivalo grupi građana Dosta je bilo budžetska sredstva koja su dobili za izbore.

(Predsednik: Vreme.)

Dakle, kad se podvuče crta, pitanje je koliko je udžbenika moglo da se kupi da ih Saša Radulović nije pokrao.

(Narodni poslanici Poslaničke grupe Dosta je bilo dobacuju: Vreme.)

PREDSEDNİK: Nemojte vikati na mene. Hvala.

Naučite da ne vičete na predsedavajućeg.

Na član 7. amandman je podnela poslanica Branka Stamenković.

Vlada i Odbor za obrazovanje, nauku, tehnološki razvoj i informatičko društvo prihvatili su amandman, a Odbor za ustavna pitanja i zakonodavstvo smatra da je amandman u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom Republike Srbije, pa konstatujem da je ovaj amandman postao sastavni deo Predloga zakona.

Da li reč želi Branka Stamenković?

Znači, ne želite po amandmanu.

Moje pitanje je jasno. Znači, u školi smo. Da li po amandmanu neko želi reč? (Ne.) Hvala.

Sada izvolite, po Poslovniku.

BRANKA STAMENKOVIĆ: Bezobrazni ste. Javila sam se, bila sam u sistemu. Ne radite svoj posao kako treba. Pravite se nevešti, navodite kola i vodu na svoju vodenicu. Ja ne znam kako možete sami sebe u ogledalo da pogledate. Mene bi bilo sramota jedan minut da sam kao vi!

Povreda Poslovnika.

PREDSEDNİK: Ponovite, nisam vas čula, tapšale su vaše kolege.

BRANKA STAMENKOVIĆ: Kolega Radulović se javio za repliku.

Član 104, on ima pravo na repliku.

Ne možete uvek razmene – da su bar argumenti, nego uvrede – koje dolaze od strane Srpske napredne stranke da završavate tako što je njihova poslednja. Naročito što iznose neistine. Morate čoveku dati repliku i pravo da odgovori na neosnovane napade.

Nema smisla ovo što radite. Pravite se da ne vidite podignut Poslovnik, pravite se da ne vidite, da ne čujete. Kada vam se vikne da biste čuli, optužujete da neko na vas viče. Nije, nego se pravite da ne vidite, nećete da uključite mikrofon. Šta nam onda drugo preostaje da privučemo vašu dragocenu pažnju? Molim vas, prizovite se pameti i počnite da vodite ovu sednicu u skladu s Poslovnikom. Sramota je kako ovo radite!

Drugo, javila sam se po amandmanu. Nije tačno da nisam, bila sam u sistemu. Isključili ste me. Pravite se nevešti.

PREDSEDNIK: Hvala lepo.

Član 104. stav 3, pročitajte ga. Sa zadovoljstvom možemo da diskutujemo u sledećem mandatu o tome, kada budete naučili Poslovnik.

O uvredama upućenim meni govorite vi i vaš lik i delo, ja ne. Prizvaću se pameti, svakako, ne brinite ništa. Možda ćete me i vi prizvati pameti vašim ponašanjem, nije problem. Mogu ja svašta da izdržim. Stvarno nije nikakav problem.

Glasaćemo, naravno. Ne znam o čemu, ali ćemo glasati.

Da li je istina da se vi držite za ruke pre nego što uđete u salu?

(Saša Radulović: Sram vas bilo!)

Da li je problem što sam to pitala? Kao predsednik trebalo bi da znam šta rade poslanici. Čula sam tu činjenicu. Da bih shvatila šta želite da kažete kada i zašto me vređate, moram sve da znam. To je to.

Na član 7. amandmane, u istovetnom tekstu, podneli su poslanici Marijan Rističević i prof. dr Marko Atlagić.

Reč ima narodni poslanik Marijan Rističević.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Za udžbenike bi ovo bilo dovoljno da ovi stečajni upravnici nisu pokrali. Hvala.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Marko Atlagić.

MARKO ATLAGIĆ: Odustajem od obrazloženja. Hvala.

PREDSEDNIK: Hvala.

Na član 7. amandman su zajedno podneli poslanici Aleksandra Jerkov, Balša Božović i Maja Videnović.

Da li neko želi reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Aleksandra Jerkov.

Izvolite.

ALEKSANDRA JERKOV: Zahvaljujem, predsednice.

Mi predlažemo da se doda tačka 1a), koja govori o pravovremenom, kvalitetnom i efikasnom obrazovanju stanovništva Republike Srbije u skladu sa iskazanim ili prepoznatim razvojnim opredeljenjima u pravcu održivosti i ispunjavanja obrazovnih potreba svakog stanovnika Republike Srbije tokom celog njegovog života i da se dodaju tačke 1b) i 4a) koje glase: „1b) osnovni temelj života i razvoja svakog pojedinca, društva i države zasnovanog na znanju“ i „4a) potpuno uvažavanje potreba, interesovanja i karakteristika onih koji uče (učenika, dece i odraslih)“.

Sada ja vas pitam: zbog čega vi, gospodine Šarčeviću, ne želite da naše stanovništvo bude pravovremeno, kvalitetno i efikasno obrazovano, da to bude u skladu sa iskazanim ili prepoznatim razvojnim opredeljenjima itd., da to bude uz potpuno uvažavanje njihovih potreba, interesovanja i karakteristika i da znanje bude osnovni temelj života i razvoja svakog pojedinca, društva i države?

Veoma je neobično da vi ne želite da obrazovanje ispunjava sve ove ciljeve. To nije nešto što smo mi izmislili, to je nešto što piše u Strategiji razvoja obrazovanja do 2020. godine. Jedina mogućnost koju možemo da domislimo zašto to ne želite jeste zato što vama ne trebaju građani koji misle.

Još vi nama kažete u obrazloženju da se amandman ne prihvata jer je rešenje u Predlogu zakona obuhvatnije. Gospodine Šarčeviću, mi ne izbacujemo ništa od onoga što ste vi stavili, nego dodajemo tri nove tačke. Molim vas, kako može biti obuhvatnije ono gde ima manje od onoga gde ima više? Ili vi ne razumete šta znači obuhvatnije ili vas je neko prevario dok je pisao ova obrazloženja.

PREDSEDNIK: Hvala.

Da li se još neko javlja po amandmanu? (Ne.)

Na član 7. amandman je podnela poslanica Ljupka Mihajlovska.

Da li se neko javlja za reč? (Ne.)

Na član 7. amandman su zajedno podneli poslanici PG Dveri.

Da li se neko javlja za reč? (Ne.)

Na član 7. amandman su zajedno podneli narodni poslanici Marinika Tepić, Aleksandra Čabraja, Zoran Živković, Sonja Pavlović i Jovan Jovanović.

Reč ima narodni poslanik Zoran Živković.

Izvolite.

ZORAN ŽIVKOVIĆ: Hvala lepo.

U članu 7. definišu se opšti principi obrazovanja i vaspitanja. Ima ih deset, sa još deset načina kako se posebna pažnja posvećuje nečemu. Mi smo tu dodali nešto što očigledno fali ne samo u ovom tekstu nego i u životu, što je važnije nego što piše u tekstu, a to je da se u članu 7. stav 1. tačka 7) iza reči „direktora i sekretara“ doda „njihovu akademsku čestitost“, ministre, tako da tačka 7) glasi: „kompetentnost i profesionalna etika koja podrazumeva visoku

stručnost nastavnika, vaspitača, stručnih saradnika, direktora i sekretara, njihovu akademsku čestitost, stalni profesionalni razvoj i visok nivo profesionalne odgovornosti i etičnosti“.

Više puta je ponovljen moj napor da se jedna ovakva formulacija stavi u zakone svuda gde može da nađe adekvatno mesto. Ovo je jedno dobro mesto u ovom zakonu. U Predlogu zakona o visokom obrazovanju smo predložili izmenu pre jedno godinu i po dana; odgovor tadašnje vlade je bio da Vlada to prihvata, ali da će u promenama zakona o visokom obrazovanju i osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja da ugradi taj instrument. Međutim, to se nije desilo, tako da ja sa dobrom namerom, ne samo prema vama nego prema onome što ovaj zakon treba da donese srpskoj akademskoj i sveukupnoj javnosti, predlažem da prihvatite ovaj amandman, koji će unaprediti tekst, oko toga se sigurno slažemo, i stvoriti uslove da ne budemo država falsifikatora diploma i doktorata, od bivšeg predsednika države, sadašnjeg ministra, gradonačelnika i drugih spodoba koje se predstavljaju kao neki od predstavnika aktuelne vlasti.

PREDSEDNIK: Hvala.

Sad je 18 časova. Mislim da smo dosta radili.

Nastavljamo sa sednicom i raspravom o amandmanima sutra ujutru u 10 časova. Hvala vam.

(Sednica je prekinuta u 18.00 časova.)